TOŢI ABONAŢII LA

«ZIARUL CALATORIILOR»

PARTICIPĂ,

cu începere de azĭ, la următoarele marĭ şi de valoare premiĭ:

1) **O sobă «Godin» No. 3**, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «**Marcu**», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) **Una puşcă fină de vânătoare**, cu 2 ţevĭ, cal. 12, din vechia şi renumita fabrică **Pieper-Bayard.**

3) **Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard,** modelul cel maĭ noŭ, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie**, cal. 22, **Pieper-Bayard,** semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, 44, calea Victorieĭ, furnizorul Curţeĭ Regale.

5) **Una oglindă mare veneţiană** de cristal;

6) **Una măsuţă de toaletă**, cu oglinzĭ de cristal;

7) **Una maşină de cusut** de mână;

8) **Două frumoase tablourĭ.**

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer,** str. Carol, No. 62.

9) **Una pendulă de biuroŭ;**

10) **Una chisea de argint de China,** foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat**, calea Victorieĭ, 53.

11) **Un gramofon perfecţionat;**

12) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victorieĭ, 54.

13) **Una fructieră**, argintată şi aurită, cu 12 cuţite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) **Una toaletă de bambu veritabil**, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie şi bambu, **D. Litmann**, strada Lipscanĭ, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) **2 ceasornice** de argint, pentru bărbat.

19) **5 abonamente** pe 6 lunĭ la ziarul umoristic «Veselia».

20) **5 abonamente** pe 3 lunĭ la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premiĭ se oferă cu începere de azĭ, prin tragere la sorţĭ, abonaţilor «Ziaruluĭ Călătoriilor».

Preţul abonamentuluĭ leĭ 5 p. un an, 2.50 p. 6 lunĭ.

Anul XII. - No. 683. 10 BANI IN TOATA ŢARA Mercuri 9 Iunie, 1910

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5.—Pe un an în toată ţara
« 2.60 « ½ « « « «

Redacţia şi Administraţia
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARŢEA —

Cum vânează pantera prinţii indieni.—(Vezi pag. 4392).

Vânătoarea de pantere în India

Când se vorbeşte de vânătorĭ marĭ în Indiĭ, orĭ-cine se gândeşte la vânătoarea de tigri, precum vânătoarea de leĭ (în carne şi oase, căcĭ cealaltă poate s'o practice şi subsemnatul) este prin excelenţă tipul marilor vânătorĭ africane. Dar peninsula industană posedă prin pădurile eĭ fiare şi maĭ de temut ca tigrul: pantera, de exemplu, care deşi tot aşa de feroce ca acesta din urmă, este şi maĭ vicleană.

Tigrul atacă adese orĭ în faţă, maĭ ales când prada este un adversar pe care îl ştie el că e inferior forţelor luĭ, pe când pantera nu atacă nicĭ odată duşmanul în faţă. Chiar când e vorba să atace un cerb sau alt animal maĭ mic, pantera se foloseşte de viclenie, pândind mult şi târându-se puţin câte puţin pînă să se hotărască a se arunca asupra victimeĭ.

Pantera omoară maĭ puţinĭ oamenĭ ca tigrul, dar schilodeşte maĭ mulţĭ de cât el. Când foamea o împinge să atace pe un ţăran indian, o părăseşte curagiul ca să'l mănânce. S'ar părea că enormitatea acestuia o face în ultimul moment să se dea înapoĭ. Dacă rănitul maĭ are putere să strige, fiara îl părăseşte şi fuge. La fel se întâmplă şi cu animalele domestice. Când, dimineaţa, ţăranul constată că una din caprele sale sau vreunul din boiĭ săĭ are pe piele dâre de sânge, el ştie că lucrul acesta se datoreşte uneĭ pantere.

Pantera se vânează întinzându-i-se curse, servindu-se de o găină ca momeală. O macara a căreĭ greutate prevăzută cu ţepĭ de fier sau bambu este atârnată de o cracă deasupra uneĭ găinĭ, ale căreĭ picioare legate cu o sfoară sunt fixate cu celalt capăt de alt arbore.

La cea maĭ mică mişcare, greutatea se lasă, strivind şi înţepând pantera prinsă în cursă.

Se maĭ vânează pantera ca tigrul, străbătându-se locurile pe unde îşĭ face ea apariţia, cu oamenĭ călărĭ pe elefanţĭ. Fugărită din toate părţile spre un platou ales anume, fiara întâlneşte acolo numeroşĭ bunĭ trăgacĭ.

Acest din urmă mod de a vâna pantera este un sport pe care îl practică acum prinţiĭ indienĭ

Arg.

O ZI LA SINAIA

Când aĭ vrea să vorbeştĭ despre o localitate – fie ea cât de mediocră, în care n'aĭ stat decât o zi, e—nicĭ maĭ mult nicĭ maĭ puţin — ridicol. Când vreĭ însă şi când vorbeştĭ în deosebĭ, despre Sinaia, în care mărturiseştĭ singur—în titlul pus pagineĭ proiectate—că aĭ stat „o zi", trebue orĭ să fi un farsor condamnabil orĭ să aĭ circumstanţele cu totul uşurătoare pe carĭ le posed. Decĭ să te lămuresc, cititorule, şi să contenesc digresia: o zi petrecută de curând la Sinaia mi-a reîmprospătat şi coordonat ştiinţele şi impresiile căpătate despre şi în acest unic mărgăritar al Carpaţilor, de pe fermecătoarea vale a Prahoveĭ, în cursul câtor-va săptămânĭ din două verĭ consecutive. (Iată-mă decĭ pe deplin reabilitat...) Şi în aceastǎ singură zi am cutreerat din nou, cu închipuirea, toate drumurile carĭ şerpuesc prin toate pădurile din Sinaia şi împrejurimĭ şi toate piscurile şi văile munţilor de aicĭ. Această retrăire fericitoare a unora din cele maĭ fericite zile ale tinereţeĭ mele îmĭ sugeră ideea acesteĭ paginĭ în care voĭ descrie şederea mea, excursiile făcute şi toate multele aventurĭ prin carĭ am trecut în acest mic raĭ pământesc (vara) în *scurtele* zile trăite sub cerul şi în mijlocul nenumăratelor frumuseţĭ şi izvoare de mulţumirĭ alese ale luĭ.

Acum, când aducerea aminte împrospătată s'a limpezit şi coordonat în mintea mea, pot, de bună seamă avea nădejdea că planul făcut va fi înfăptuit aşa cum doresc.

Era într'o dimineaţă nespus de frumoasă şi molatică, întocmaĭ ca o *hanum* din seraiul cel maĭ strălucit al Galateĭ,—pe la finele luneĭ Iunie, când, trezit de timpuriŭ, mă scoborâĭ în grădina largă şi ispititoare prin florile şi poamele eĭ, care se întinde pe costişa munteluĭ în sus de casa noastră. Mi-aduc aminte că trecusem în această lună al şeaselea examen la gimnaziŭ, cu mult succes (ceeace de altfel, nu era o excepţie, ci contrariŭ) şi acea dimineaţă afundată în negura care va dispare şi ea cu totul, vream s'o petrec în grădină,—să mă tăvălesc pe întinsul covor de iarbă mătăsoasă, şi să mănânc vişine, coacăze, cireşĭ şi ce-oĭ maĭ găsi. Eram într'o stare de mulţumire generală, pe care n'am maĭ simţit-o şi de sigur nu o voĭ maĭ trăi.

După câteva clipe, întins pe iarbă, sub bătrâniĭ nucĭ, cum eram, văzuĭ pe papă, care venea din fundul grădineĭ; apropiindu-se de mine cu aerul unuĭ vestitor plăcut totdeauna, îmĭ strigă:

— Mâine trecem Carpaţiĭ prin Predeal: tu viĭ cu noĭ»?

Am scos un ţipăt de bucurie şi m'am repezit spre el să-l îmbrăţişez, căcĭ vestea aceasta evocă imaginaţieĭ mele mereŭ aprinse, o lume creiată cu câteva serĭ înainte, o lume feerică, un adevărat Eden.

Visam pentru a nu ştiŭ câta oară frumuseţile văeĭ Prahova din România şi cercasem de câteva orĭ să oglindesc în imaginaţia mea mozaicul feeric, din basme, care se numeşte Sinaia.

Potolindu-mi-se bucuria, papă îmĭ spuse c'a hotărât să plecăm: — el, eŭ şi Lia, pentru vre-o săptămână — două, la Sinaia, unde eram invitaţĭ de tanti Elen care-şĭ petrecea toate verile acolo, într'o vilă proprie, împreună cu cele două verişoare ale mele — fetiţele eĭ.

După o jumătate de oră plecarea noastră era hotărâtă definitiv pentru a doua zi la unsprezece dimineaţa.—

Cu ce grabă nerăbdătoare îmĭ pregătiĭ eŭ geamantanul! Dar Lia!... Nicĭ n'a maĭ mâncat de teamă să nu uite ceva... necesar poate.

O telegramă fu expediată de papă către tanti Elen, prin care-ĭ anunţa acesteia data plecăreĭ noastre. Două geamantane marĭ, un coşuleţ cu fructe şi alte nimicurĭ. steteaŭ gata pentru ducerea la gară, după maĭ puţin de două ore. Hotărârea luĭ papă fusese neaşteptată, căcĭ invitaţia soreĭ luĭ îĭ parvenise chiar în dimineaţa aceea.

Dup' amiaza aceleĭ zile plăcute o risipiĭ în ţeserea unor planurĭ şi a unor imaginĭ cu totul nebuloase, căcĭ — spre nemulţumirea mea, nu citisem aproape nimic despre Sinaia, ci cu închipuirea doar îndrăznisem de câte-va orĭ s'o întrezăresc.

In sfârşit, după o noapte de insomnie şi de visurĭ bizare, sosiĭ ziua în care aveam să văd Sinaia. La 10 jum. am plecat la gară, eŭ înaintea celorlalţĭ, şi după o jumătate de oră am părăsit într'un chiot de veselie rară, recele şi monotonul Braşov, în care nimic plăcut nu maĭ exista pentru mine, — până şi casa, familia în carĭ trăiam îmĭ deveniseră anoste, nesuferite. Uitaĭ toate micile fericirĭ avute până atuncĭ în oraşul meŭ, în călătoriile mele de până atuncĭ — întreprinse doar în Ardeal şi Ţara Ungurească, până la Budapesta; şi toate celelalte de până atuncĭ pieriseră din conştiinţa mea care abia putea să încapă uriaşa *sete de necunoscut*, ce creştea tot maĭ mult, tot maĭ mistuitoare, manifestându-se prin toate simţurile mele.

Aveam parcă trebuinţa absolută de a respira, în câteva clipe, eterul tot,

de a cuprinde în minte — nu pământul, atât de neînsemnat în cosmosul infinit, ci întregul cosmos. Nu maĭ ascultam banalele recomandațiĭ ale luĭ papà, pe carĭ el credea util să mi le facă, — nu maĭ vedeam nicĭ plastica expresie de fericire zugrăvită pe chipul roz-alb al Lieĭ,—nimic, nimic nu maĭ exista pentru mine în afară de acea unică, de acea mare dorință — atât de mare încât e vecĭnic neîmplinită,— de acea uriașă sete de necunoscut...

Intr'adevăr,— era mic acest necunoscut, atuncĭ, și azĭ e cu mult maĭ mare, e enorm, nemărginit și limpede, dar atuncĭ dorul de a-l cunoaște era maĭ mare, maĭ arzător, maĭ nestăpânit decât toate dorurile. Frumoasă vreme! Câțĭ-va anĭ i-aŭ fost de ajuns pieireĭ, — goluluĭ adânc și întunecos care a înghițit-o pentru totdeauna.

Ne-apropiam de graniță. Soarele împrăștiase atâta căldură în atmosfera ambiantă încât focul din mine nemaĭ putându-se risipi, nemaĭ răzbind în afară, era gata să mă incendieze, să mă volatilizeze, și nu m'aș fi mirat dacă în momentul următor a-șĭ fi pornit-o, sub pseudo-forma unuĭ abur saŭ a uneĭ flacărĭ nevăzute, în spațiul nemărginit: — însă apa care izvora într'una din poriĭ învelișuluĭ natural al formeĭ mele menținea o temperatură potrivită, stingând cu repeziciune flacările maĭ amenințătoare ale cumplituluĭ incendiu din mine. Astfel că — la gândul că în curând schimba-voĭ trenul, doriĭ să văd cu cine călătorisem până atuncĭ. In acelaș moment însă, trenul fu înghițit de gura neagră și nesățioasă a unuĭ tunel lung care — cu multă rea voe și mânie parcă — l-a țâșnit la lumină abia după vre-o jumătate de oră. Acum puteam să privesc în juru-mĭ: cel dintâĭ tovarăș de drum care îmĭ atrase atenția fu un bolnav de albinism, după toate aparențele ovreiŭ.

(Va urma).

O oră pe podul din Constantinopol

Inapoindu-mă din Egipt, unde făcusem în grabă o călătorie de afacerĭ, mă opriĭ pentru patru zile în cel maĭ pitoresc oraș de pe suprafața Pământuluĭ. In aceste patru zile m'am mărginit—sau, maĭ logic, desmărginit — să vizitez numaĭ întreg Constantinopolul--bine înțeles, dacă îmĭ va fi fost cu putință, — ceea ce e puțin probabil. Din colinda nebună ce-am făcut prin toate părțile luĭ, aș putea scrie—nu o broșură sau un volum—ci treĭ și încă voluminoase. Gândidu-mă însă bine—acuma când totul (cred eu!) sau o bună parte din ce am văzut, trăește numaĭ în amintire, mi-am zis că după atâțĭ scriitorĭ cu renume mondial, carĭ au descris admirabil Constantinopolul, în toate înfățișările și amănuntele luĭ din toate vremile, ar fi o încercare nesăbuită din parte'mĭ să mă încumet a face o descriere generală aceste metropole amice. D-na de Staël, Lamartine, Théophile Gautiér, De Amicis și alțĭ mulțĭ, de aceiaș talie, au scris paginĭ minunate și au izbutit—cel puțin cu mult maĭ mult de cât aș izbuti eu—să dea celor carĭ le-aŭ citit aceste opere— o imagine, întru câtva estompată, a Constantinopoluluĭ.

Mă voiŭ mărgini în consecință să 'mĭ descriu numaĭ impresiile pe carĭ le-am avut în ora de hălăduială pe marele pod—lung de peste patru sute de metri— care împreună două continente.

Era pe la orele șeapte seara. Veneam dimpotriva Galateĭ, de pe celalt mal al «Cornuluĭ de aur», unde vizitasem moscheia Sultaneĭ Valide.

Lume ne'nchipuit de multă hremăta pe tot lungul și latul poduluĭ, o parte pe dreapta, spre Galata, alta— tot pe dreapta, căcĭ mergea în direcție opusă,—spre Stambul. Un fluviu de capete împestrițate, un amalgam indescriptibil de costume și... o babilonie întreagă. Ochiĭ mi se rătăceau, mi se 'mpăinjineau— și nenumărul lucrurilor carĭ îmĭ furau subit atențiunea, îmĭ pricinuiră o stare de zăpăceală caraghioasă. După câte-va clipe însă, buimac totușĭ de neașteptatul și bizarul colorit viu al poduluĭ, găsindu'mĭ un locșor maĭ izolat, din care puteam privi în liniște cât-va timp, începuĭ să examinez cu maĭ multă limpezime și vigoare nesfârșitul și compactul cortegiu format din atâtea elemente disparate și nespus de interesante.

Turcĭ călări pe măgarĭ împodobițĭ cu fast, cămile încărcate cu mărfurĭ, musulmane singure sau însoțite de sclave și eunucĭ, cu vălurĭ transparente pe față, prin carĭ li se zăreau ochiĭ negri și strălucitorĭ și pielița albă și moale, negrese înfășurate în șalurĭ pestrițe de Egipt, grecoiace, hamalĭ turcĭ și armenĭ, circazienĭ, kurzĭ, albanezĭ, jidanĭ, chinezĭ, tătarĭ și alțĭ nenumărațĭ reprezentanțĭ aĭ tuturor popoarelor de pe suprafața Pământuluĭ defilară pe dinaintea ochilor meĭ, carĭ sorbeau cu o lăcomie mereu crescând priveliștea nouă și copleșitoare a celeĭ maĭ împestrițate mulțimĭ din câte văzuseră.

Era un zgomot vesel, un concert unic de sunete, de vocĭ exotice, de interjecțiĭ nepricepute, de note greoae și sprintene, între carĭ predomina uneorĭ câte-o frază exprimată de vre-un bariton român sau tenor italian.

Reprezentanțĭ de-aĭ multor religiunĭ opuse, amestecațĭ prin mulțime văzuĭ de asemenea: ulemale, preoțĭ armenĭ, imanĭ în tunică albă, călugărițe, frațĭ dominicanĭ, pelerinĭ veniți dela Meca, cu amulete la gât, dervișĭ, etc., etc.

Incetul cu încetul putuĭ să prind firul multor întâmplărĭ pline de.un haz particular, și dac'ar fi fost o oră imediat după dejun, aș fi rămas de sigur pînă seara, dacă nu în acelaș loc, în tot cazul pe pod, căcĭ aveam un izvor nesecat de distracțiĭ variĭ și de priveliștĭ încântătoare. Dar era aproape seară; soarele dispăruse jumătate și golurile deveneau din ce în ce maĭ dese în mulțimea de pe pod. Măgariĭ, caiĭ, cămilele. lecticele, butoaiele, trăsurile, hamaliĭ, câiniĭ chelboșĭ și tot amalgamul de culorĭ și de sunete începeau să se diminueze.

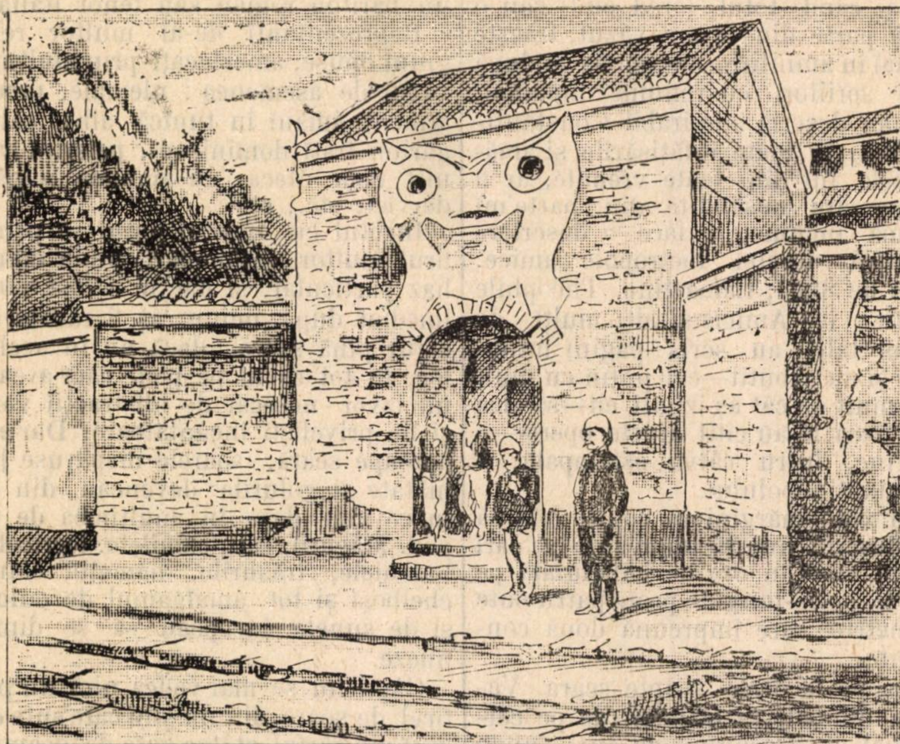
Când nu se maĭ vedea nicĭ un peticel de soare, din nu știu câte sute de gurĭ din vârful atâtor sute de geamiĭ, începu să se risipească în văzduhul plin de magie crâmpeie din rugăciunea mahomedanilor de seară, îndreptată pe rând spre fie-care din cele patru puncte cardinale. Un spectacol nou, o senzație ciudată, încă o emoție estetică—pe cât de intensă, pe atât de deosebită — îmĭ pricinuiră pierderea pricipalelor noțiunĭ—din fericire pentru foarte puțin timp. A fost, crepusculul acela, văzut de pe pod, ceva inexprimabil, era ceva care trecea peste simțurile mele obicĭnuite...

Și-acum, cu toată dorința—și, pînă la un punct chiar putința, de a face o descriere bogată a poduluĭ, sau maĭ bine zis a impresiilor mele din ceasul petrecut pe pod, mă îndoesc dacă mi-a succes veleitatea de a duce la bun capăt (nu'ĭ un exces de modestie, vă rog să credețĭ) pagina aceasta fără pretențiĭ. Slăbiciunea mea ar avea—când ar fi reală—un motiv: cu mintea plină de tot ce-am văzut pe Bosfor, în Pera, Galata, Balata, Sfânta Sofia, minunea luĭ Justinian, cel maĭ mare templu de pe pământ după Sf. Petru dela Roma, etc., etc., orĭ cât aș fi răscolit și adunat numaĭ vestigiile impresiilor mele de pe pod, mi-ar fi fost totușĭ nespus de greu să le adulmec, să le prind și să le coordonez pe toate, într'un tot întreg, impecabil...

Cu alt prilej, de sigur, voiŭ izbuti maĭ pe deplin.

N. Flinț.

LA FRONTIERA CHINEI

Capul e probabil al vre-unuĭ zeŭ chinez

Clădirea din această ilusrație e locuința unuĭ corp de grănicerĭ francezĭ la frontiera Chineĭ. După cum se vede, inginerul care i-a făcut planul și meșteriĭ carĭ au construit-o, au fost... chinezĭ get-beget.

E cu neputință de descris contrastul baroc dintre tineriĭ militarĭ francezĭ (dintre carĭ douĭ is parizienĭ) și locuința lor, îndeosebĭ fațada cu capul acela bizar și ciclopic.

Peșterile cu lilieci din Texas

In regiunile muntoase ale ținuturilor calcaroase din Texas, se află numeroase peștere adâncĭ, carĭ sunt adăpostul privilegiat al multor coloniĭ de liliecĭ. Aceste peștere sunt cunoscute de multă vreme de către vânătoriĭ de urșĭ și dropiĭ, — ca și de turiștiĭ aventuroșĭ; numaĭ că lilieciĭ, carĭ se înmulțesc în ele, în liniște, nu constituesc un vânat căutat. Când cineva întâlnește într'aceste ținuturĭ vreuna din aceste peștere, poate fi sigur că ea este locuită de miĭ, ce zic? — de milioane de liliecĭ.

O astfel de peșteră — pe care am riscat să o vizităm, este situată în ținutul Medina. Drept vorbind aceste locurĭ nu sunt nicĭ plăcute, nicĭ sigure. Necontenit eștĭ stăpânit de teama uneĭ rele întâlnirĭ; în afară de liliecĭ se maĭ poate întâmpla să întâlneștĭ, bunăoară vre-o ursoaică cu puiĭ eĭ, saŭ vreun șarpe cu clopoțeĭ, fără a maĭ pune la socoteală primejdia uneĭ căderĭ în vreo prăpastie necunoscută, care s'ar deschide deodată sub pașiĭ exploratoruluĭ neprevăzător, și pe care lumina lanterneĭ nu a fost îndestulătoare pentru a o arăta la timp.

In asemenea locurĭ cineva nu se poate servi decât de lumină închisă, adică de o lanternă, saŭ de un felinar, căcĭ hoardele de liliecĭ se reped îndată în zbor împrejurul lumineĭ, care s'ar stinge imediat, dacă flacăra ar fi descoperită, și v'ar lăsa într'un întuneric din care foarte cu greŭ ațĭ putea eși singur. Aceste grețoase animale vă lovesc cu aripele peste obrajĭ, se prind în păr dacă cumva îl purtațĭ ceva maĭ lung, — se încâlcesc prin barbă și produc asupra sistemuluĭ nervos o impresie a căreĭ aducere aminte numaĭ, vă umple de fiorĭ. Trebue să maĭ adăugăm că pericolul de ațĭ vedea stinsă lumina din cauza acestor atacurĭ repetate nu este înlăturat cu desăvârșire fără oare-care luptă. Se înțelege dar că orĭ-cât de curios și hotărât ar fi exploratorul peșterilor cu liliecĭ, se găsește în cursul exploratiuneĭ, stăpânit de dorința de a eși afară cât maĭ neîntârziat, — și că dacă cineva a făcut cândva o astfel de preumblare, nu degrabă o va maĭ repeta.

După ce am mers vre-o câteva sute de metri, pe cât ne-a fost cu putință să apreciem distanța parcursă în astfel de condițiunĭ, sosirăm lângă un mare râŭ, care se rostogolea mugind, dând naștere uneĭ cascade repezĭ și zgomotoase, traversând galeria în care ne aflam. De cealaltă parte se vedea intrarea uneĭ peștere cu mult maĭ adâncă, fără îndoială, și maĭ intunecată. Dar ne săturaserăm de văzut și decĭ, cu o bucurie vădită, luarăm drumul inapoĭ.

In această peșteră zăcea o îngrămădire enormă de excremente de liliac, care se întindea dela intrare până în fund. Fără îndoială că eraŭ maĭ multe tone; și în fața acesteĭ îngrămădirĭ crescânde, era ușor de prevăzut că lilieciĭ în curând vor fi silițĭ să-șĭ caute alt cartier, după ce vor fi umplut complet peștera până la gură.

Cineva nu-șĭ poate face idee de mulțimea acestor cheiroptere, care există pe pământ, maĭ înainte de a fi văzut vreuna din aceste ciudate peștere. In ele lilieciĭ sunt la eĭ acasă, și nu numaĭ că acoper complet perețiĭ interiorĭ, în maĭ multe straturĭ suprapuse, dar încă staŭ atârnațĭ de boltă în ciucurĭ enormĭ. Dacă din întâmplare atingețĭ vreun ciucur de aceștia, spânzurațĭ icĭ și colo, se produce îndată un zbor nebun, întovărășit de un concert de țipete pătrunzătoare repetate de toate ecourile acestor catacombe.

Substanța excretată de către aceste animale, e foarte bogată în nitrat de potasiŭ și orĭcare altă substanță din lume nu se poate compara cu ea când e vorba de fabricarea acesteĭ sărĭ. Am găsit, de altmintrelea, în peștera dela Medina, cantitățĭ de salitru natural, evident produs de către o descompunere chimică spontanee a materiilor fecale excretate de liliac.

Este vădit decĭ, că s'ar putea scoate din acest gunoĭ, în afară de salitru și prin urmare praful de pușcă, o substanță îngrășetoare foarte activă. Dacă ar fi să credem spusele unora, pe carĭ însă nu le-am controlat, aprecierea putând fi exagerată,— exploatațiunea uneĭ asemenea peștere de liliecĭ de Texas, ar fi maĭ rentabilă decât exploatațiunea uneĭ mine de aur...!

S'ar putea încerca orĭ când.

Trad. de **Nelli Nelini.**

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititoriĭ noștri că vom publica orĭ-ce articole interesante prin viitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în țară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcțiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureștĭ.*

PE VIAȚĂ ȘI PE MOARTE!

ISPRAVILE UNOR EROI

— Roman de aventurî războinice de L. BOUSSENARD —

— Urmare —

După aceea pronunță în limba germană câte-va cuvinte, pe carî caporalul nu le putu înțelege.

Bandițiî se îndepărtară și zuavul rămase în picioare, viu.

Cu vocea sa severă, șeful adăogă în limba franceză:

— Caporale Franc, te asigur că sunt cunoscător în materie de curaj; eî bine, d-ta eștî unul dintre ceî maî curagioșî oamenî pe carî i-am cunoscut.

Franc privi cum oamenii aceia se așezau din nou la masa neagră.

— Vă întreb încă odată, exclamă dînsul, ce voițî dela mine?

— Supunere!

— V'am spus odată că maî bine vreau să mor, decât să vă ascult.

«V'am dovedit cred că nu sunt tocmai sperios și simulacrul vostru de asasinare cu pumnalul nu m'a emoționat prea mult. Nu'mî vețî putea forța voința!

— Ba da!

— Ba nu!

— Vom zdrobi energia aceasta de fier, pe care mărturisesc că n'o prea bănuiam la d-ta.

-- Incercațî!

— Veî vedea îndată!

— Vă voiŭ răspunde mereŭ cu strigătul: Trăiască Victor Emanuel!

— Poțî striga d-ta cât veî pofti ura și vivat; cu asta nu ne veî împiedica acțiunea noastră

«Va trebui să asculțî de ceva maî puternic decât orî-ce, maî puternic chiar decât moartea.

Franc surâse ironic și șeful, care văzu acest surâs, adăugă cu răceală:

— Amorul te va face să'țî inclinî capul.

— Nu e nicî nimic care mă va putea opri în drumul datorieî!—exclamă Franc. Inima mea este liberă și dacă n'avețî alt mijloc ca să mă convingețî, regele Italieî nu va muri așa de curând!

Președintele înălță din umerî, și întorcându-se spre tovarășiî săî, carî stăteau nemișcațî și muțî, comandă:

— Să aducețî persoana pe care o știțî!...

Doî dintre conspiratorî se ridicară, și dispărură repede.

De-o dată caporalul își simți inima strânsă de o durere crudă.

Se simțea din nou tremurând ca și în momentul când stiletul îî pătrunsese pieptul apropiindu-se de inimă.

Presimțea o catastrofă teribilă.

Peste un moment, în cadrul întunecat al ușiî apărură din noŭ conspiratoriî; în mijlocul lor însă, aduceaŭ pe o femee tânără, elegantă, care abia mergea.

Un strigăt teribil porni din pieptul luî Franc:

— Betina!... Oh!... bandițiî...

— Franc! d-ta aicî?... Și fata voi să se repeadă spre dânsul.

Dar ceî doî conspiratorî o opriră, și cu toată împotrivirea eî o aduseră în fața președinteluî.

— Lașilor! strigă Franc, ce nouă crimă avețî de gând să comitețî?

Președintele scoase acelaș stilet care străpunsese pieptul caporaluluî, și apropie vârful de gâtul Betineî.

Apoî, cu aceiaș voce sacadată, glăsui:

— Ițî jur că dacă nu-mî făgădueștî că veî executa voința mea formală, voî ucide aicî, sub ochiî d-tale pe femeia aceasta, pe care o iubeștî!

In acelaș timp apăsă ușor epiderma, și o picătură de sînge apăru pe gâtul delicat al feteî.

— Mor!... exclamă nenorocita... Ah!.. Franc!.. Franc!.

Nenorocitul caporal, pierdut, inebunit, murmură:

— Fie-vă milă măcar de ea!..

— Supune-te orî dacă nu, o ucid sub ochiî d-tale.

Dar Franc nu-l maî auzea. Un val de sânge i se urcase în față; o ceață i se pusese pe ochî și respirarea i se înecă.

Zdrobit de atâtea emoțiî, știind bine că banditul era în stare să-șî execute amenințarea, îșî pierdu cunoștința și se rostogoli la pământ.

. . . .

După un timp, a căruî durată n'avea de unde s'o cunoască, zuavul deschise ochiî și căută să prindă firul gândurilor.

Işî zări prietena aplecată deasupra luî, dezmierdându'l cu privirea eî dulce.

— Betina!.. Așa dar nu e un vis, e cea maî dulce și cea maî crudă dintre realitățî!..

— Așa a fost destinul meŭ, și-l bine-cuvintez.

Caporalul îșî privea extaziat prietena, care îî uda mereŭ fruntea cu o batistă muiată în apă rece.

Voi să întindă brațele și de-abia atuncî îșî aduse bine aminte că era înlănțuit.

— Ah!.. murmură dânsul, întristându-se de-o dată, dacă aș fi singur, aș putea înfrunta orî-ce primejdie, orî-ce chin!...

,,Dar d-ta!.. Oh! demoniî"...

Conspiratoriî însă, nu maî eraŭ acolo. Ceî doî copiî fuseseră lăsațî singurî, cu durerile și bucuriile lor.

,,Ah! demoniî aceia de geniŭ, carî se folosiaŭ de cele maî frumoase sentimente pentru a duce la capăt planurile lor infernale!...

Iî lăsaseră singurî acum, sperând că hotărârea sălbatecă a luî Franc va slăbi, de teamă ca nu cum-va să piardă femeia așa de mult iubită.

Cât timp aveaŭ să fie lăsațî singurî? Poate câte-va ore, o zi poate.

Și pe urmă?

— Imî cer să iaŭ parte la asasinarea regeluî Italieî! exclamă Franc, regăsindu-șî dintr'o dată toată energia.

,,Pentru a mă convinge, îmî oferă sume enorme, mă amenință cu moartea...

,,Fie! să mă ucidă!... Dar d-ta?

— Nu-țî fac insulta de a crede că veî sta un singur moment la îndoială!.. răspunse Betina cu gravitate.

— Cât a fost vorba de viața mea, n'am stat nicî un moment la îndoială.

— Eî bine, eŭ voî avea aceiaș soartă!

,,Așa a fost destinul nostru.

,,Trebue să murim amândoî pentru patrie și libertate! Voî muri și eŭ cum a murit mama, cum aŭ murit atâtea martire ale patrieî mele.

,,Să murim strigând: ,,trăiască regele"!

— Dar eŭ nu mă pot împăca cu gândul morțeî d-tale; așî vrea cu orî-ce preț să-țî salvez viața.

,,O, Betina, pe d-ta te iubesc maî mult de cât orî-ce în lume; te iubesc maî mult de cât regimentul, de cât drapelul și Patria! Imî eștî tot așa de scumpă ca și onoarea, și nu mă pot deprinde cu ideea ca atâta grație și frumusețe să fie distruse!.. trebue să te salvez!

— Știî bine că sunt perdută împreună cu d-ta.

,,Ițî sunt tot așa de scumpă cum îțî este onoarea și pentru mine dragostea d-tale este tot așa de prețioasă ca și onoarea noastră.

,,Eî bine vom păstra neatinse și dragostea și onoarea!

— Și totușî când mă gândesc cât de frumoasă ar fi fost viața!

— Un vis scurt, un vis de soldat și de patriot!.. Dragostea noastră va fi înăbușită în lacrimî și sânge și nu va dura de cât o singură zi, întocmaî ca acele florî efemere carî se nasc în zorî pentru a-șî pierde strălucirea și parfumul odată cu apusul soareluî.

— Mă întreb une-orĭ de ce ne urmăreşte fatalitatea cu atâta înverşunare.

Oare nu ne-am făcut în totdeauna datoria în mod cinstit? Oare n'am luptat, nu ne-am devotat pentru fapte bune?

— Amice, ne urmăreşte ura în acelaş timp genială şi formidabilă a unor oamenĭ atot puternicĭ, în calea cărora ne-am pus, încurcându-le planurile.

— Inţeleg ura aceasta când e vorba despre mine; dar nu înţeleg de ce eştĭ urmărită şi d-ta.

«Cum se face că din palatul Amalfi unde eraĭ ca o regină, aĭ ajuns în această închisoare în acelaş timp zălog al bandiţilor şi tovarăşa mea de captivitate?

— Oamenii aceştia mă bănuesc maĭ de mult. Imĭ ascundeam aşa de răŭ bucuria care îmĭ coprinsese sufletul la intrarea trupelor franceze în Lombardia!

,,Dar din ziua în care intendentul şi şeful bandiţilor căzură sub loviturile d-tale, bănuelile lor se transformară în siguranţă.

«Vedeaŭ eĭ bine că n'aĭ fi putut d-ta evada singur din palatul Amalfi fără un ajutor străin. Şi nu le era de loc greŭ să tragă concluzia că numaĭ eŭ singură eram în măsură să te ajut.

«M'aŭ arestat îndată; era chiar în ziua intrăreĭ francezilor în Milan. Din momentul acela înainte nu maĭ ştiŭ nimica. Nu cunosc nicĭ chiar numele oraşuluĭ în care ne aflăm!

«Poate să fie Cremona orĭ poate Brescia. Şi dacă nu se va întâmpla o minune, suntem pierduţĭ fără speranţă, căcĭ rare orĭ se întâmplă să scape cineva din mâna oamenilor acestora.

«După cum vezţĭ nu le-a fost greŭ să ghicească sentimentul de dragoste care ne unea şi aŭ crezut că ameninţarea cu moartea mea te face sclavul lor! Ca şi cum am putea noĭ primi asupra vieţeĭ şi dragosteĭ noastre pata uneĭ crime.

«In aceste momente triste, în această noapte care este, după cum cred, noaptea noastră de pe urmă, iţĭ voiŭ spune o poveste crudă, care mă apasă de multă vreme şi pe care inima mea simte acum nevoia să o destăinuiască inimeĭ d-tale.

— Scumpă Betina, vorbeşte, ah, vorbeşte!

Cu blândeţe il ajută pe Franc să se aşeze pe marginea patuluĭ, dădu la o parte lanţurile şi se aşeză lângă dînsul, mână în mână.

— Imĭ spuneaĭ că trăiam în palatul Amalfi ca o regină.

«O regină fără listă civilă; căcĭ eram şi sunt încă maĭ săracă decât cea maĭ săracă dintre ţărancele Lombardieĭ. Sărăcia mea datează de pe timpul revolteĭ din Brescia, când toată averea ne-a fost confiscată de către austriaciĭ brutalĭ şi triumfătorĭ.

«Fără pâine şi fără adăpost, am fost primite, mama mea şi cu mine, de către unchiul nostru, contele di San-Germano.

— Aşa dar contele di San-Germano este tatăl mizerabiluluĭ arestat de noĭ?

— Nu, este unchiul săŭ; cel arestat de d-voastră îmĭ este văr.

«După o agonie de şease lunĭ, mama mea a murit de ruşine şi de durere.

«Eŭ am rămas mica verişoară săracă, crescută de milă, iubită din datorie. Excepţie făcea numaĭ verişoara mea Berta, un înger de graţie şi frumuseţe care a devenit repede sora mea adoptivă.

«Am crescut amândouă împreună cu vărul nostru orfan şi sărac de asemenea.

«Acum douĭ anĭ Berta s'a căsătorit cu Fabiano Gandolfini, un tânăr patrician din Milan, frumos, bogat şi patriot inflăcărat.

«Anul următor, un copil se născu din această căsătorie şi fericirea familieĭ era completă când acum şease lunĭ unchiul meŭ muri subit. In timpul acesta toată lumea presimţea războiul franco-austriac şi patrioţiĭ italienĭ aşteptaŭ nerăbdătorĭ momentul eliberăreĭ.

«In mijlocul veselieĭ generale această moarte crudă şi neaşteptată a fost pentru noĭ ca o lovitură de trăznet.

«La durerea noastră părea că ia parte şi Ştefano, — acesta este numele văruluĭ nostru.

— Aşa dar nu eştĭ sigură de sinceritatea luĭ Ştefano?

— Nu numaĭ că nu sunt sigură, dar il acuz şi astăzĭ că dânsul este asasinul unchiuluĭ nostru.

«Dar mă grăbesc să termin această povestire, pentru că nu putem şti cât timp liber vom avea înaintea noastră.

«Slăbită de grijile maternităţiĭ şi de durerea pe care i-o provocase moartea unchiuluĭ nostru, Berta se îmbolnăvi.

«Mediciĭ hotărâră ca tânăra pereche să plece pentru câtva timp la ţară. Fără întârziere plecară împreună cu copilaşul — care pe atuncĭ avea cincĭ lunĭ — la San-Pietro, o proprietate a familieĭ San-Germano.

«Inţelegerea noastră a fost ca eŭ să continuŭ a locui în palatul Amalfi, a căruia administraţie avea nevoe de îngrijirile uneĭ persoane devotate, şi în care îşĭ păstră reşedinţa şi contele Ştefano.

«Indată ce fu singur şi liber pe mişcările sale, Ştefano îşĭ modifică cu totul conduita. Pleca şi venia mereŭ, avea întâlnirĭ misterioase cu oamenĭ necunoscuţĭ, folosindu-se pentru aceasta de numeroasele galeriĭ ale palatuluĭ Amalfi construit în stilul călugăresc al veacului de mijloc.

«Această purtare mă intrigă şi am început să devin atentă. In curând am putut constata că vărul meŭ, acest italian de viţă veche, a căruia familie fusese în toate timpurile o glorie pentru Italia, conspira cu austriaciĭ.

«Atuncĭ am voit să-ĭ aflu toate secretele, şi l-am pândit, descoperind în modul acesta toate ascunzătorile palatuluĭ.

«Cum dânsul nu bănula nimic, am aflat în curând secretele teribile ale bandiţilor pe carĭ îĭ cunoştĭ.

«Ce puteam face? Lombardia era maĭ mult de cât orĭ când în mâna asupritorilor. Pretutindenĭ intrigĭ, denunţurĭ şi ameninţărĭ. Şi eram singură fără nicĭ un sprijin, într'un palat care devenise citadela crimeĭ.

«Mi-am continuat totuşĭ supravegherea, împărţindu-mĭ timpul între Milan şi Palestro, care nu era la o mare distanţă.

«Şease lunĭ trecură. Iată că războiul izbucni. Regimentele patrieĭ d-tale aŭ intrat în Italia, aŭ urmat victoriile strălucite dela Montebello şi Palestro... Austriaciĭ emoţionaţĭ, aŭ închis oraşul Milan, aşa în cât n'am maĭ putut afla ce se petrecea la Palestro. Speram însă că Berta şi cu Fabiano se vor fi retras într'un loc sigur.

«Toate acestea se petrecură în maĭ puţin de opt zile.

«Când în sfârşit am putut scăpa şi am venit la San-Pietro, era prea târziŭ. Te-am găsit atuncĭ pe d-ta într'o situaţie supărătoare...

— M'aĭ scăpat dela o moarte sigură...

— Am aflat că Berta şi soţul eĭ fuseseră asasinaţĭ şi că copilul fusese luat de trupele franceze.

«Şi pe când, pe pământ eraŭ numaĭ vărsărĭ de sânge, crime şi asasinate, în subterane se întruneaŭ conspiratoriĭ austriacĭ!

«Cu inima zdrobită m'am reintors la Milan, unde mă chemaŭ interesele miculuĭ copilaş, pe care, cel puţin, il ştiam acum în siguranţă, la regimentul d-tră.

«Acolo am avut confirmarea oribilelor mele bănuelĭ. Nu maĭ încăpea nicĭ o îndoială; Ştefano, dornic să pue mâna pe întreaga avere a familieĭ sale, nu se dăduse îndărăt din faţa uneĭ nouĭ crime.

«Dânsul il asasinase şi pe bătrân; tot dânsul era asasinul Berteĭ şi al luĭ Fabiano. Membriĭ teribiluluĭ Tugenbund îĭ dădeaŭ sprijinul lor formidabil, în schimbul serviciilor pe carĭ le aveau dela el.

«Acuma se sileaŭ să distrugă și ultimul moștenitor: copilul. In seara luptei dela Magenta copilul a fost răpit... Am aflat că San-Germano fusese făcut prizonier de francezi, am bănuit că se petrec unele lucruri necurate în palat, și cercetând, am dat peste d-ta... După aceea nu știŭ ce s'a mai petrecut, căci am fost secfestrată îndată, și ștearsă din rândurile celor vii.

— Atunci totul se explică!

«Am cercetat pretutindeni în palatul Amalfi și nu te-am putut găsi.

«Te căutam pentru a-ți spune că copilul fusese salvat și încredințat din noŭ regimentului 3 de zuavi, care-l păzește acuma zi și noapte.

— Salvat!... micul îngeraș a fost salvat!

«Ah! D-zeule! iți mulțumesc din tot sufletul!...

«San-Germano e prizonier și n'avem de ce ne mai teme acuma...

Pe când pronunța aceste cuvinte, un hohot de râs sardonic isbucni din umbra inchisorii.

Betina și Franc tresăriră. O formă neagră apărn în cadrul ușii, și se apropie încetișor de ei.

CAP. VI.

Forma cea neagră, hohotind mereŭ, înaintă până în mijlocul încăperii.

Betina și Franc rămaseră mână în mână.

Zuavul simțind cum copila tremura de teamă, îi spuse cu voce tare:

— Nu te teme, scumpă Betină... Toți oamenii aceștia sânt niște lași...

— Da, da, lași și bandiți!... răspunse omul mascat, cu un hohot de râs ironic.

— Nu cum-va ați început să aveți și amor propriu acum? răspunse zuavul pe acelaș ton.

— Câine de francez, iți voi smulge limba din gură!...

— Și eŭ iți voi scuipa în față tot disprețul meŭ!...

— Oh! vocea aceasta, murmură Betina, din ce in ce mai inspăimântată.

— Da, da, vocea aceasta!... S'ar părea că e o voce cunoscută, nu este așa?

«Aș putea să rămân mereŭ mascat, dar la ce bun? Mă pot descoperi fără teamă în fața acelora cari vor deveni complicii noștri saŭ vor peri!

Și cu un gest repede aruncă de-o parte haina sa de conspirator.

Două strigăte se auziră în acelaș timp:

— Ștefano! exclamă Betina.

— Prizonierul! exclamă zuavul.

— Eŭ însumi, pentru a vă servi, frumoasa mea verișoară!

,,Prizonierul d-tale, d-le Franc, care va avea în curând plăcerea să-ți zdrobească capul.

Caporalul, foarte uimit, murmură:

— Banditul a scăpat!

— N'am fugit; am eșit în vederea tuturor, pe poarta cea mare. Șefii d-tale mi-aŭ dat drumul în schimbul unor informații militare, pe cari nici nu s'aŭ mai ostenit să le contesteze. Mi-aŭ dat drumul fără nici o condiție.

,,Mulțămită acestui fapt pot avea acum plăcerea de a vă cotempla in plină idilă.

,,Un caporal și o patriciană!

— Un servitor al germanilor nici n'ar putea face spirite mai bune!

— Ah! ia seama: murmură mizerabilul, strângând pumnii, furios.

— Imi provoci milă!.. Ești plin de indrăzneală în fața unui om pus în lanțuri...

(Va urma)

FEROCITATEA TIGRULUI

Este în deobște cunoscută. Nu 'i vânătoare de tigri, mai ales în Indii și Anam, la care acest animal să nu-și manifeste grozava ferocitate. In cele mai fericite cazuri — puține la număr, pe lângă cele nenorocite, — tigrul văzându-se urmărit de aproape saŭ fiind rănit, își arată nețărmurita'i furie mușcând arborii și pământul și zvârcolindu-se — chiar în goană— intr'un chip cu totul impresionant.

Ilustrația noastră de aci reprezintă tragica scenă în care un tigru anamit, urmărit de vânători— asemeni unui vulcan de furie— întâlnind un nefericit hindus, culcat in iarbă, în goana-i disperată, oprindu-se, i-a luat partea superioară a piciorului drept in puternica'i gură, fărâmându'i-o și omorându'și—mai mult prin groază—victima, pe care a târât-o apoi vre-o 50 metri, la care distanță a fost ucis la rându'i de un glonte de carabină bine îndreptat de către unul din vânători.

VÂNĂTOAREA DE BALENE

Industria balenieră cată să ia din an în an o mare întindere, lucru ce face să se observe dispariția acestor enorme cetaceie din oceanul Pacific. In secolul trecut se aflaŭ balene și în marea Nordului, oceanul Atlantic și Pacific. Fiind gonite saŭ refugiate în mările arctice, ele fură lăsate cât-va timp liniștite. Dar dușmanii luară din noŭ drumul retragerei lor și primele sezoane de pescuire in

Marea de Behring fură foarte fructuoase. O balenieră în timp de șease lunĭ a capturat până la o sută din enormele cetaceie și mulțĭ aŭ făcut averĭ enorme. — Incurajațĭ de aceste succese și de alt-fel văzând că se împuținează numărul marelor „whales", pescariĭ — bravând teribilele tempeste ale paraginelor alasciene — trecură într'o bună zi strâmtoarea de Behring și pătrunseră în oceanul Arctic unde — spre norocul lor — căzură într'o adevărată „mină de balene". Eĭ întâlniră sute și miĭ în drumul lor, aruncând coloane de apă ca niște micĭ geiserĭ, și masacrul începu. El durează încă. Balenieriĭ oceanuluĭ arctic înființară maĭ multe orășele pe coastele Pacificuluĭ între Vancouver și San-Francisco unde petrec iarna și își recrutează un echipagiŭ noŭ pentru viitoarea călătorie. Eĭ își plătesc bine oameniĭ, dovadă că dacă sezonul e bun, un matelot poate să se întoarcă în familie cu maĭ multe miĭ de francĭ.

Noĭ n'am descris încă vânătoarea de balene, așa de puțin familiară lectorilor noștri. In acelaș timp noĭ remarcăm că de cățĭ-va anĭ antrepriza a devenit oare-cum științifică. Balenierele sunt toate năvĭ cu vaporĭ. Dacă vre-o câte-va întrebuințează harponul de mână, celelalte întrebuințează tunurĭ speciale carĭ aruncă harponul drept în pântecele monstruluĭ. Guvernul American a impus acum cățĭ-va anĭ un bir vânătorilor de balene. Poliția e întreținută de micĭ vapoare foarte iuțĭ numite „cuttès". Toate balenele capturate sunt remorcate și aduse până la cel maĭ apropiat port unde se procedează la despuiere. Această operație se face în mod special cu niște instrumente numite „blubbers" cu ajutorul cărora balena e despuiată. Grăsimea e transportată prin niște vapoare frigorifere la marile fabricĭ *Seatle*. Cât despre oasele acestor cetaceie, carĭ aŭ o mare valoare comercială, ele sunt vândute cu prețurĭ bune la negustoriĭ americanĭ venițĭ anume și transformate în diferite obiecte.

L. Feldstein.

OBICEIURI MUSULMANE

O NUNTĂ ARABĂ IN EGIPT

Educațiunea tinerimeĭ musulmane în Egipt se rezumă ast-fel: băețiĭ învață Coranul și fetele... nimic. In consecință băețiĭ sunt trimeșĭ la *kuttab*, adică la școală, la vârsta de nouă anĭ, cu scopul unic de a învăța Coranul pe derost, fără a omite un verset saŭ un singur cuvânt. Acela care atinge această țintă pismuită este considerat ca un tânăr desăvârșit, cinstea familieĭ sale.

Când studiile tânăruluĭ sunt terminate, ceea ce se întâmplă de obiceĭ cam pe la vârsta de cincĭsprezece anĭ, tatăl săŭ e înștiințat despre aceasta de către șeicul kuttabuluĭ. Fericitul părinte se grăbește atuncĭ să-șĭ retragă feciorul dela școală, îl aduce în triumf, îl desmiardă nespus și îl recompensează. Și, dacă e bogat, îĭ cumpără o droguerie — de altminterĭ în Egipt și maĭ cu deosebire în Alexandria, toțĭ locuitoriĭ arabĭ sunt droguiștĭ; — dacă e sărac, atuncĭ îl instalează în propria sa dugheană. Odată aceasta făcută, într'un fel saŭ într'altul, vine grija însurătoareĭ minunatuluĭ tânăr, lucru la care se va gândi d'acum înainte tatăl prevăzător.

Mama este înștiințată de proectele soțuluĭ, pe carĭ le găsește necesare. După ordinul primit de la bărbatul și stăpânul eĭ, ea cutreeră orașul în căutarea uneĭ soțiĭ vrednice de fiul eĭ, lăudând pretutindenĭ, cu o exagerare de mamă, înțelepciunea, talentele și evlavia fiuluĭ eĭ, având grija să inziste asupra acestuĭ punct important: că știe Coranul pe derost, ceea ce în general e adevărat; dar dacă înțelege din el ceva, aceasta nu interesează.

Mama nu purcede singură în această întreprindere. De îndată ce i s'a comunicat de către soțul eĭ proectul de căsătorie al fiuluĭ lor, excelenta doamnă caută încă două prietene intime de ale sale, cărora le explică situația și carĭ o întovărășesc în expediția sa.

Insfârșit, tânăra fată este găsită: e o drăguță fată de doĭsprezece saŭ treĭsprezece anĭ, al căreia tată e un bogat burghez, bun musulman. Tatăl și fata sunt pușĭ îndată în curent despre calitățile tânăruluĭ și maĭ cu seamă despre averea sa, ceea ce interesează maĭ mult și iată că afacerea este gata.

In seara aceea chiar, pus în curent cu situația, tatăl tânăruluĭ se duce la tatăl feteĭ spre a o cere oficial în căsătorie. Fără multă introducere se intră în chestie, iar condițiunile sunt desbătute în prezența câtorva martorĭ, amicĭ aĭ ambelor părțĭ. condițiunĭ carĭ se rezumă îndefinitiv în fixarea cuantumuluĭ de dotă pe care trebue s'o plătească soțul. Apoĭ se hotărăște ziua nunțeĭ, care va fi de preferință în ajunul uneĭ Lunĭ saŭ Vinerĭ, zile de bun augur.

Toate acestea se petrec fără știrea tânăruluĭ și nu este înștiințat decât atuncĭ când cele două familiĭ aŭ căzut la învoială, nerămâindu-ĭ de făcut altceva de cât să se învoiască la toate, căcĭ Coranul, pe care 'l știe de derost, îĭ prescrie să'șĭ asculte orbește părințiĭ, adică pe tatăl săŭ.

Când totul s'a convenit, cele două mame, întovărășite de câteva prietene intime, se duc pe la toate cunoștințele lor și le invită la nuntă; la rândul lor tațiĭ trimit amicilor lor bilete de invitație scrise în versurĭ și cu litere aurite.

Insfârșit ziua cea mare sosește. De dimineață cele două familiĭ (numaĭ bărbațiĭ, căcĭ femeile nu sunt admise la aceste întrunirĭ) se strâng în casa tatăluĭ logodniceĭ, cu câteva rude privilegiate. Contractul, după ce se citește de către un șeik, se dă spre semnare reprezentanților celor douĭ logodițĭ, fără ca aceștia să fi fost consultațĭ. Apoĭ se bea sirop în sănătatea celor doĭ tinerĭ și pactul e încheiat.

Aceste formalitățĭ îndeplinite, se părăsește casa. Lucrurile, mobilierul, dacă se poate zice astfel, logodniceĭ sunt încărcate pe o mulțime de care, câte treĭ saŭ patru lucrurĭ într'un car, și cortegiul se îndreaptă în spre locuința noilor însurățeĭ, precedat de un taraf de lăutarĭ arabĭ, compus din două tobe așezate pe o cămilă, două darabane duse de douĭ oamenĭ și bătute de un al treilea și două clarinete. După ce a parcurs cel maĭ mare număr posibil de strade, sosește însfârșit la casa soțuluĭ; carele se descarcă și mobilierul tinereĭ soțiĭ se așează în noua sa locuință. La amiazĭ se vede înălțându-se în fața caseĭ un mare cort, împodobit cu un policandru și alte aparate de iluminație; pe jos sunt puse, de jur-împrejurul cortuluĭ, *dekkeh* (un fel de băncĭ); în mijloc se așează muzicanțiĭ, înarmațĭ unul cu o vioară, altul cu un *ud*, un altul cu flautul și un al patrulea cu o darabană; uniĭ cântă din gură, alțiĭ din instrumente și toțĭ aceștĭ virtuoșĭ se armonizează cum pot.

In acest timp invitațiĭ încep să sosească în grupurĭ maĭ mult saŭ maĭ puțin numeroase; când s'aŭ adunat toțĭ, sunt introdușĭ într'o odae a locuințeĭ, unde li se servește masa și cu toțiĭ așezațĭ jos după obiceiul arab, cu mânecile suflecate, se apucă să mănânce, ajutându-se pentru a vârî bucatele în gurile lor căscate, de furculița pe care le-a hărăzit-o natura. In maĭ puțin de un sfert de ceas afacerea e regulată și fiecare se retrage.

Pe la treĭ saŭ patru ceasurĭ după amiazĭ, părințiĭ, întovărășițĭ de câțiva amicĭ, vin și caută logodnica pentru a o conduce în casa soțuluĭ eĭ. Cortegiul se formează la ușa sa. Muzica descrisă maĭ sus merge 'n frunte, invitațiĭ merg în șir pe două părțĭ; însfârșit apare logodnica, sprijinindu-se pe două neveste tinere; tustrele sunt adăpostite sub un fel de polog de rețea fină și transparentă, susținut de douĭ bărbațĭ; cortegiul se închide cu femeile invitate la ceremonie.

Intre cele două coloane de invitațĭ aĭ sexuluĭ tare, carĭ vin imediat după muzică, este un spațiŭ gol; acest spațiŭ e ocupat de către *khawal*, un dansator îmbrăcat femeeşte și deci cu barba și mustățile rase; el cântă dansând în ritmul instrumentelor carĭ 'l preced și acompaniat dealtmintrelea de strigătele invitaților entuziasmațĭ.

Cât despre femeĭ, ele nu maĭ încetează de a profera, pe tot parcursul drumuluĭ *lolo-lolo*-urile lor nesfârșite, ex-

clamația cea mai exaltată de bucurie.

Intr'un asemenea cortej este condusă viitoarea soție la noua sa locuință. Indată ce înserează se duc la biserică, unde se roagă pentru fericirea nouilor căsătoriți.

După isprăvirea acestor rugăciuni, cortegiul pleacă de la moschee. Aceiaș muzică discordantă îl precede, apoi vine *zekr*-ul, care se compune din șeici ce se roagă cu glas tare, aplecându'și capetele înainte și 'napoi; pe urmă soțul, îmbrăcat în haine noui și precedat de douăzeci de prieteni, ducând fiecare câte o torță în mână și formând coloane de ambele părți ca și invitații din cortegiul soției; în mijloc e necontenit khawal-ul care execută învârtiturile sale coreografice.

Sosit la casa nupțială, cortegiul se oprește și bărbatul intră, iar tatal său îi aruncă pe deasupra capului niște mici monede, pentru cari fakirii și gură-cască se ceartă, îmbrâncindu-se unii pe alții. Soțul în vremea aceasta este așteptat în camera nupțială, foarte frumos împodobită, unde, de îndată ce-a intrat, femeile îi prezintă pe tinăra sa soție in toată strălucirea frumuseței sale și a luxului desfășurat într'o așa frumoasă zi, pentru a'i face cinste.

De-abia atunci o vede el; până în clipa aceasta n'a bănuit măcar culoarea ochilor ei.

Femeile se retrag, lăsând pe cei doi s-ți singuri. Această primă întrevedere nu trebue să țină mai mult de un sfert de oră, după care soțul trebue să se reintoarcă la amicii săi.

A treia zi întreagă este consacrată cântecelor și dansului și cu ea se sfârșesc petrecerile nunței.

Dar dacă soții nu se împacă, adică dacă tinăra soție nu-i pe placul soțului, acesta are intotdeauna mijlocul să divorțeze, compliment indispensabil al legilor cari reglementează căsătoria musulmană; dacă din potrivă îi place nevasta, atunci este de temut că pasiunea sa pentru dînsa va lua proporții neliniștitoare. Dealtmintrelea nu avem exemplu ca o femee arabă să fi înebunit (în afară de cazul provenit din gelozie) din pricina unui soț astfel dobândit.

Trad. de **Nelli Nelini.**

CIUDĂȚENII OMENEȘTI

AUTO-EXECUȚIA

Este lucru de mirare, totdeauna, când descoperim—la popoare cari locuesc în părți opuse pe globul pământesc și nu vin niciodată în atingere mai apropiată unele cu altele, obiceiuri asemănătoare și chiar identice.

Un ast-fel de obicei este auto-execuția, care e o pedeapsă de onoare pentru funcționarii înalți de stat și persoane însemnate, atât în Turcia cât și în Japopia. Este știut că turcii și japonezii nu se coboară de loc dintr'o origine comună, de asemeni este pozitiv, că ei în secolele precedente n'aŭ venit câtuși de puțin în atingere unii cu alții; și totuși au acelaș obicei, care, într'un chip memorabil, a încetat la ambele popoare tot-odată.

Doar demnitarii sus puși, marele vizir, pașalele, miniștrii, eraŭ onorați de către sultan cu auto-execuția, iar în Japonia, eraŭ ,,samuraii'', membrii cercului ofițeresc, cărora Mikado le admitea prerogativa auto-execuției.

In ambele țări se îndeplinea ceremonia, cu aceleași formalități mari, foarte asemănătoare una cu alta; în ambele țări condamnatul doar începea execuția, în timp ce aceasta era isprăvită de ajutori. La turci această auto-execuție se numea ,,Șiretul-Verde'', la japonezi «rakiri».

Aproape toți marii viziri din timpul, când turcii jucaŭ cel mai mare rol în lumea veche, aŭ murit prin «Șiretul Verde». Cităm un ast-fel de istoric.

Era în anul 1837. Pertev-Pașa, marele vizir al lui Mahomed II, căzuse în disgrație și fu surghiunit la Adrianopol. Insă de acolo lucra el într'ascuns contra sultanului, umblând cu planul, să reformeze în țara sa relațiunile, după mostra europeană.

Intr'o zi bătrânul Pertev-Pașa fu invitat la masă cu mare sărbătorire, de către guvernatorul general din Adrianopol. Când banchetul fu terminat, conmesenii flecăreaŭ despre lucruri vesele și bune, guvernatorul general scoase din haina-i o scrisoare cu sigil a sultanului. El sărută această sigilă și predete scrisoarea lui Pertev-Pașa. Plin de respect o desfăcu acesta, și din scrisoare ii căzu în mână «șiretul verde», aceasta era o coardă de arc învelită cu mătase verde (verdele este coloarea sfântă a mahomedanilor).

El știa destul, însă citi totuși firmanul sultanului, care-i ordona să se sugrume.

Pașa sărută firmanul, umilit, apoi se ridică liniștit și zise: «Sunt gata să îndeplinesc voința stăpânului nostru».

Guvernatorul general bătu din palme și câți-va sclavi ai sultanului cari aduseseră scrisoarea, inintrară înăuntru. Ei dădură pașei ca un ultim dar al sultanului, un prețios covor, de care să se servească în ultimile clipe ale vieții sale.

Covorul fu așternut jos, pașa își puse «șiretul verde» în jurul gâtului și îngenunchiă pe covor, cu fața întoarsă spre Est. Tăcere mormântală domni în locul solemn, toți martorii acestei ceremonii solemne se dădură la o parte respectuoși.

Timp de câte-va minute murmură pașa rugăciunile sale de moarte, apoi ridică mâna dreaptă sus, în semn că este gata. Sclavii săriră la el și strânseră șiretul, o scurtă agonie, și pașa zăcea sugrumat pe covor. Apoi capul lui fu tăiat și, conservat în sare, fu dus la Constantinopol, drept dovadă, că ordinul sultanului a fost executat...

Era în anul 1868, când în Japonia un înalt ofițer, anume Taki Zenzaburo, provocase o răscoală în contra streinilor, în care fură mulți streini omorâți.

Ambasadorii și consulii puterilor străine cerură satisfacție și pedepsirea lui Taki, și acesta primi de la Mikado ordinul, să se supună «Harakiri»-ului.

Această auto-execuție care este obicinuită din veacul al 14 în Japonia, se face în modul următor: condamnatul își face o tăetură în formă de cruce, cu un pumnal, în pântece, ast-fel că toate intestinele ii curg afară. Această tăetură însă, ar fi în cele mai rare cazuri mortală și doar prin neglijarea rănei ar putea condamnatul să treacă la moarte după chinuri îndelungate. De aceea este o instrucție care spune că în clipa în care condamnatul își face tăetura, să i se reteze capul cu o spadă. Această decapitare o execută însă un membru al castei militare; este o onoare aceasta, și de obicei o primește la rugămintea condamnatului cel mai bun prieten al său, ori chiar fiul său cel mai în vârstă. Aproape nici nu este nevoe, ca condamnatul să-și facă tăetura în pântece; foarte adesea i se retează capul în clipa când întinde mâna să ia pumnalul, cu care trebue să-și facă tăetura.

Execuția lui Taki avu loc în templul de la Sei-fu-kuji; consulii și ambasadorii obținură invitații pentru spectacolul execuției. La orele unsprezece seara se adunară invitații în templu, al cărui interior era împodobit cu alb. Albul este coloarea de doliŭ a japonezilor. Și drugii de bambu, pe cari ardeaŭ lumânările pentru iluminarea templului, eraŭ înfășurați în mătase albă. In dosul unui perete alb se afla o masă pe care eraŭ: un pumnal, un castron în care se pune capul tăiat, un lighian de spălat, o găleată cu apă și o cădelniță.

Afară de reprezentanții puterilor străine, mai eraŭ ca martori asistenți și optsprezece funcționari mai de frunte ai statului. Toți eraŭ îmbrăcați în haine de sărbătoare și ședeaŭ într'un semicerc, pe covoare îmbrăcate în alb. Un cortegiŭ de rude și prieteni de ai condamnatului, îl aduseră pe acesta dintr'un colț al templului, unde fusese păzit până atunci. Și condamnatul purta decorațiile sale militare. El se așeză în semicercul funcționarilor pe o cuvertură mai ridicată. Prietenul său cel mai bun, tot un ofițer de rang înalt, trecu la spatele lui. Sentința, prin care Mikado îl însărcinase pe condamnat să execute asupra-și ,,harakiri''-atul, fu citită încă odată, apoi condamnatul se înclină în fața asistenței și predete spada sa amicului său ce-i sta la spate, ca acesta să-i reteze capul cu propria-i armă.

Fu adusă apoi scândurica lăcuită, pe care era pumnalul.

Taki luă pumnalul și și-l implântă de două orî în corp. Din pricina asistenței streinilor nu voi să se desbrace, ceea-ce pentru îndeplinirea tăieturei ar fi fost necesar. In clipa când Taki scoase cuțitul din rană, amicul său îi aplică lovitura cu spada și, capul luî se rostogoli la pământ. Imediat fură trase niște perdele albe în jurul cadavruluî și cădelnița fu avântată. Apoi se făcu un proces-verbal ce fu iscălit de asistenți. Procesul-verbal fu trimis la Mikado, iar corpul executatuluî înmormântat în apropierea templuluî în multă liniște.

* *
*

In anul 1869, în dieta împărătească japoneză, fu votată propunerea, de a se reforma executarea prin „harakiri". Propunerea fu combătută cu o mare majoritate de voturî.

In tot cazul, în ultimele deceniî, Mikado n'a maî condamnat pe nimenî la „harakiri"; tot ast-fel și sultanul, în ultimul veac n'a maî trimes nicî unuî demnitar al său „șiretul verde", însă atât sultanul, cât și Mikado, aŭ încă dreptul legal, de a condamna la acest fel de pedeapsă.

I. Sarvary.

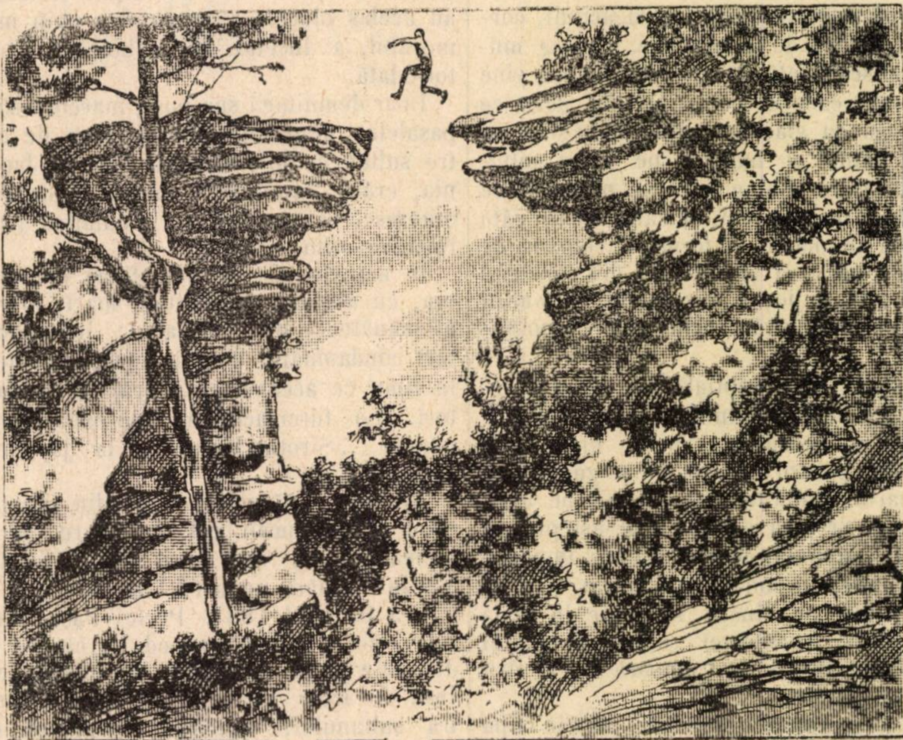
Cucerirea prăpăstiilor

Prima greutate pe care trebue să se obicînuiască alpinistul a o învinge este atracțiunea viduluî.

Un alpinist american care se exercitează să sară pe deasupra uneî prăpăstiî.

Ați avut, de sigur, această penibilă senzație când ați privit de pe un balcon înalt, saŭ când ați stat pe marginea uneî prăpăstiî.

Săritură periculoasă în Colorado.

Ți se pare că îți fuge pământul de sub picioare, și un fior neplăcut îți trece prin corp.

Senzația este de ordin pur fizic și poate să cuprindă pe oameniî ceî maî curagioșî. Rămâne să se știe dacă cine-va ar putea să se obicînuiască cu ea.

Un tinichigiu când se sue întâia oară pe o pantă înclinată a acoperișuluî, se teme nespus că va pierde la un moment sensul echilibruluî și va cădea. Dar după ce s'a urcat de maî multe orî, i se pare că toată viața a trăit pe acoperiș.

Pe de altă parte alpiniștiî carî s'aŭ dus prin Alpî maî mulțî anî de-arândul, povestesc sfârșitul tragic a numeroase călăuze de profesiune, carî cu toate că erau deprinse, sfârșeau în cele din urmă prin a avea senzația teribilă, vârtejul, carî îî costa viața.

In vederea luminăreî chestiuneî cu privire la această senzație, un institut fiziologic american a creat un fel de laborator într'una din regiunile cele maî accidentate ale munților stâncoșî. Cum se arată într'una din ilustrațiile noastre, turiștiî sunt rugațî să se aplece de pe o stâncă care e deasupra uneî prăpăstiî ce are o adâncime de 1200 metri.

Studiindu-se bătăile inimeî, s'a ajuns să se arate că fetele sunt maî puțin cuprinse de vârtej ca femeile în vârstă de maî mult de 30 anî.

Și, în general, bărbațiî sunt maî mult senzația ca sexul slab!

Blaz.

Privind în jos, se obicînuesc cu senzația teribilă.

BICIUL DE FOC

— **Mare roman de aventuri moderne** —

— Urmare —

«Dacă a fost Larmette, m'a văzut de sigur dormind, lipsit de toate deghizările mele, și m'a recunoscut. Și în cazul acesta, trebue să recunosc că «m'am ars», după cum se spune în graiul de la Scottland Yard.

CAP. III

Pata galbenă

Câte-va momente după aceia, Dick se retrăsese în cabina sa, și ceruse un pahar de alcool.

Nimeni nu se putea mira de lucrul asesta, pentru că, foarte mulți călători saxoni aveau obiceiul de a consuma băuturi alcoolice, de dimineață.

După ce i se aduse băutura cerută, detectivul închise ușa cabinei.

Acela însă, care l'ar fi putut observa, ar fi rămas foarte uimit de modul său de «consumare».

Scosese din geamandanul său vreo câteva epruvete gradate și câteva flacoane cari conțineau diferite reactive.

Intr'una din eprubete introduse petala de tulip, și turnă de ampra alcool. După aceia agită eprubeta timp de câteva momente.

Se apropie de fereastră și examină în zare cuprinsul eprubetei. Mulțumit de acest examen, desfăcu unul dintre flacoane, și turnă o singură picătură din reactivul conținut, în eprubetă.

Efectul fu instantaneu.

Lichidul se turbură și începu a fierbe.

— Am fost adormiți cu cloroform, murmură detectivul.

— Florile cloroformizate aŭ fost înlocuite apoi cu trandafiri, și ferestrele fiind deschise, mirosul cloroformului s'a împrăștiat. Și când mă gândesc că eŭ n'aș fi bănuit nimic dacă n'aș fi găsit pe jos, această petală de tulip!...

,,Da, n'aș fi bănuit nimic. Și acum, după ce constat faptele, tot nu le pot pricepe scopul!...

Rămase un moment tăcut. Stătea cu fruntea înclinată și făcea sforțări de cugetare.

— Drace! murmură dânsul, după o pauză destul de lungă, la d-ra Floriana adormirea cu cloroform are un scop destul de clar: furtul cutiei cu corindoane. Dar întru cât mă privește pe mine, ce nevoe era să fiŭ adormit? Teama ca să nu viŭ să-i turbur în timpul operațiilor? Nu, nu poate fi asta... Larmette este prea inteligent pentru a face asemenea combinații... Operând însă acuma, și-a complicat cu mult situația. Mi-a dat de cinci ori mai mult timp pentru a descoperi noul loc de ascunzătoare al pietrelor.

,,Numai dacă mi-ar fi dat timpul acesta în realitate... D. Larmette este în adevăr un om cât se poate abil.

De vreme ce a operat astfel, înseamnă că are o ascunzătoare sigură, care nu se poate descoperi.

Numai dacă nu cumva nu se va fi înșelat în punctul acesta...

Din ordinul comandantului se făcură cercetări în toate părțile vasului pentru descoperirea casetei furate. Dar cu toată osteneala pe care și-o dădură marinarii, caseta nu putu fi descoperită; părea că se volatilizase.

Comisarul de bord ajunsese să-și pue întrebarea:

Nu cumva caseta a fost aruncată în mare?

Larmette și tovarășii săi, păreau că-și daŭ toată osteneala pentru a contribui și ei la deslegarea acestei enigme.

Dădeau mereŭ câte o idee nouă; puneau la dispoziție pentru a se face cercetări, bagajele și automobilul lor; ba chiar principalele părți ale automobilului fură desfăcute.

Dick Fann ajunse în curând la convingerea că nu se va putea descoperi nimic. Prevederile sale fură pe deplin îndreptățite.

In curând înseră, și toată lumea, care lucrase cu ardoare tot timpul zilei, nu atât de dragul casetei, cât acela al premiului făgăduit, fu nevoită să renunțe.

După masă, Floriana, Dick Fann și Jean Brot se regăsiră pe punte.

D-na Patorne, era ca de obicei ocupată cu flirtul ei.

— Ei bine? întrebă Floriana, întorcându-se spre detectiv.

— Larmette este un bandit de forță, răspunse Dick Fann.

— Cum?... Te-ai descurajat?

— N'am spus asta, domnișoară. Dimpotrivă, adversarul meŭ mă interesează foarte mult. E o adevărată plăcere să lupți cu un asemenea individ.

— Așa dar, nu renunți la luptă?

— De sigur că nu.

— Și crezi că vei reuși?

— Da.

Urmă un moment de tăcere.

— Ai vre-o idee despre locul de ascunzătoare? mai întrebă frumoasa canadiană.

— Nici una.

— Atunci?...

Dick n'o lăsă să sfârșească:

— Adu-ți aminte de ceiace ți-am spus eri. Greul cel mare nu este să furi, ci să păstrezi.

— Ei bine?

— Ei bine?

— In momentul debarcării, Larmette se va trăda. Atunci va trebui să ia și cutia cu corindoane... Jean și cu mine vom veghia.

Drumul continuă fără ca să se mai producă vre-un incident noŭ.

După cât se vedea lupta n'avea să înceapă decât după debarcare.

Larmette era mereŭ tot așa de amabil și oferia în toate zilele flori tovarășilor săi de drum.

Bijutierul golise magazinul unui negustor de flori din Havre înainte de plecare, și întreținuse florile mereŭ proaspete, udându-le în toate diminețele.

Și florile constituesc un dar, pe care nimeni nu-l poate refuza.

Cei trei călători de pe vas își petreceau timpul ca niște oameni cari nu eraŭ preocupați de nici un gând mai serios. Davis stătea mereŭ pe punte, tolănit într'un ,,rockingchair", căruia mișcările steamerului îi comunicaŭ o dulce legănare.

Inginerul Botera își petrecea cea mai mare parte din timp în salon, preocupat de lungi calcule algebrice; de multe ori i se întâmpla să uite pe masă filele sale de hârtie, pe cari cifrele și literele se înșiraŭ în rânduri strânse.

Larmette cetia saŭ flirta cu d-na Patorne, pe care amorul acesta tardiv o făcea în adevăr nebună. Guvernanta apărea acum cu niște pieptănături inedite, ornată cu niște combinații de culori cari n'aveaŭ nici un rost una lângă alta. Dimineața muncea cu înverșunare în fața oglinzei, pentru a da oarecare înfățișare de tinerețăa figurei sale, cu ajutorul cremelor de tot felul.

D-na Patorne n'auzia ironiile ce se făceaŭ pe socoteala sa; biata guvernantă nu mai avea urechi decât pentru vorbele d-lui Larmette, cari deveniseră cea mai dulce muzică a inimii sale. Bijutierul saluta transformările de culori ale bietei femei prin exclamații de admirație. Lăuda calitățile sale de adevărată pariziană. O ruga să nu mai continue, căci în modul acesta avea să întinerească prea mult, și dânsul avea să pară prea bătrân alături de atâta tinerețăa.

Intr'o zi îi spuse că întinerise așa de mult, în cât nu i-ar fi dat nimeni mai mult de două-zeci de ani.

— Destul cu atâta înfrumusețare, se rugă dânsul, saŭ mă vei face să mor de desperare. Nu-mi convine ca logodnica mea să fie așa de tânără.

Altă femee ar fi ghicit de sigur ironia în acest compliment exagerat; dar seaca doamnă Patorne nu văzu decât un omagiu adus frumuseții sale.

Crezu că leșină de bucurie, când auzi aceste cuvinte ale unui om de gust, care pentru întâia oară — după cum spunea dânsa — descoperise comorile frumuseții sale.

Patru zile trecură astfel.

In seara celei de pe urmă zile, Jean Brot se retrase în cabina sa, pe la orele zece.

Pe la orele unsprezece veni să se culce şi Dick Fann.

Când intră îl găsi pe ştrengar într'un colţ, privind unul dintre picioarele sale cu mare nelinişte.

Şi atât de absorbit era Jean, în cât nicĭ nu băgă de seamă sosirea stăpânuluĭ său.

— Ce s'a întâmplat? întrebă Dick Fann.

Cel întrebat tresări. Ridică ochiĭ spre detectiv şi răspunse, cu un accent care nu se poate reda:

— S'a întâmplat fără îndoială ceva, dar nu sânt în stare să-ţĭ spun anume ce s'a întâmplat.

Şi cum Dick Fan stăruia:

— Adineaorĭ am sosit şi am început să mă descalţ pentru a mă culca. Steteam în mijlocul cabineĭ, în faţa miceĭ oglinzĭ rotunde dela lavabo.

— Şi pe urmă?... Nu văd ce-ar fi putut să te emoţioneze aşa de mult.

— Aşteaptă puţin, stăpâne... Nicĭ eŭ nu ştiŭ maĭ mult de cât d-ta; în schimb însă, simt.

— Ce simţĭ?

— O durere mare la călcâiul piciorului stâng.

— O durere?

— Ca şi cum m'ar fi împuns cineva cu ace... La început a fost numaĭ o simplă înţepătură; dar durerile deveniaŭ din ce în ce maĭ marĭ. Atuncĭ am făcut o săritură îndărăt şi m'am aşezat pe patul d-tale.

,,Mi-am privit piciorul, şi...

— Şi? repetă Dick Fann nerăbdător.

Jean întinse piciorul stâng. Pe călcâĭ, Dick deosebi o pată roşietică. Pielea era în acel punct întinsă, licăritoare, ca şi cum ar fi fost desorganizată prin contact cu un obiect foarte ferbinte.

— Dar aceas'a este o arsură! exclamă detectivul.

— Se poate... Dar eŭ nu mă distrez niciodată aprinzând chibriturĭ de călcâele picioarelor!...

— Şi totuşĭ e o arsură.

Cu un gest de disperare comică, Jean ridică mânele spre cer:

— Şi eŭ care credeam că d-ta îmĭ veĭ explica ce s'a întâmplat!... murmură dânsul.

— Ce să-ţĭ explic?...

— In toate serile, înainte de a mă culca, credeam că nu e mare primejdie să mă plimb cu picioarele goale pe covor. Odată mi s'a părut că covorul mă înţeapă, ca şi cum a-şĭ fi călcat pe nişte urzicĭ. Am căutat cu atenţie, dar n'am putut descoperi nimica.

Ştrengarul îşĭ continua raţionamentul; dar ar fi putut să vorbiască mult timp astfel, fără ca Dick Fann să se gândească să-ĭ răspundă.

Spiritul său lucra cu activitate, căuta să pătrundă misterul.

Punctul cel roşiu de pe piciorul copilului, născuse de-odată în creerul detectivuluĭ o ipoteză bizară.

Se întreba dacă arsura aceasta nu era provocată de radiaţiunile radiuluĭ.

Ipoteza aceasta complica şi maĭ mult situaţia; şi ea se impunea din ce în ce într'un mod tot maĭ tiranic cugetăriĭ luĭ Dick.

Arsura exista; lucrul era evident.

Cum se produsese această arsură?

Ştrengarul afirma că simţise prima durere în momentul când călcase cu piciorul gol pe covor. Dar fără îndoială că arsura fusese produsă maĭ înainte, într'un moment de care Jean nu-şĭ dădea seamă.

— Eştĭ sigur că n'aĭ maĭ simţit durerea şi în timpul zileĭ?

— Foarte sigur. N'am simţit nimica până la orele zece seara. Ba chiar şi în primul sfert de oră pe care l-am petrecut în cabină n'am simţit nicĭ cea maĭ mică înţepătură.

«Nu ştiŭ dacă m'am înţepat cu un ac, orĭ cu altăceva, dar ştiŭ bine că covorul este pricina.

Aceste cuvinte fură pronunţate cu atâta siguranţă, în cât detectivul rămase din noŭ tăcut.

Misterul acesta era teribil, nu atât prin rezultatele pe carĭ le dăduse până atuncĭ, cât prin consecinţele pe carĭ ar fi putut să le aibă în viitor.

Dick simţia o durere mare apăsându-ĭ creerul.

Arsură de radium, spusese dânsul.

— Pentru ce?

Pentru că raţionamentele sale, mereŭ îndreptate spre Larmette, nu maĭ puteaŭ despărţi de omul acesta ideile de *corindoane* şi de *radium*. Hoţul şi obiectele furate, formaŭ un bloc, o masă nedespărţită. Prin ce concurs de împrejurărĭ putuse oare radiumul să lucreze asupra piciorului luĭ Jean Brot?

De-o dată, Dick Fann fu agitat ca de o comoţie electrică.

Covorul care acoperea scândurile cabineĭ era de o culoare închisă; în punctul pe care îl arătase maĭ înainte Jean Brot, detectivul avu impresia că zăreşte o licărire de lumină.

Cu mâna arătă locul tovarăşuluĭ său. Şi fără să-ĭ maĭ aştepte răspunsul, îngenuchiă pe covor, şi acoperi locul luminos cu palma.

— Ce facĭ acolo, domnule? întrebă ştrengarul, intrigat de această manevră.

— Tăcere!

Răspunsul acesta fu aşa de autoritar, încât parizianul nu maĭ îndrăzni să pronunţe nicĭ un cuvânt.

Rămase în picioare alăturĭ de stăpânul său, urmărindu-ĭ cu atenţia încordată cele maĭ micĭ mişcărĭ.

Dick Fann rămase nemişcat, cu ochiĭ închişĭ pe jumătate, par'că ar fi fost un vânător la pândă.

Dar ce vânat ar fi putut pândi în cuprinsul îngust al cabineĭ?

In zadar se încerca Jean sĭ ghicească.

Cincĭ, zece momente trecură astfel.

De-o dată un surâs ilumină faţa detectivuluĭ.

Surâsul acesta se răspândi îndată şi pe figura luĭ Jean

— Aĭ descoperit ceva, stăpâne?

De astă dată Dick Fann răspunse:

— Da.

— Imĭ daĭ voie să te întreb anume ce?

— De sigur. Ştiŭ acuma pentru ce am găsit o petală de tulip în această cabină.

Şi fără să bage în seamă uimirea ştrengaruluĭ care nu înţelesese nimic din răspunsul ce-ĭ dăduse, Dick continuă:

— E foarte dibacĭ d. Larmette!... A găsit cel maĭ potrivit loc de ascunzătoare; nicĭ chiar eŭ n'aşĭ fi putut să am gândul acesta. E foarte dibacĭ...

,,Micul meŭ Jean, continuă dânsul cu veselie, nu trebue să te plângĭ prea mult de accidentul ce ţi s'a întâmplat.

Şi cum ştrengarul rămânea mereŭ cu gura căscată, fără să priceapă, detectivul adăugă:

— In curând veĭ fi şi tu de părerea mea.

— La urma urmeĭ de vreme ce spuĭ d-ta, se poate...

— Iţĭ voĭ dovedi-o. Trebue să-ţĭ povestesc şi ţie cum staŭ lucrurile pentru că va fi nevoe să lucrăm împreună.

Şi întinzându-ĭ mâna pe care o ţinuse pe covor, adăugă:

— Priveşte.

— Să privesc mâna d-tale? întrebă ştrengarul din ce în ce maĭ nedumerit.

— Da, priveşte indexul; nu vezĭ nimic?

— Ba da, răspunse Jean după ce examinase cu atenţie degetul arătat; văd o arsură la fel cu a mea.

— Este exact; am fost ars şi eŭ.

— Cum asta?

— M'a ars covorul ca şi pe tine.

— Covorul?

— Saŭ maĭ bine zis ceia-ce se află sub covor.

Jean râse cu poftă şi îşĭ frecă mâinile:

— Toate acestea îmĭ fac impresia uneĭ şarade.

— Aĭ spus adevărul fără să vreĭ. O cercetare poliţistă este în totdeauna un rebus care trebue dezlegat.

Şi pe când dedea aceste explicaţiĭ, detectivul se apropiase de geamantanul său, din care scoase un ciocan, un cleşte şi maĭ multe alte instrumente.

Apoĭ îngenunche din noŭ pe covor şi începu să desprindă cuele.

— Imĭ daĭ voe să te întreb ce facĭ acolo, stăpâne?

— Vreaŭ să desfac covorul.

— Pentru ce?

— Pentru ca să văd ce se ascunde aicĭ. Cred că nu există alt mijloc maĭ repede şi maĭ bun.

Covorul fu dat la o parte, şi parchetul apăru.

In locul pe care îl însemnase detectivul se putea vedea în mijlocul liniilor

regulate ale parchetului, un paralelogram.

Detectivul râse în tăcere, şi arătând micului groom perimetrul acestei figuri geometrice, îi zise :

— Vezi cum aŭ fost tăiate scândurile ?

— Aşa dar aici e o ascunzătoare ! exclamă copilul.

— Fără îndoială.

Detectivul din câte-va mişcări abile reuşi să desprindă bucata mobilă a parchetului. O cavitate apăru şi în ea cei doi tovarăşi recunoscură îndată caseta furată.

Da, era în adevăr caseta Florianei, caseta cu corindoane, care fusese în zadar căutată de atâţia oameni până în părţile cele mai ascunse ale vaporului.

— Numai că, reluă ştrengarul cu vocea înceată, toate acestea nu-mi spun de ce mi-am ars piciorul.

— Bandiţii nu vor să-şi piardă timpul îi şopti detectivul.

— Nu pricep.

— Iţi aduci aminte că prin acţiunea cuptorului electric, Larmette a dat pietrelor preţioase înfăţişarea unor pietre fără valoare ?

— Da, mi-aduc aminte.

— Ei bine, acuma voesc să dea bijutierilor înfăţişarea lor primitivă.

— Cutia este închisă. Cum ghiceşti d-ta lucrul acesta ?

— Arsurile noastre mi l'aŭ dezvăluit.

— Voeşti să rizi de sigur, d-le Fanne.

— Nici de cum ; trebue să-ţi spun însă că sub acţiunea radiumului, ori-ce corindon ordinar se preface într'o piatră preţioasă.

— Acuma s'a amestecat şi radiumul !

— Fără îndoială, radiumul, ale căruia raze străbătând caseta, parchetul şi covorul, aŭ impresionat într'un mod neplăcut, mai întâi călcâiul tăŭ şi apoi mâna mea.

Şi după un moment de tăcere detectivul adăogă :

— E, un complice primejdios radiumul acesta... Se trădează şi îşi trădază stăpânii.

Detectivul scosese caseta din ascunzătoare.

Cheia rămăsese în mica broască de oţel nichelat.

Ridicară capacul şi priviră cu aviditate înăuntru.

Corindoanele eraŭ acolo dar, dar eraŭ acum aproape transformate în zmaralde, safire, rubine şi topaze, cari îşi amestecaŭ focurile lor multicolore.

Cu cea mai mare linişte, Dick Fann le dădu la o parte, descoperind un mic tub de sticlă cu un diametru de doi mimilimetri, în mijlocul căruia abia se putea deosebi un mic grăunte.

— Uite Jean, acesta este transformatorul.

— Acest mic grăunte...

— E un grăunte de radium, amicul meŭ.

— Şi grăuntele acesta a putut să ne ardă pielea ?

— E un grăunte care timp de două mii de ani păstrează fără întrerupere proprietatea de a transforma în bijuterii de cel mai mare preţ, pietrele cele mai ordinare.

Parizianul nu răspunse nimic ; era prea uimit pentru ca să mai poată vorbi.

Marele mister ştiinţific al radiumului îl emoţionase peste măsură.

Incerca şi dânsul acum acea orbire, acea preocupare, acea fascinare pasionată, care fusese visul alchimiei din veacul de mijloc.

Piatra filozofală opera acum sub ochii săi. Şi piatra aceasta destinată să schimbe bogăţiile lumei, îi apărea aşa de mică încât abia o putea zări.

Era un simplu grăunte de nisip, — şi totuşi grăuntele acesta avea pretenţia să schimbe drumul pretenţioasei omeniri, să se proclame arbitrul progresului, să facă dovada că omul care se crede stăpânul naturei şi conducătorul evenimentelor, nu este în realitate decât jucăria acestor evenimente.

Totuşi după un moment de tăcere Jean murmură :

— Aşa dar de acuma am pus mâna pe hoţi !...

— Nu încă, răspunse detectivul clătinând din cap cu tristeţă. In adevăr ce dovadă ai putea aduce tu în sarcina bandiţilor, din faptul că această casetă a fost găsită în cabina noastră.

In faţa acestui răspuns, a cărui deplină justeţă o înţelese îndată, ştrengarul se întristă.

— Numai că acum, când le cunoaştem secretul, ne va fi uşor să-i prindem, adăugă detectivul.

— Eşti sigur ? exclamă Jean înveselindu-se din noŭ.

— Cred că la New-York, vor trebui să scoată caseta din ascunzătoare.

—Da ! şi atunci îi vom prinde !

— Aşa sper.

— Aşa dar nici acum nu eşti sigur ?

— Nici odată nu putem fi siguri... Şi apoi e un lucru care mă nelinişteşte. Pietrele preţioase plătesc la intrarea lor în Statele Unite nişte impozite vamale colosale. Nu pricep deci din ce pricină a complicat Larmette situaţia... Numai dacă nu cumva va fi având mijlocul de a le trece prin contrabandă...

«Ce se va întâmpla însă vom vedea mai târziŭ. Până atunci să veghiăm şi nici un cuvânt despre descoperirea noastră.

Peste câteva momente caseta fusese pusă la locul ei şi covorul bătut cu îngrijire pentru ca să nu se cunoască că umblase cineva pe acolo.

Cu aerul cel mai nepăsător Dick Fann se urcă pe punte unde o găsi pe Floriana absorbită în cetirea unui roman.

Se apropiă de dânsa şi îi zise cu hotărâre :

— D-şoară, să ştii că la New-York va trebui să-ţi cauţi alt watman.

Floriana tresări.

— De ce ? voeşti oare să mă părăseşti ?

In aceste câteva cuvinte atât de simple, era o emoţie atât de adâncă încât detectivul rămase un moment tăcut.

Dar în clipa următoare, răspunse limpede :

— Nu vreaŭ să te părăsesc, dar pentru a veghea mai bine asupra d-tale, trebue să dispar.

— Dar ce s'a mai întâmplat ? întrebă Floriana, împreunându'şi mâinile, rugătoare.

— Te rog să nu-mi pui întrebări d-şoară. Reţine prin telegraful fără fir un apartament la hotel Central ; îţi voi trimete acolo un watman ales de mine. Şi nu vei pleca decât atunci când îţi voi trimite vorbă.

«Te mai rog d-şoară, te conjur să nu te temi de nimic.

«Nu te voi pierde din vedere nici un singur moment. Nu vreaŭ să-ţi daŭ speranţe pe cari evenimentele vor veni poate în urmă să le distrugă ; dar cred că voi putea să te scutesc măcar în parte de oboselile şi primejdiile călătoriei pe care ai întreprins-o. Atâta pot să-ţi spun de-o cam-dată, d-şoară».

Şi se îndepărtă repede de frumoasa canadiană, pentru a se duce să se întâlnească cu Jean Brot cu care avu o lungă convorbire în şoapte.

Oare ce misiune încredinţa detectivul ştrengarului parizian ?

Nu putem şti. Dar dacă misiunea aceasta era *activă*, întâmplarea se declară contra lui Jean, căci în aceiaş seară micuţul coborând nişte trepte căzu aşa de răŭ, încât nici nu mai putu merge, deşi n'avea nici o rană exterioară.

Medicul vaporului puse un diagnostic vag :

Leziune internă.

Şi prescrise o linişte absolută. Jean fu transportat în cabina sa. Dick Fann îi cedă patul săŭ, şi copilul păru că adoarme îndată ce fu culcat.

Când rămase însă singur în cabină, fu cuprins de o veselie ciudată şi îşi ascunse capul sub cuverturi, pentru ca nu cumva zgomotul râsului săŭ să fie auzit de afară.

CAP. IV.

Neprevăzutul

— New-York !

— Bagă de seamă Jean ; să nu te mişti din cabină până când nu voi veni eŭ să te iaŭ.

— Am înţeles, stăpâne.

Cuvintele acestea fură şoptite în momentul în care vaporul trăsese lângă cheiul debarcaderului.

Dick Fann se urcă pe punte.

Călătorii se îngrămădeaŭ din toate părţile, grăbiţi să păşească mai repede pe uscat. Pe chei era o îngrămădeală, un zgomot de infern.

Și îndărătul acesteĭ îngrămădirĭ de oamenĭ, se ridicaŭ uriașele case cu câte douăzecĭ de caturĭ, carĭ la prima vedere trădaŭ exclusiva preocupare de afacerĭ a americanuluĭ.

Dick Fann îșĭ făcu loc prin mulțime și se opri lângă Floriana care aștepta cu răbdare să-ĭ vie rândul la debarcat.

După ce se asigură că d-na Patorne era mereŭ tot așa de preocupată de gândurile eĭ amoroase și prin urmare n'avea să-l poată auzi; după ce se asigură de asemenea că Larmette și tovarășiĭ săĭ eraŭ departe, șopti Florianeĭ:

— Te rog d-șoară să cerĭ cu stăruință ca automobilul d-tale să fie supus cercetărilor vamale. Eŭ am nevoe să fiŭ liber... Așteaptă veștĭ la hotel... îțĭ voĭ trimete watmanul.

Floriana voi să-l maĭ întrebe ceva dar Dick se depărtase.

Tânăra canadiană se văzu singură amestecată în vălmășagul mulțimeĭ, care nu știa cum să debarce maĭ repede, sătulă de atâta plutire pe apă. De-o dată se auzi *marseilleza*, intonată de treĭ sute de muzicanțĭ.

Era asociația cluburilor automobile din Statele-Unite care venea să primească pe concurențiĭ mareluĭ match de automobile deschis de ziarul *Matin*.

Căpitanul steameruluĭ veni și dădu brațul Florianeĭ. Cu toate că n'ar fi voit, trebui să primească invitația ce i se făcu de a merge la Automobil-Palace, unde sportsmeniĭ americanĭ organizaseră un *lunch* monstru, așa cum numaĭ americaniĭ știŭ să imagineze.

Patru miĭ de oamenĭ toastară, aplaudară, se entuziasmară.

Abia pe la orele cincĭ, Floriana zdrobită de oboseală și asurzită de zgomot, ajunse la hotel Central, unde reținuse din timp un apartament, după cum îĭ recomandase Dick.

După ce se scăpă de guvernanta sa, care era pe jumătate înebunită de gloria logodniculuĭ eĭ Larmette și devenise flecară ca o fată de cincisprezece anĭ, se trânti într'un fotoliŭ și căzu pe gândurĭ.

La ce se gândea frumoasa canadiană? saŭ maĭ bine zis, la cine se gândea?

(Va urma).

DIVERSE

Umbrelele tonkineze. — Umbrela, în Tonkin, nu este un obiect de lux, ci un semn distinctiv, rezervat pentru personagiile înalte, singurele carĭ aŭ dreptul de a ridica deasupra capetelor lor umbrelele de ceremonie.

Către anul 1520, zice d. G. Dumoutier, un tonkinez a introdus în China industria de umbrele în acelaș timp cu arta broderieĭ.

Fabricanțiĭ de umbrele și de broderiĭ se aflaŭ în două sate vecine, carĭ se aflaŭ în cele două cartiere din Hanoi; pe urmă, mutându-se, fabricanțiĭ de umbrele se instalară pe drumul mandarin.

Umbrelele sunt lucrărĭ delicate și încântătoare; ele sunt formate dintr'o armatură de bambu, acoperită cu hârtie pictată și se închid și se deschid ca și umbrelele europene.

Umbrelele galbene sunt rezervate regeluĭ saŭ servesc în ceremoniile cultuluĭ; mandariniĭ aŭ umbrele verzĭ.

După demnitate, cineva are dreptul la una saŭ maĭ multe umbrele. Inalțiĭ demnitarĭ, aceia carĭ se numesc cele «patru coloane ale imperiuluĭ», miniștriĭ, guvernatoriĭ de provincie, generaliĭ, etc., aŭ dreptul la patru umbrele.

Aceia din al 6-lea și al 7-lea rang aŭ și eĭ drept, dar nu pot purta rondele de lemn și nicĭ să atârne ciucurĭ.

Umbrelele sunt ornate cu diferite desenurĭ; se pictează zmeĭ, florĭ, embleme.

Se fac de asemenea umbrele din stofă, carĭ nu se închid și carĭ servesc de acoperiș. Se pun deasupra regeluĭ saŭ deasupra idolilor, în procesiunĭ. Pe când biata populație, căreia luxul îĭ ezte interzis, se consolează împrumutând civilizațieĭ noastre umbrele, pe carĭ le întrebuințează în libertate, dar adeseorĭ fără să aibă vreme.

Trad. de **E. G. Anast**

ARTA DE A UMBLA PE APA

Tineriĭ sălbatecĭ de la Antipozĭ umblă zilnic pe valurĭ, ca noĭ pe... trotuarele căeĭ Victoria. Călătoriĭ carĭ trec prin archipelagul Hawaez pot admira, pe timp liniștit, plimbările pe apă ale tinerilor canacĭ. Eĭ se slujesc, în acest scop de scândurele

lungĭ cu capetele ascuțite și ridicate puțin în sus, pe carĭ le fixează la picioare prin două curele introduse în cele patru găurĭ ale fie-căreĭ scândurele de la mijloc.

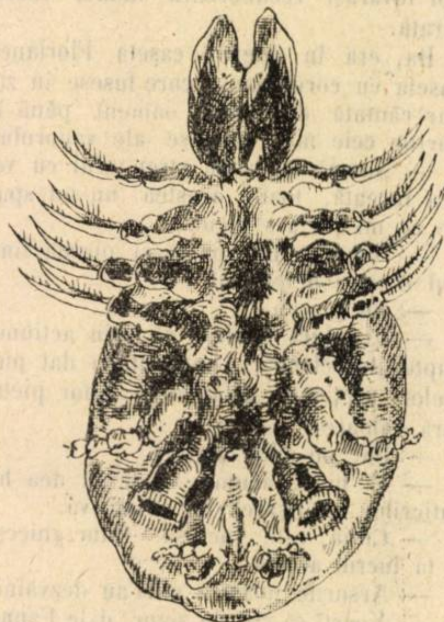
Acest sport original și necunoscut până acum la noĭ, e practicat de mult timp și pe coastele Noieĭ-AnglĭĬ (Statele-Unite-nord-americane) de tineriĭ americanĭ, carĭ îl numesc *surf-riding*.

— r —

CURIOZITĂȚI NATURALE

Un parazit curios

Acest parazit—mărit de câte-va orĭ, bine 'nțeles,—e al unor peștĭ de apă dulce.

El, după cum se vede, are o formă cu totul ciudată. Capul pare a'ĭ fi crescut la extremitatea corpuluĭ— opusă celeĭ fireștĭ.

POȘTA REDACȚIEI

Em. B. — N'am primit nicĭ felicitărĭ, nicĭ articole. Regretând pentru amândouă, mulțumesc și rog să te maĭ producĭ.

E. B.—Repetăm a nu știm câta oară: ce e bine tradus, saŭ scris în genul ziaruluĭ nostru, publicăm cu plăcere.

Liviu, Botoșanĭ. — Am început să cunoaștem bine pe ceĭ carĭ *fură*. Vă mulțumim pentru lămurire.

Ner.—S'a publicat în *Ziarul Călătoriilor* maĭ de mult. Ne ferim să nu ne repetăm.

TOŢI ABONAŢII LA

«ZIARUL CALATORIILOR»

PARTICIPĂ,

cu începere de azĭ, la următoarele marĭ şi de valoare premiĭ:

1) **O sobă «Godin» No. 3**, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «**Marcu**», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) **Una puşcă fină de vânătoare**, cu 2 ţevĭ, cal. 12, din vechia şi renumita fabrică **Pieper-Bayard**.

3) **Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard**, modelul cel maĭ noŭ, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie**, cal. 22, **Pieper-Bayard**, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, 44, calea Victorieĭ, furnizorul Curţeĭ Regale.

5) **Una oglindă mare veneţiană** de cristal;

6) **Una măsuţă de toaletă**, cu oglinzĭ de cristal;

7) **Una maşină de cusut** de mână;

8) **Două frumoase tablourĭ.**

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer**, str. Carol, No. 62.

9) **Una pendulă de biuroŭ**;

10) **Una chisea de argint de China**, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat**, calea Victorieĭ, 53.

11) **Un gramofon perfecţionat**;

12) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victorieĭ, 54.

13) **Una fructieră**, argintată şi aurită, cu 12 cuţite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) **Una toaletă de bambu veritabil**, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie şi bambu, **D. Litmann**, strada Lipscanĭ, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) **2 ceasornice** de argint, pentru bărbat.

19) **5 abonamente** pe 6 lunĭ la ziarul umoristic «Veselia».

20) **5 abonamente** pe 3 lunĭ la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premiĭ se oferă cu începere de azĭ, prin tragere la sorţĭ, abonaţilor «Ziaruluĭ Călătoriilor».

Preţul abonamentuluĭ leĭ 5 p. un an, 2.50 p. 6 lunĭ.

Anul XII.—No. 684. 10 BANI IN TOATA ŢARA Mercurĭ, 16 Iunie, 1910

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5.—Pe un an în toată ţara
« 2.60 « ½ « « « «

Redacţia şi Administraţia
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARŢEA —

O vânătoare de cocoşĭ sălbaticĭ. — (Vezĭ pag. 4408).

IN BIRMANIA

O Vânătoare de cocoşi sălbaticĭ

In ultima mea călătorie în Indo-China, am făcut un popas de câte-va zile într'un sat situat pe rîurile Irauday, găsind azil la nişte fabricanţĭ de obiecte de sticlă smălţuită, care este una din principalele industriĭ ale ţăreĭ. Aceştĭ oamenĭ bravĭ, carĭ căutau tot posibilul a'mĭ fi plăcuţĭ; în timpul şederiĭ mele în locuinţa lor, mă întrebară dacă aşĭ consimţi să iaŭ parte la o vânătoare de cocoşĭ sălbaticĭ carĭ foiesc prin jurul satuluĭ. Acceptaiŭ fireşte propunerea şi a doua zi dis de dimineaţă plecaiŭ însoţit de stăpâna caseĭ, numită Welandoc, urmaţĭ de un bătrân servitor munit, încărcat cu un coş, despre al căruĭ conţinut gazda mea păstra tăcere absolută.

După un drum de un sfert de oră ajunserăm în pădure. Bătrânul servitor care cunoştea maĭ bine ţinutul, o luă înainte printr'un tufiş, pe când noĭ îl urmam fără a scoate o vorbă. Ajuns astfel aproape de marginea rîuluĭ, el se opri şi deschise coşul; spre marea mea stupoare văzuĭ că în el se afla un şarpe de vre-o 8 sau 10 metri lungime, care se lăsă a fi luat şi mângâiat de stăpâna sa. Recunoscuĭ că era un «şarpe cu colier». Welandoc rîdea de suprinderea mea.

— Oh, e îmblânzit şi de altfel maĭ toţĭ din sat au câte un şarpe. Nu sunt veninoşĭ şi sunt foarte îndemânaticĭ în vânarea cocoşilor sălbaticĭ şi a ouălelor lor. Acum să'l urmărim fără a întârzia.

Şarpele începuse a se târi, urmat de bătrânul servitor. Ne grăbirăm să'l ajungem. Sosind la un tufiş, şarpele, care părea neliniştit, începu a se furişa încetişor printre tufe.

— Priveşte, îmĭ şopti Weladoc.

Inaintea mea se arăta ceva extraordinar. O superbă găină sălbatică stătea cu penele ridicate, cu ochiĭ ficşĭ. Mă pregătiĭ să trag.

— Opriţi-vă şi o să vedeţĭ un spectacol foarte interesant, îmĭ spuse femeea.

Tocmaĭ atuncĭ şarpele apăru din cărăuguş şi, încet, se aşeză pe un copac. (Vezĭ ilustraţia). Găina începu să bată din aripĭ. Atuncĭ se produse între şarpe şi pasăre o luptă cum n'am maĭ văzut în toată viaţa mea, o luptă tăcută şi emoţionantă. Şarpele scoase un şuerat bizar, încet şi începu a privi neîncetat la găină care, cu toată frica sa, era hotărîtă a rămâne pe loc spre a'şĭ apăra ouăle până la moarte.

Din ciocul eĭ eşea un cotcodăit sacadat. Penele sale ridicate îĭ dădeaŭ aspectul unuĭ aricĭ; tot corpul îĭ tremura de o frică mare.

Reptila se 'nvârti odată în jurul săŭ cu o agilitate vertiginoasă, cu buzele contractate, gura deschisă, cu corpul dilatat şi cu ochiĭ ficşĭ la prada sa. Găina, fascinată din ce în ce maĭ mult de această privire magnetică, căuta a se mişca şi a rupe farmecul.

Dar în cele din urmă, dominată de frică, cu forţele epuizate, invadată de fluidul de la care nicăirĭ nu se putea sustrage, îşĭ pierdu puterea şi glasul şi căzu la pământ ameţită. Reptila se repezi la pântecele pasăreĭ şi apucând un ou, îĭ mâncă gălbenuşul cu lăcomie. De cincĭ orĭ la rând repetă scena aceasta.

Odată dădurăm peste o bandă de cocoşĭ. La slobozirea carabineĭ mele cu repetiţie, toată banda o luă la fugă cotcodăind şi lăsând un cocoş mort şi unul rănit. Bătrânul servitor puse capăt dureriĭ celuĭ rănit.

In urmă, la reîntoarcere, cercetând vânatul, văzurăm că posedam 8 păsărĭ: cocoşĭ şi găinĭ şi vre-o 60 de ouă.

Când am plecat din sat, nu aveam nicĭ un regret că făcusem popas acolo.

Peste treĭ zile fuĭ la graniţa Indieĭ.

L. Klar.

O ZI LA SINAIA

— Urmare —

Albinismul - după cum ştiţĭ, poate, —e o anomalie fizică dintre cele maĭ ciudate: bolnavul de această maladie are pielea şi părul cu totul decolorate, iar pupila ochiuluĭ săŭ este roşie, întocmaĭ ca a epurilor şi elefanţilor albĭ. Alăturĭ de acest albinos stătea o unguroaică tânără, luxos dar fără gust îmbrăcată,cu un «fox-terrier» mititel în poală. In colţul din fund al compartimentuluĭ pirotea o săsoaică, probabil, umflată şi diformă ca un balot scos din magazia unuĭ transatlantic.

Mediul ambiant mă nemulţumi; aşĭ fi dorit să văd alte figurĭ, alţĭ ochĭ; doream s'aud cântece pline de viaţă senină, să privesc ochĭ de îndrăgostiţĭ, — şi câte nu maĭ doream eŭ, în starea aceea rară şi fericită! Aşĭ maĭ fi vrut...—dar trenul se opri în gara Predeal, câţĭ-va hamalĭ năvăliră ca la asaltul uneĭ fortăreţe, în vagon şi papă îşĭ pregăti hârtiile, carĭ ne îngăduiaŭ trecerea în ţara românească.—

Vama, revizia paşapoartelor şi a bagajelor, e ceva barbar, anacronic în al XX-lea veac... Dar nu i-am făcut cinstea uneĭ examinărĭ maĭ aprofunde, şi decĭ nu'ĭ pot face critica după cum doresc.

Când am pornit din Predeal — pe la 3 dup'amiazĭ, pare-mi-se—am avut o nouă senzaţie de fericire şi cu capul scos prin geamul coridoruluĭ, în curent, priveam cu nesaţiŭ neuitatele, fragedele şi frumoasele priveliştĭ ale părţeĭ din stânga drumuluĭ de fier.

Vile drăgălaşe, de felurite culorĭ şi stilurĭ, răsăreaŭ şi apuneaŭ în toate ciritişurile acesteĭ coaste a Carpaţilor. Azuga, cu fabricele eĭ de bere, postav, etc., cu o coastă cenuşie de şist argilos (ardezie) şi cu aparenţa eĭ multiformă, Buşteniĭ, cu încântătoarele'ĭ cuiburĭ de artă şi de fericire, Poiana Ţapuluĭ şi tot ce-am maĭ văzut în scurta oră de călătorie, de la Predeal la Sinaia, arzânde în minte'mĭ până atuncĭ — deodată cu descinderea în Sinaia, s'au şters, pierind ca şi când nicĭ n'ar fi fost.

Când am văzut peronul găreĭ gătit şi împodobit cu o mulţime de fiinţe viĭ, fermecătoare, carĭ toate vorbeau româneşte—cum nu maĭ văzusem şi nu maĭ auzisem — credeam că voĭ muri de plăcere. Tanti Elen, într'un costum minunat, de amazonă, şi maĭ încântătoare de cum o ştiam, cu do'n'şoarele verişoare, ne-a 'ntâmpinat cu exclamaţiĭ de veselie sinceră.

Am luat două trăsurĭ,—adică numaĭ una, căcĭ a doua era luată, şi eŭ, împreună cu do'n'şoarele am pornit-o 'nainte, urcând spre pitorescul hotel Caraiman din faţa splendiduluĭ Parc. De sus, adiaŭ frazele sonore şi răcoroase par'că, ale unuĭ «Algero» din cea maĭ de seamă operă a celuĭ maĭ însemnat compozitor german; iar de jos, din gară, venea încet, apăsat, ca ecoul uneĭ bătăliĭ, zgomotul celor noĭ veniţĭ, al celor ce plecaŭ şi al trenurilor în mers.

O diversiune a birjaruluĭ fu cauza unuĭ ţipăt spontan de admiraţie, scos de mine în faţa minunateĭ priveliştĭ a vârfuluĭ acoperit de arborĭ, numit «Piscul Câneluĭ», pe culmea căruia fâlfâia tricolorul românesc ce'mĭ atrase prima oară atenţia. Starea mea—abia când am intrat pe b-dul Ghica observaĭ—era un adevărat motiv de divertis-

ment pentru verişoarele mele. Eŭ — spre stupoarea mea tardivă — nu schimbasem decât două-treĭ cuvinte cu fetele carĭ păreaŭ şi contrariate şi batjocoritoare, — căcĭ, eram maĭ în vârstă ca ele şi aveau—după cum am aflat—cam târziu,—părerĭ foarte bune despre mine. Ar fi fost chiar gata, pot spune, să'mĭ recunoască, cu o mică condiţie, cele maĭ excepţionale merite artistice şi ştiinţifice...

Pe bulevardul Ghica, pe care l'am străbătut aproape în întregime, adică dela Parc şi până nu departe de începutul luĭ, unde era situată vila ospitalieră, — am văzut foarte multă lume, clădirĭ somptuoase, grădinĭ şi plantaţiĭ admirabile.

Ajunşĭ la tanti Elen, la vila eĭ, am rămas cu totul încântat de grădiniţa bine îngrijită din faţa clădireĭ, prin care am trecut, de faţada vileĭ şi în deosebĭ de interiorul eĭ elegant şi cu mult gust decorat şi mobilat. După câteva clipe de reculegere sufletească şi fizică, într'un salonaş plin de răcoare, între verişoare şi Lia,—m'am dus să'mĭ văd camera: — ea se afla în aripa dreaptă a vileĭ, cu o frumoasă perspectivă spre Bucegiĭ — cărunţĭ încă. Avea treĭ ferestĭ şi era foarte bine montată.

Peste vre-o oră, după ce am vizitat cu de-amănuntul proprietatea nepreţuită a mătuşeĭ Elen, ne-am dus cu toţiĭ pe jos, spre Parc. Intr'o jumătate de oră am ajuns. Era fermecător; şi cu toate ca'mĭ era puţin cam frig, fiind spre seară, abia m'am îndurat să plec după vre-o oră şi jumătate, în care timp colindasem toate aleile, şezusem la Riegler şi ascultasem muzica regimentuluĭ 1 de Geniu cea maĭ bună paremi-se, din România. Ne-am înapoiat cu două trăsurĭ la vilă, unde ne aştepta o cină aleasă, într'o sufragerie distinsă. Am admirat porţelanurile, argintăria şi cristalurile bufetuluĭ şi tanti Elen a părut foarte măgulită de complimentele pe carĭ am îndrăznit să i le fac — într'un chip naiv, bine'nţeles.

Do'n'şoarele însă eraŭ foarte plictisite de tovărăşia mea. Pentru ce— nu ştiŭ! Era un fel de rezervă, chiar între mine şi sora mea, o rezervă pe care n'o pot nicĭ azĭ explica. M'aŭ invitat să le acompaniez la piano, să facem un quartet, să jucăm ceva,—le am refuzat. Drept răzbunare, mi-aŭ cântat—verişoarele, ceea maĭ nesuferită bucată muzicală din câte există (pentru mine, de sigur), pe care le-o enunţase Lia ca una din cele maĭ sigure pricinĭ de supărare pentru mine.

Efectul acesteĭ uverturĭ a fost perfect de constant. M'am indignat, deşi cu discreţie, şi invocând un motiv puţin serios, am eşit în grădiniţă să culeg câteva florĭ pentru tanti Elen pe care o iubeam.

Pe la orele 11 ne-am retras fie care în iatacul săŭ.

Eŭ am adormit imediat căcĭ mă obosise cumplit ziua aceea, şi, dacă n'am uitat— cred că nicĭ un vis n'a turburat somnul meŭ.

A doua zi Lia a aranjat lucrurile aduse, albiturile mele în scrinul din camera mea, etc.; dintr'o cămaşă de noapte, de borangic, se risipi maĭ multe frânturĭ de paciulĭ mirositor, semn că această cămaşă stătuse închisă de mama, cine ştie cât timp, într'o ladă. Fu un motiv să tachinez puţin pe iubitoarea şi drăgălaşa mea Lia. Azĭ recunosc — şi-mĭ fac o vină din acest fapt şi'n deosebĭ din alte multe maĭ importante poate,—că eŭ am fost pricina indirectă a melancolieĭ care o mistueşte de cât-va timp — spăimântător.

Câteva zile s'aŭ scurs în linişte, aproape anoste; puţinele vizite făcute şi primite, atmosfera visătoare şi calmă în care'ĭ plăcea să trăiască tanti Elen, zilnicile plimbărĭ prin Parc, pe acelaş bulevard Ghica - cu care m'am familiarizat foarte curând,—toate acestea şi altceva maĭ important, aŭ fost cauza uneĭ excursiunĭ—cea dintâĭ din care a decurs o întreagă serie,—făcută la Sf-ta Ana.

In a cincea zi cred, de dimineaţă, am plecat la S-ta Ana. Prin pădure era o răcoare cam umedă, însă nu nesănătoasă, şi cărărĭ practicabile. Ajunşĭ, într'o oră de drum, sus, obicinuiţĭ toţĭ cu suişurile de acest fel, am încercat o deziluzie, căcĭ pentru ceeace am văzut acolo, foarte puţin sus, nu merita drumul acesta, privit anterior—ca un eveniment. Dar un eveniment a fost totuşĭ—din alt punct de vedere, această primă excursie. Am cunoscut la întoarcere o fată încântătoare, fica vecinilor luĭ tanti Elen.

—Ne-am plăcut, sau maĭ logic—m'a plăcut instantaneu, a doua zi şi mi-a scris o «declaraţie»... Copila..! (Copilul!)—N'avea decât 17 anĭ şi era frumoasă. Ne-am întâlnit după 3 zile într'un boschet din Parc — despărtându-ne ambiĭ — în direcţiĭ opuse, întâmplător, — de familiĭ.

Şi (maĭ laconic) ne-am iubit atâta cât am stat la Sinaia. Ne scriam şi ne'ntâlneam în fiecare zi — orĭ în parc, orĭ în pădure, orĭ în livada de sub pădure, dinapoia vilelor noastre.

Trec însă peste acest incident cu caracter cu totul intim şi cere să descriŭ excursiile, păstrând şirul amintirilor.

Fără ordine cronologică:—„Piscul Căineluĭ" l'am cutreerat de treĭ orĭ şi mi-aduc aminte cu un fior de groază, că a doua oară m'am încumetat să-l urc singur şi să descind pe o altă parte, foarte accidentată şi nesigură, şi că am ajuns la valea Prahova seara, în jos de Sinaia, după o mulţime de sperieturĭ, pe un drum lung şi primejdios în care n'am întâlnit picior de om.

La vilă, toţĭ eraŭ cuprinşĭ de o adevărată panică din pricina întârziereĭ mele pe „Piscul Căineluĭ"...

Pe muntele „Piatra Arsă" am fost într'o Duminecă, toţĭ, în grup. Un munte ciudat! Din „Poiana Regineĭ", unde am băut, la stână, lapte de oaie, am început să suim spre vârful înalt ce se zărea în faţă-ne. După o oră, atingându'l – am rămas, eŭ în deosebĭ, şi Lia, căcĭ nu eram avertizaţĭ, încremeniţĭ văzând că un noŭ vârf şi maĭ înalt par'că, se înălţa deasupra celuĭ suit. Şi—lucru extraordinar pentru mine, atuncĭ, urcarăm şeapte munţĭ, crezut fie-care, ultim vârf, până când la vederea celuĭ al 8-lea, rupţĭ de oboseală, papă în deosebĭ, n'am maĭ urcat de fel, şi tanti Elen ne-a spus atuncĭ că'ĭ ultimul. De-acolo de sus, am avut una dintre cele maĭ mareţe panorame, larg desfăşurată, în plin soare, subt privirile mele avide; un mozaic pe care l'aşĭ fi admirat anĭ întregĭ. Vedeam Azuga, Buşteniĭ, Valea Largă, — şi ca într'o pâclă, părerea Ploeştilor şi a Predealuluĭ, piscurĭ mititele, ca muşunoaiele de furnicĭ, de pildă „Piscul Căineluĭ", care de jos, pare unul dintre munţiĭ uriaşĭ.

Vademecum-ul cumpărat, ne-a slujit la 'napoiere pentru o diversiune plăcută spre pârâul Peleş care spumega de furie sărind desele estacade naturale şi alergând nebun spre iubita'ĭ Prahovă. Do'n'şoara cea maĭ mică, verişoara Margo, un adevărat Proteu, m'a obosit groaznic în pădure, de vale, cu jocul „de-a va'ţĭ ascunselea". Din această cauză, papă care deşi „bunătatea luĭ Coliban"— cum îĭ spunea mama, i-a făcut o admonestare hazlie la masă.

In sfârşit, memorabila zi a excursieĭ noastre la Peştera Dâmbovicioareĭ— sosi. Şeapte căluţĭ munteneştĭ cu 3 ţăranĭ vioĭ şi curaţĭ, băteaŭ nerăbdătorĭ cu copitele, nisipul din curtea vileĭ, de pe la 5 dimineaţa. Când am ieşit era aproape şease. Drumul s'a făcut cu puţină anevoinţă, căcĭ toţĭ eram călăreţĭ abilĭ. La unu d. a. am ajuns, după o sumă de peripeţiĭ interesante, dar anoste poate. Am dejunat în pridvorul unuĭ schit vechĭ împreună cu un călugăr care ne-a condus apoĭ, cu lumânărĭ aprinse în mâinĭ, prin interesanta şi adânca subterană din care purcede gârla Capitaleĭ.

Eram prea emoţionat, şi nu maĭ ştiŭ cum, de bună seamă, căcĭ a doua zi chiar—seara n'avusesem când, fiind-că am ajuns la zece şi ne-am

culcat în grabă—, printr'o amnezie poate, n'am găsit nici un crâmpei întreg al interiorului acestei peșteri, întipărit în minte'mi. O impresie puternică mi-a lăsat doar, însă e prea nelămurită ca să cerc a o descrie.

...Incep să deviu greoi, prin grabă parcă, nu'i așa cititorule? Deci — să nu abuzez.

In două săptămâni n'am mai avut ce vedea. La Urlătoare am fost, «Cuibul Prinesei» l'am vizitat, castelele, mânăstirea, munții, împrejurimile, orașul, etc. etc.

Aveam senzația unei poveri insuportabile pe suflet,—trebuia să schimb locul.

De atunci am rămas cu convingerea că și în rai mă voi plictisi dela o vreme.

Verișoarele mele mi-aŭ plăcut, dar nu le-am putut îndrăgi cât doream. Eraŭ afectate. Tanti Elen, însă m'a fermecat. Azi chiar—când m'am înstreinat cu totul de toți «ai mei»—cu excepția mamei, ea'și păstrează încă un colțișor simpatic în sufletul meŭ apostat.

Vă trece mult și poate nici odată nu voi mai găsi o femee cu atâtea virtuți și calități de seamă și cu atât de puține lipsuri.

Lia, melancolica mea soră,—«bunătatea lui Coliban»—papă, metamorfazat, do'n'șoarele verișoare pe cari nu le mai cunosc, aducerile aminte toate, redeșteptate de recenta și unica zi petrecută la Sinaia în care am stat atunci aproape o lună și'n vara următoare două săptămâni,—toate gândurile de acum, mă nemulțumesc groaznic. Vreaŭ să mor eŭ cel din trecut, să fiŭ un noŭ născut, — pentru mine,—pe alte târâmuri, cu alte aspirații și cu o uriașă sete de necunoscut, de dragoste, de bine, de beatitudine...

— R —

Temple budhiste din antichitate

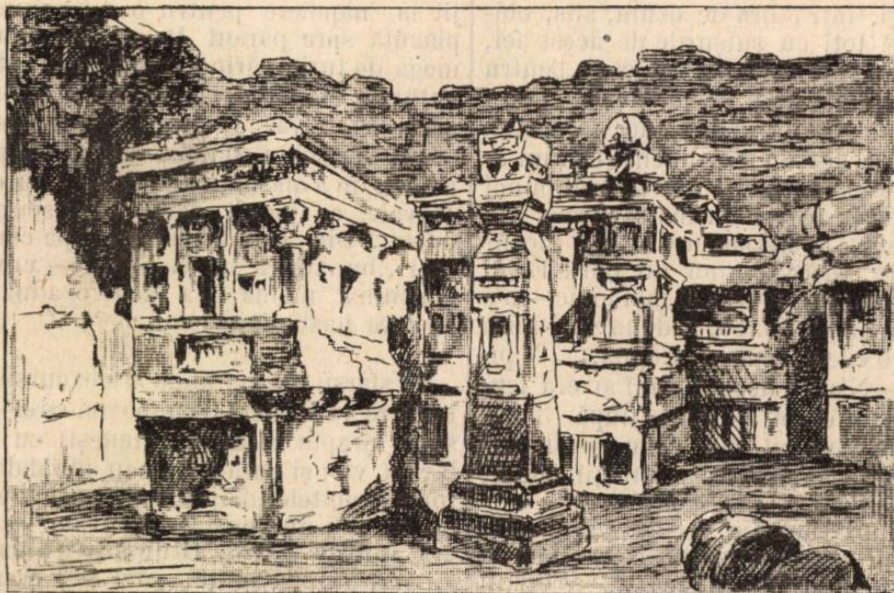
Nu de mult s'a descoperit prin unele părți ale Indiei câte-va peșteri în cari dăinuesc aproape întregi, temple din întâiul veac al erei budhiste.

— Ellora este un orășel din Nizam (la Nord de Deccan, India centrală) la 20 de klm. de Aurengabad. Acest loc este actualmente celebru prin templele sale monolitice, zidite într'o grupă măreață de peșteri, (37—40 la număr).

Turiștii cari merg la Ellora sunt nevoiți să ia drumul de fier «Great Indian Peninsular» (linia Bombay-Allahabad-Calcutta) până la Nangaon. De aci, plecând la 6 seara, ajung la Ellora la 2 după miezul nopței.

Drumul acesta de 8 ore, se face cu *tonga*, un vehicul cu două roate.

Templele acestea antice sunt de o bogăție artistică indescriptibilă. Cele mai multe sunt săpate în stânci de granit; vezi scări lungi, în spirală; apartamente gigantice, cu coloane mari pe cari se află sculptate figuri de Sfincși. Cel mai măreț din toate e însă templul Kaïlas. E un edificiŭ grandios, tăiat în întregime într'un bloc enorm de stâncă, având obeliscuri, domuri, altare și clopotnițe. In mijlocul unei largi curți se înalță pagoda principală atingând, cu clopotnița și turnurile sale, o înălțime de 30 metri. Toate aceste proporții sunt gigantice și ornamentele în raport perfect. Această colosală stâncă, templu unic în lume, cuprinde un labirint de colonade și de vestibule.

Templul monolitic Köilas

Pentru construirea și fasonarea acestui monument extraordinar, constructorii și-aŭ început opera, contra tuturor regulelor obicinuite, de sus în jos, ținând seamă de o mulțime de amănunte misterioase.

— r —

NOTIȚE MONOGRAFICE

— Urmare —

Satul Poganu. — De la Dranovăț, gara Arcești, am luat trenul de 3 p. m. pentru Drăgășani. Peste noapte am rămas în acest orășel, comună urbană. A doua zi dimineața, eșind în piață, suntem atrași de firma de la o baratcă, care anunța zarzavaturile cooperativei sătești din com. Dumitrești, cotuna Poganu. Renunțăm la o vizită mai amănunțită a orașului, de alt-fel cunoscut tuturor prin podgoriile ce are prin prejur, și ne hotărâm a merge în satul Poganu: — în lipsa unei trăsuri o luăm pe jos, prin partea de răsărit a orașului, trecând valea și apa Oltului pe un pod stătător, și după o preumblare cam de 5 klm., ajungem în sat. —

Poganu are o populație cam de 200 familii. Ține de comuna Dumitrești, jud. Olt. E situat pe malul stâng al Oltului, într'o poziție frumoasă.

Locuitorii sunt moșneni, având între 6 și 20 pogoane loc. Buni gospodari și instruiți. Femeile harnice ca și cele din Dranovăț. Acești locuitori, grație fertilităţii locului, a poziției și a chipului de desfacere a produselor lor, se ocupă mult cu cultura zarzavaturilor, și nu numai pentru trebuințele casei, ci și pentru speculă. In sat se află o cooperativă de zarzavat, al cărei organizator și conducător e preotul. Din cauza lipsei sf. sale din comună, n'am putut studia mai bine această instituție economică-națională, dar am aflat, că în tovărășie nu intră tocmai mulți săteni și că capitalul asociat e de 5 mii lei. Locul de grădinărie îl aŭ închiriat de la proprietar și dacă nu mă înșel, cu 100 lei pogonul. Lucrătorii grădinăriei sunt oameni din sat, plătiți.

Produsele se desfac mai mult pe piața din Drăgășani. In comună e și o bancă populară. Are un capital de 38 mii lei și învățătorul e președinte. Invățătorul și cu preotul se aŭ bine.

In sat e școală și biserică. Biserica e o clădire frumoasă, solidă, construcție nouă. Costă 12 mii lei. Școala e construcție tot nouă, e bună, cu o singură sală de clasă, dar numai butea clădirii, împrejur neavând teren de fel, căci și locul de sub ea e dăruit de proprietar.

Costă 4 miĭ leĭ. Amândouă clădirile sunt făcute de comună.

In fine, locuitoriĭ satuluĭ Poganu staŭ bine, atât sub raportul moral cât şi economic.

Intorcându-ne în Drăgăşanĭ, luăm trenul pentru Ocnele Marĭ. De la Drăgăşanĭ înainte, intrăm în regiunea muntoasă.

Ocnele Marĭ. — Călătorind spre acest orăşel, eram tare încântaţĭ. Pe de-o parte, ne gândeam, că am scăpat de locurile întinse şi căldura înăbuşitoare a regiuneĭ câmpeneştĭ ; pe de alta, socoteam, că aicĭ, pe lângă că ne vom instrui mult având de văzut : ocnă, penitenciar, băĭ, orăşel de munte, curat, frumos, românĭ drăguţĭ, sprintenĭ ca căprioara,—dar apoĭ vom fi şi distraţĭ, lume fiind multă, ca la băĭ, muzică, etc. Insă, nu e bine, să-şĭ facă omul maĭ dinainte închipuirĭ măreţe despre ceva!

Inchipuiască-şĭ cine-va o localitate cu clădirĭ sărăcăcioase, murdară cum n'am maĭ văzut nicĭ în cel maĭ uitat sat, cu buruenĭ, spinĭ, bălăriĭ aproape prin toate ogrăzile ; hanurile şi otelaşele—un adevărat focar de infecţie, atât înăuntru cât şi în afară ; pe străzĭ sunt aruncate : resturĭ de mâncare, ciolane de animale, zarzavaturĭ stricate,—şi-şĭ va face idee!

In Ocnele Marĭ, se fac şi băĭ de sare carĭ ajută suferinzilor de reumatizm. Băile sunt proprietatea Statuluĭ şi's arendate. Singurile : parçul Claus, otelul băilor, băile sunt curate şi bine întreţinute, iar partea de loc de peste linia ferată pitorească chiar.

De alt-fel, în orăşel lume multă, vizitatorĭ străinĭ mulţĭ, prea mulţĭ în comparaţie cu mărimea luĭ. Mulţĭ, veniţĭ, sărmaniĭ, pentru căutarea sănătăţiĭ şi nu ştiŭ zăŭ, vindecându-se de reumatizm, dacă nu se duc în schimb tuberculoşĭ!

Dela Ocnele Marĭ la Călimăneştĭ. — Cu trenul de 9.20 dim., am plecat din Ocnele Marĭ. La 10 şi un sfert am ajuns în Râmnicu Vâlcea. Aicĭ ne-am oprit pentru a lua masa. Pînă la plecarea trenuluĭ spre Călimăneştĭ, ne-am făcut o idee despre oraş, ocolind câte-va din străzile principale. Din vizita scurtă, ne-am încredinţat că R.-Vâlcea e un oraş curat, cu clădirĭ frumoase, cu multe plantaţiĭ şi maĭ presus de toate într'o poziţie naturală pitorească şi cu un aer curat, ceea ce 'l face a fi o localitate climaterică de seamă.

La ora 1 jum. p. m. plecăm spre Călimăneştĭ cu aceiaş impresie despre R.-Vâlcea ca şi despre T.-Severin. Nu trecu decât 25 minute şi furăm în Jiblea, după ce trenul părăsise maĭ întâĭ Vâlcea şi intrase pe teritoriul jud. Argeş. In Jiblea trebui să ne dăm jos, căcĭ tot aicĭ, dincolo peste Olt, în Vâlcea, e şi Călimăneştiĭ Distanţa dintre Călimăneştiĭ din Vâlcea, cam 3 km., se face cu piciorul, trăsura, orĭ cu tramcarul în timpul sezonuluĭ. Peste Olt se află un frumos şi solid pod stătător, de fier. Ajunşĭ zic, în Jiblea, n'am plecat imediat, ci am rămas la învăţătorul I. Cuprian, unde găsind şi alţĭ colegĭ, ne-am petrecut timpul pînă la orele 5 p. m. în discuţiĭ de tot felul. In Jiblea este de notat un frumuşel local de şcoală, la inaugurarea căruia aŭ luat parte maĭ multe autorităţĭ şcolare şi administrative. Locuitoriĭ, ca uniĭ ce sunt în regiunea muntoasă, se ocupă maĭ mult cu creşterea vitelor, cărăuşia, lucrărĭ manuale la pădure, cariere şi calea ferată. Nu de mult timp, satul era mic şi cam sărăcuţ. Acum, de la construirea linieĭ ferate R.-Vâlcea-Câinenĭ, locuitoriĭ fiind întrebuinţaţĭ la tot felul de muncĭ şi bine plătiţĭ, sunt maĭ întăriţĭ, satul din ce în ce maĭ populat, cu gospodăriĭ maĭ frumoase şi cu oare-care mişcare comercială, localitatea fiind punctul de întâlnire al tuturor produselor locuitorilor din partea de N. V. a Vâlceĭ şi N. E. a Argeşuluĭ, pentru a fi transportat maĭ departe.

Călimăneştĭ-Căciulata. — Călimăneştiĭ e o comună rurală în jud. Vâlcea, pe malul drept al Oltuluĭ. Prin poziţia satuluĭ, a locurilor frumoase de prin prejur, a aeruluĭ curat—dealurile şi munţiĭ vecinĭ fiind împodobiţĭ cu păduri frumoase şi şerpuiţĭ de-a curmezişul de apa Oltuluĭ, cum şi a izvoarelor cu ape minerale ce se găsesc aicĭ, fac ca această localitate să fie vizitată de multă lume în timpul vereĭ.

Localitatea e de admirat nu numaĭ prin frumuseţile naturale. Instalaţiunea băilor de la Călimăneştĭ, a otelurilor, a frumosuluĭ parc, a vilelor particulare şi a plantaţiunilor de pin, începute, fac din Călimăneştĭ, judecând şi după aglomeraţia de lume ce am văzut, o localitate climaterică de mâna întâia din ţară; iar ca staţiune balneară, considerând şi Căciulata, ce se găseşte la o distanţă numaĭ de 3 km., de mâna doua, după Slănicul Moldoveĭ.

Lucrările de tot felul ce se execută la băĭ, aproape în tot timpul anuluĭ, aglomeraţia de lume din timpul sezonuluĭ, aŭ contribuit mult la mărirea şi înfrumuseţarea Călimăneştilor, cum şi a stăriĭ materiale a locuitorilor.

Satul are gospodăriĭ frumoase, e curat, şi locuitoriĭ's înstăriţĭ, ceea ce cu 14 anĭ în urmă, când l'am cunoscut întâĭ, nu era aşa.

Veniturile locuitorilor în timpul sezònuluĭ, sunt din : închirierĭ de case şi vinderea produselor lor cu preţ bun. Aşa că un gospodar, închiriind două odăĭ pe timp de două lunĭ, poate prinde între 3 şi 4 sute leĭ, în plus serviciile şi alte vânzărĭ. In timpul anuluĭ ocupaţia lor e ca şi a celora din Jiblea.

Am zis că lângă satul Călimăneştĭ sunt băile cu acelaş nume. Pe malul Oltuluĭ în sus, după ce mergĭ o distanţă cam de 3 km. pe o şosea admirabilă, cu plantaţiĭ bogate şi cu vile neîntrerupte, care de care maĭ măreţe şi în poziţiĭ vrednice de admirat, daĭ de Căciulata. Amândouă aceste staţiunĭ sunt proprietatea Statuluĭ. La Călimăneştĭ Statul are un otel cu vr'o 350 camere mobilate. Clădirea băilor are 40 cabine cu băĭ abur şi duş. Apa e bogată maĭ mult în sulf. Cu ea se tratează boalele : reumatism, bolĭ de piele, sifilis, scrofuloză. Apa de la No. 5 se poate bea, e purgativă.

La Căciulata nu se fac băĭ. Aicĭ e un singur isvor. Apa se întrebuinţează pentru cura internă, tratând boalele : beşică, uretru, rinichĭ, ficat. Toată instalaţiunea constă dintr'un isvor, d'asupra căruia se află un mare şi frumos pavilion. Venit aicĭ, nu ştiam ce să admir : apa pe care o întrebuinţa lumea cea multă şi bună ce am văzut, orĭ diferitele chioşcurĭ, alee, poziţiĭ pitoreştĭ!

Ca locurĭ de distracţie maĭ e de remarcat *ostrovul* din Olt, cu copacĭ, drumurĭ şi iarbă frumoasă. Aicĭ e şi o biserică, ce se zice a fi construită de Ioan Neagoe.

Mânăstirea Cozia.— Tot pe malul Oltuluĭ în sus, la o depărtare cam 3 de km. de Căciulata, se află şi vechia mânăstire a Cozieĭ, zidită de Mircea cel Mare.

De aceea, chiar în ziua vizităriĭ Căciulateĭ, o luarăm pe jos, în sus, pe locurile străbătute altă dată cu multă greutate de divul Traian. Cam într'o jumătate de oră, furăm la Cozia. O doamnă pedagogă la un azil, staţionată aicĭ cu elevele pentru a petrece vacanţa, ne conduse prin biserică, unde e mormântul luĭ Mircea şi al familieĭ luĭ Mihaĭ, prin Capela luĭ Mircea şi prin clădirile ce aŭ servit de locuinţă ctitoruluĭ zugrăvit pe peretele de la prima intrare a bisericiĭ, cum şi altor domnitorĭ de maĭ târziŭ. în vreme de restrişte. Totul ce se vede aicĭ, e nu numaĭ o biserică după cum mă aşteptam, ci o adevărată locuinţă, o întăritură, o cetăţue. Si e drept aşa ceva. Firea luĭ Mircea n'a fost pornită pentru bisericĭ, ci pentru apărare, pentru zidirĭ de cetăţuĭ, unde să se apere în caz de vijelie a vremurilor în carĭ a trăit. In timpurile de maĭ încoace, până azĭ. pe aicĭ trecând multe lifte, ca : Turcĭ, Ungurĭ, etc., acest locaş a suferit multe schimbărĭ. El a maĭ fost restaurat la timp. Totuşĭ architectura şi pictura s'a păstrat, pe cât a fost cu putinţă, acea de pe timpul luĭ Mircea. Odoarele şi alte lucrurĭ vechiĭ aŭ fost stricate, furate ; şi unele mutate la alte bisericĭ maĭ de seamă.

In urmă, pătrunşĭ de o adâncă pietate către acel ce ne-a apărat legea şi ţara, de cel maĭ cumplit duşman al creştinătăţiĭ, ce jurase să dea caluluĭ ovăz tocmaĭ în pristolul Romeĭ, plecăm, după ce depunem o lacrămă pe mormântul săŭ, revenindu-mĭ în minte versurile luĭ Alexandrescu :

«Sărutare umbră veche,
primeşte închinăciune
De la fiiĭ Românieĭ,
care tu o aĭ cinstit ;

Noĭ venim mirarea noastră
la mormântu-ţĭ a depune,
Veacurile ce 'nghit neamurĭ
al tăŭ nume l-aŭ răpit».

Satul Brezoĭ. — Inapoiaţĭ de la Cozia în gara Jilava, plecăm către Câinenĭ. Nu mergem decât 1/2 oră, şi auzim: «gara Lotru». Din Călimăneştĭ, auzisem vorbindu-se mult despre localitatea Brezoĭ, ce vine pe apa Lotruluĭ. De aceea, ajunşĭ în gara Lotru, ne dăm jos din tren şi ne suim într'o trăsură, ce făcea cursă până la Brezoĭ.

Brezoĭ e un sat pe apa Lotruluĭ, apă limpede, curată de te vezĭ prin ea, repede ca toate apele dela munte. Vâlceaua în care vine satul, e strâmtă. In faţa şi înapoia satuluĭ sunt munţĭ înalţĭ, piscurĭ şi maĭ înalte şi prăpăstioase, iar pe coastele maĭ trăganate, livezĭ naturale, fâneţe. Pe apa Lotruluĭ, din sus, vin necontenit buştenĭ de brad, orĭ chiar brazĭ întregĭ, aruncaţĭ anume pentru a fi transportaţĭ aicĭ, în sat. In faţa satuluĭ, lângă apa staţionată, sunt două juagăre sistematice, puse în circulaţie prin mişcarea apeĭ.

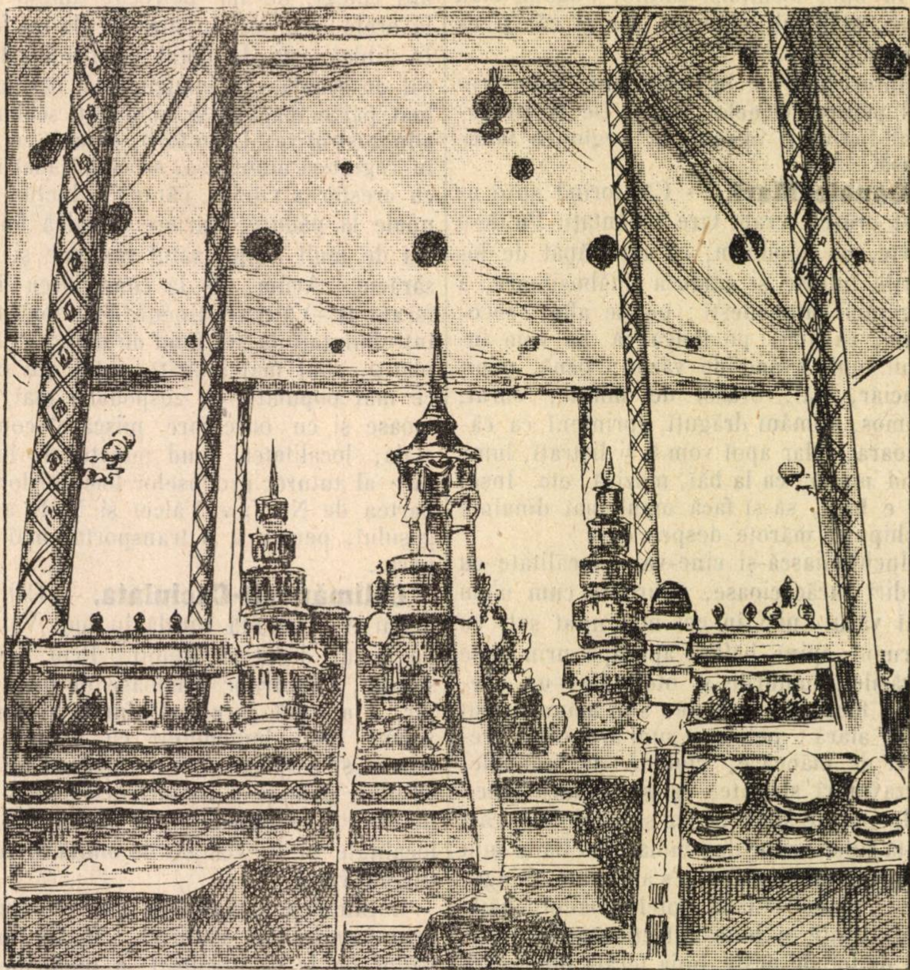
Toate acestea: poziţia încântătoare a satuluĭ, priveliştea uimitoare a munţilor, existenţa apeĭ curgătoare ce te îndeamnă mereŭ la mişcare, aerul curat, fac din satul Brezoĭ o localitate climaterică saŭ de vilegiatură pentru multă lume.

Dar, pe cât localitatea este vrednică de a fi văzută, pe atât starea materială, fizică şi morală a locuitorilor lasă mult de dorit. Satul are o populaţie cam de 250 familiĭ, toţĭ moşnenĭ cu proprietate de munţĭ de brad şi păşune, proprietate ce pentru eĭ, până acum vre-o 10 anĭ în urmă, la venirea unor societăţĭ străine de exploatare de pădurĭ, n'a făcut un ban. Până în acest timp, ocupaţia lor era maĭ mult creşterea vitelor, cultura, şi foarte puţin exploatarea de lemn, ocupaţiĭ din carĭ aveaŭ puţin venit. Din această cauză, restrângându-şĭ cheltuelele mult de tot, până la strictul necesar, 'i-a degenerat fiziceşte iar gospodăreşte n'au prosperat. De la construirea linieĭ ferate Câinenĭ-R.-Vâlcea şi de la venirea societăţilor străine de exploatare, eĭ 'şĭ-aŭ arendat pe nimic pădurile de brad, străiniĭ aŭ făcut şi fac banĭ înzecit, iar moşneniĭ noştri văzându-se de odată stăpânĭ pe un venit, al căruĭ capital îl credeaŭ mort, fără nicĭ o valoare, în loc să-şĭ maĭ întemeeze gospodăriile, să se maĭ întremeze pe eĭ, s'aŭ pus pe risipit şi tocmaĭ pe acele lucrurĭ ce aduc şi maĭ multă ruină corpuluĭ! Apoĭ, scumpirea şi maĭ mult a traiuluĭ prin venirea străinilor, cum şi cauzele arătate maĭ sus, îmĭ explică, de ce tocmaĭ aicĭ, în creerul munţilor, unde aerul e curat, apa asemenea, în loc de oamenĭ sănătoşĭ, viguroşĭ la corp şi la minte, vezĭ tipurile cele maĭ slăbite, ofilite, pipernicite, tipurĭ alcoolice, tipurĭ tâmpite!

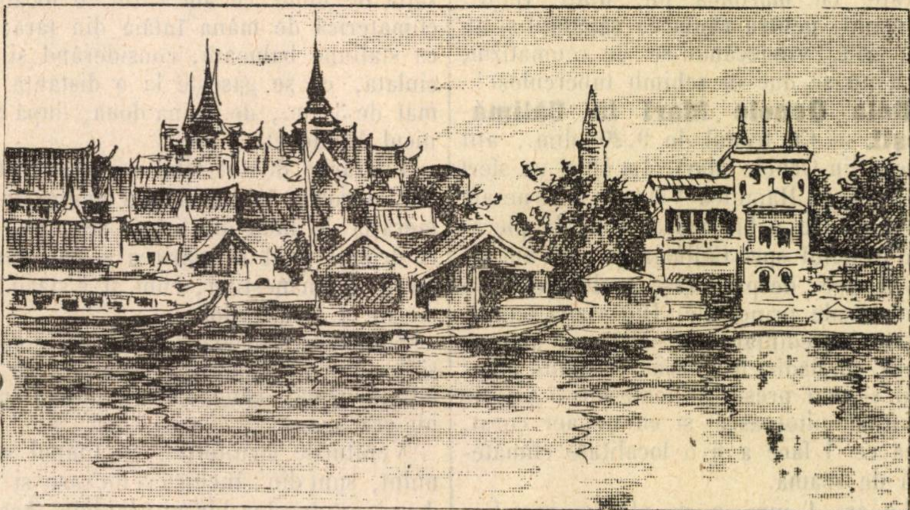
(Va urma).

C. G. Goman,
institutor rural

VEDERI DIN BANGKOK

Pagodele Regale, care sunt de o măreţie originală

Pe râul Menam

Dăm aci două din cele maĭ interesante vederĭ din Capitala Siamuluĭ. Bangkokul e — după cum se ştie — unul dintre cele maĭ frumoase şi maĭ progresive oraşe din Asia. El are aproximativ 700 miĭ de locuitorĭ: jumătate chinezĭ şi mare parte din a doua jumătate, siamezĭ; e situat pe fluviul Menam.

Oraş mare, Bangkokul e traversat de canale alimentate de Menam. Comerţul săŭ e în plină dezvoltare; traficul trece de 400 miĭ de tone anual.

Aceste două vederĭ sunt o dovadă însemnată a bogăţiilor fabuloase pe carĭ le cuprinde Bangkokul.

Intr'un număr viitor vom vorbi maĭ pe larg de acest oraş minunat.

PE VIAȚĂ ȘI PE MOARTE!

ISPRAVILE UNOR EROI

— Roman de aventurĭ războinice de L. BOUSSENARD —

— Urmare —

Ah!... dacă ar fi liber!...

— Nu atârnă decât de d-ta să fiĭ liber, răspunse italianul, căutând că se stăpânească... Ți-aĭ da numaĭ cuvântul de onoare și aĭ fi lăsat să plecĭ spre câmpul francez!...

— Dacă aș fi liber, răspunse zuavul, primul lucru pe care l'așĭ face, ar fi să te scuip în față și să te biciuesc.

Italianul se îngălbeni și scoase de la cingătoare un pumnal.

— Bagă de seamă! repetă dânsul.

Dar zuavul îl privi drept în față și răspunse fără teamă:

— Cu toate că sunt înlănțuit, nu mă tem de tine!...

,,Pentru a mă lovi cu pumnalul pe care-l aĭ în mână, ar trebui să te apropiĭ mult de mine, și nu veĭ îndrăzni nicĭodată s'o facĭ... Eștĭ prea laș pentru ca să aĭ curajul acesta!

— Imĭ veĭ plăti curând, cu vârf și îndesat insultele acestea!

— Sufletul tăŭ de trădător maĭ poate simți oare vre-o insultă?

— Ah! asta e prea mult, exclamă italianul turbat.

,,Imĭ pierd capul, văd roș înaintea ochilor. Simt cum mă cuprinde pofta de a ucide... Mi-ĭ sete de sânge...

,,Da, da, voesc sângele vostru al amândorora!...

,,Mă auzițĭ?... Trebue să ucid, întâmple-se în urmă orĭ-ce s'o întâmpla!...

Și ca un nebun se repezi înainte, ridicând pumnalul asupra Betineĭ, care era maĭ aproape de dânsul.

Copila căută refugiŭ în brațele luĭ Franc, care se retrase până lângă zid, gata să lupte cu disperare.

Dar în clipa aceia o flacără țâșni din cadrul ușeĭ, și o detunătură teribilă umplu încăperea.

Trădătorul Stefano se rostogoli la pământ, fulgerat.

Betina fu aproape să leșine de spaimă. Franc, deprins cu măcelurile războaelor, murmură:

— Frumoasă lovitură!...

— A murit! exclamă Betina; a murit asasinul acelora pe carĭ îĭ voĭ plânge întotdeauna.

,,Mulțumesc ție, Doamne, D-zeule răzbunător!

Un om apăru în închisoare, înarmat cu o pușcă de campanie.

Franc recunoscu îndată pe temnicer. Era bătrânul acela de la care nu putuse obține nicĭ un răspuns, și care părea sufletul blestemat al Tugenbunduluĭ.

— Cum, d-ta l'aĭ ucis!... exclamă Franc, care par'că tot nu-șĭ putea crede ochilor.

,,De și știŭ bine că gestul d-tale a întârziat numaĭ moartea noastră, totușĭ, îțĭ mulțumesc».

Franc cugetă că bătrânul gardian îl ucisese pe Stefano numaĭ pentru motivul că avea ordin de la asociația austriacă, ca să nu lase cu nicĭ un preț să se atingă cine-va de ceĭ doĭ prizonierĭ.

De aceia rămase foarte uimit când văzu cum bătrânul sprijini pușca de zid, și scoțând din buzunar un teanc de cheĭ, începu să'ĭ deschidă unul câte unul lacătele lanțurilor de la mâinĭ și picioare.

Franc, liber în sfârșit pe mișcările sale, rămase un moment locului, fără nicĭ un cuvânt.

Gardianul făcu cățĭ-va pașĭ îndărăt, și un moment învălui într'o privire plină de dragoste pe ceĭ doĭ tinerĭ. Apoĭ, rupând tăcerea pe care o păstrase mereŭ de când era paznicul luĭ Franc, zise în limba italiană:

— Sărmanĭ copiĭ, carĭ ațĭ suferit așa de mult, iată-vă în fine liberĭ!

— Liberĭ!... Te înțeleg oare bine? Suntem liberĭ?

— Da.

,,Pentru ca să putețĭ fi liberĭ v'am scăpat de banditul acesta.

— Și ne lașĭ să plecăm?

— Da. Fără nicĭ o întârziere, și fără nicĭ o condiție.

,,Dar trebue să plecațĭ cât maĭ repede, și pentru ca să fiŭ maĭ sigur că vețĭ putea fugi, vă rog să mă urmațĭ.

CAP. VI.

Cel maĭ frumos spectacol al campanieĭ din Italia l'a prezintat, fără îndoială bătaia de la Solferino.

N'avem pretenția să descriem aicĭ această luptă, pentru că asemenea descriere ar reclama spațiul unuĭ volum întreg.

S'aŭ făcut de amândouă părțile marĭ sforțărĭ și acte marĭ de eroism.

In cele din urmă, după o rezistență desperată, austriaciĭ fură învinșĭ.

Panica intră în rândurile lor, când se auzi strigătul:

— Franceziĭ aŭ cuprins turnul!

Turnul cucerit de francezĭ, când dânșiĭ eraŭ la o distanță de maĭ bine de o sută de metri?

Și totușĭ era adevărat.

Un stindard se înălța în vârful turnuluĭ, desvăluind culorile imperiuluĭ francez.

Și alăturĭ de acest stindard, apăru în plină lumină un zuav.

Zuavul îșĭ puse chipiul în vârful baioneteĭ, și scoase un strigăt pe care douăzecĭ de miĭ de oamenĭ îl auziră și-l repetară:

— Trăiască Franța!

. . . .

... Trecând prin evenimentele cele maĭ crude și maĭ neașteptate, acum disperațĭ de moarte, acum nebunĭ de veselie, trecând de la primejdia cea maĭ teribilă la cea maĭ nesperată salvare, Betina și Franc, se văzură de-o dată, în mijlocul nopțiĭ, pe pavajul Cremoneĭ.

Și eraŭ liberĭ!.. Da, eraŭ liberĭ amândoĭ, după ce, cu o jumătate de oră maĭ înainte, fuseseră așa de aproape să cadă sub pumnalul unuĭ asasin!

Dar nicĭ acum nu eraŭ scăpațĭ de primejdie, pentru că abia făcură câțĭ-va pașĭ și fură oprițĭ de o patrulă.

Scăpară de moarte numaĭ mulțumită roluluĭ de orb cântăreț pe care-l jucă de minune Franc,—Betina fiind nepoata sa.

Franc se numia pentru această împrejurare Girolamo, iar Betina, Fiorentino.

Amândoĭ fură oprițĭ de austriacĭ și fură nevoițĭ să plece împreună cu trupele lor.

Franc reușise în parte să câștige încrederea austriacilor prin frumoasele sale cântece din clarinetă, dar totușĭ cum era foarte primejdios să încerce să evadeze, ajunse împreună cu trupele austriace până la Solferino.

Aicĭ, ceĭ doĭ tinerĭ fură închișĭ în turn.

Din turnul acesta Franc putea contempla bătaia, nevoit să-șĭ înfrîne dorința nebună pe care o avea de a alerga și dânsul în mijlocul luptătorilor.

Dar veni un moment când sângele săŭ cald de luptător pasionat se răzvrăti, și atuncĭ nemaĭ putându-șĭ stăpâni mânia și dorul de luptă, se retrase un moment, lăsând-o pe Betina să privească lupta, și-șĭ îmbrăcă din noŭ hainele sale de zuav, pe carĭ le avea într'un sac, alăturĭ de hainele femeeștĭ ale Betineĭ.

Gardianul îĭ travestise la plecare, pentru că altfel ar fi fost cu siguranță împușcațĭ de austriacĭ.

Când îl văzu îmbrăcat cu hainele de zuav, Betina îl privi cu groază, dar în acelaș timp și cu admirație.

— Ce aĭ de gând să facĭ? exclamă dânsa, cu vocea turburată.

— Veĭ vedea îndată, draga mea, veĭ vedea îndată !...

Și ca un uragan pătrunse în încăperea în care se aflau tunariĭ. Apucă una din puștile carĭ eraŭ înșirate de-a lungul zidului, și cu o voce de tunet, strigă :

— Jos armele, saŭ sânteţĭ morţĭ !..

Apoĭ, întorcându-se spre o trupă imaginară, adaugă :

– Zuavĭ, înainte !

La vederea uniformeĭ de zuav, austriaciĭ fură cuprinșĭ de panică.

— Să fugim !.. Vin zuaviĭ !.. Dar ofiţerul care-ĭ comanda scoase pistolul, și-ĭ opri cu un gest imperios :

— Nimenĭ să nu se miște dela locul săŭ !..

Dar un glonte pornit din umbra turnuluĭ îĭ tăia vorba rostogolindu-l la pământ.

Atuncĭ tunariĭ austriacĭ își părăsiră cu toţiĭ posturile, fugind care încotro.

Patruzecĭ de oamenĭ fugiră în faţa unuĭ singur o.n.

Franc, rămas singur, izbucni într'un hohot de râs sgomotos.

Betina se apropie de dânsul, cu o pușcă în mână.

— Sântem învingătorĭ ! exclamă zuavul. D-ta eștĭ cuceritoarea turnuluĭ !

«Acum trebue să-ĭ punem pe austriacĭ în încurcătură, pentru ca victoria să ne fie desăvârșită.

Și repede, cu experienţa unuĭ vechiŭ tunar, schimbă direcţia tunurilor îndreptându-le spre rândurile austriace.

Betina îl imită, și în curând ghiulele făcură ravagiĭ printre austriacĭ.

Turnul fu complet evacuat.

— Acuma, zise Franc am putea să ne anunţăm victoria. Dar cum s'o facem ?

— Să improvizăm un steag tricolor ! răspunse Betina.

— Aĭ dreptate ! Cingătoarea mea va forma albastrul !..

— Haina unchiuluĭ Girolamo va forma albul.

— Bravo !.. Și roșul il vom face dintr'o bucată de mantă croată !..

Cât aĭ clipi din ochĭ, cele treĭ bucăţĭ de ștofă fură îndată legate una de alta, la întâmplare.

Și Franc urcă repede treptele până în vârful turnuluĭ, unde drapelul fu arbort.

In curând zuaviĭ se apropiară și Franc fu recunoscut.

Tringlot, care se afla în primele rândurĭ, fu cel care-l recunoscu întâĭ.

Caporalul fu primit cu mult entuziasm, și căpitanul se înclină respectuos în faţa Betineĭ ,pe care Franc o recomandă ca logodnica sa și ca mătușă a copilașuluĭ adoptiv al regimentuluĭ, Victor Palestro.

Epilog

Solferino fu sfârșitul sângerosuluĭ războĭ din Italia. De ambele părţĭ eraŭ marĭ pierderĭ de oamenĭ.

Tratatul de pace fu încheiat la Willafranca, dând numaĭ uneĭ părţĭ din Italia libertatea așa de mult dorită.

Era și acesta unul din multele mistere ale diplomaţieĭ.

... Independent de lauriĭ cuveniţĭ tuturor soldaţilor carĭ luaseră parte la luptele aceste sângeroase campaniĭ, Tringlot fu făcut caporal, devenind astfel egalul luĭ Franc, maĭ alescă i se dăduse și medalia militară.

Și Tringlot e foarte fericit !.. Totușĭ, când se gândește că maĭ are mult până la eliberare, o umbră de tristeţă vine să'l întunece.

Dar providenţa are grijă de sufletele cinstite. Un exemplu i-l dă amicul săŭ Franc, care e pe cale de a-șĭ îndeplini cea maĭ scumpă dorinţă a inimeĭ sale.

Franc se căsători cu Betina ; cu un eroŭ ca dânsul, nicĭ nu s'ar fi putut altfel.

Italia devenind liberă, Betina fu pusă în posesia proprietăţilor părinţilor eĭ.

Așa în cât, caporalul era acum un om bogat. El își dădu demisia din armată, plătindu-șĭ un înlocuitor ; acelaș lucru îl făcu și pentru Tringlot.

Membriĭ faimoaseĭ asociaţiĭ a Tugenbunduluĭ dispărură, perzându-se în umbră.

Pacea fu reintronată pretutindenĭ. De voe saŭ de nevoe, toată lumea va trebui să se deprindă cu gândul libertăţeĭ Italieĭ.

— SFÂRȘIT —

AMINTIRI DIN AFRICA

BISKRA

Samara se ivește în depărtare. Dincolo de Batna, depărtat de Alger 593 de klm., ţinutul se schimbă : maĭ neted, maĭ deșert, semănat cu ienuperĭ și cu tomariștĭ. Trenul, ocolind lacurile sărate Timlist și Mrouri, fuge spre sud, pe povârnișurĭ lungĭ, îmbinate, lăsând înapoia sa șirul munţilor Aurès, în timp ce la orizont apar culmile luĭ Almas-Kradhou, pe care soarele la asfinţit le văpsește cu culorĭ fermecătoare. Printre stâncile roșiĭ curge vâjiind Oud-El-Kantara. Un munte înalt, vertical, cu piscurile tăiate în mod ciudat, se înalţă ferestruit de ape. Calea ferată șerpuește urmând cotiturile torentuluĭ, înconjurând obstacolele, apoĭ mergând asupra luĭ, trecându-l prin treĭ tunele și eșind pe neașteptate într'un peisaj fantastic, într'o regiune de un galben-cenușiŭ, fără hotare, cu coline și podișurĭ turtite, cu dune de nisip ale căror vârfurĭ sunt retezate de vânt.

Este poarta deșertuluĭ El-Kantara. Peste Oued un pod roman. In 1844 batalioanele franceze îl trecură, sub comanda duceluĭ de Aumab, și în faţa priveliștеĭ care se desfășura sub ochiĭ lor, se opreaŭ cuprinse de mirare, strigând : «Marea ! Marea» !

E într'adevăr marea de nisip și de pietre a Erguluĭ nisipos și a Hamadeĭ pietroase, semănată de «chotturĭ» (lacurĭ) și de oaze de o vegetaţie pipernicită și de palmierĭ cu trunchiurile falnice și cu frunzele întinse, dar cuprinzând peste 6 milioane de kilometri pătraţĭ, regiune mult timp misterioasă și temută de ceĭ vechĭ, al căreĭ văl a fost ridicat în fine de exploratoriĭ modernĭ, carĭ i-aŭ descoperit secretele.

După ce a trecut prin strîmtorile luĭ El-Kantara, trenul se coboară la șes, pe care razele soareluĭ scăpătând la orizont îl colorează în roz. Ocolind oaza El-Kantara, el lasă în urmă «Fântâna gazelelor», pentru a ajunge în sfârșit, 50 de kilometri maĭ lu sud, la Biskra «Regina Zibanzilor».

Situată la o înălţime de ceva maĭ mult de o sute de metri, într'un câmp de verdeaţă pe care însă nu'l închide deșertul, ci stepa, Biskra apare ca un orășel frumos, atrăgător și curat, construit în jurul uneĭ grădinĭ marĭ carĭ ocupă centrul, pe care o umbresc smochiniĭ și palmierĭ, arborĭ de piper și de gumă, și pe care o brăzdează pâraele de apă curgătoare eșită din Oued Biskra, care se duc, la câţĭ-va pașĭ de acolo, să ude minunata oază cu 140,000 de palmierĭ.

Fortul Saint-Germain comandă bariera apelor și are în puterea sa oaza și locuitoriĭ carĭ trăesc în ea. In caz de răzvrătire, abaterea apelor Oued-uluĭ ar sili pe Arabĭ să capituleze numaĭ decât. In jurul acesteĭ grădinĭ se întretae în unghĭ drept străzile mărginite de case cu un singur rând, uneorĭ cu terasă, albe saŭ colorate ușor în roz. Bolţĭ exterioare adăpostesc pe drumeţ de razele dogoritoare ale soareluĭ, iar curţile interioare întreţin răcoarea prin apartamente.

Otelul din oraș este fără îndoială cea maĭ frumoasă clădire din Biskra, dar cu mult maĭ curioasă pentru turist este piaţa, o curte interioară întinsă, înconjurată de galeriĭ boltite, sub carĭ se îngrămădește de dimineaţă până'n seară o mulţime ocupată, și în jurul căror se așeză șirurile nesfârșite de cămile ; ele se împrăștie pe uliţele alăturate, orĭ așteaptă îngenuncheate încărcătura lor. Incotro îţĭ aruncĭ ochiĭ grămezĭ de sacĭ umpluţĭ cu sare, curmale, portocale, orz, grâŭ, și ștofe ; în toate părţile Arabĭ încărcându-șĭ nu descărcându-șĭ animalele, orĭ întinșĭ pe rogojinile lor, rězămaţĭ de zidurĭ, cu capul la umbră și cu picioarele în soare. Apoĭ pe scăunașe improvizate

lucrurile cele maĭ ciudate: coliere de excremente de gazelă parfumate cu ceapa cioareĭ; şopârle din deşert, viĭ saŭ împăiate, măsurând peste un metru în lungime; şopârle de palmierĭ, burdufurĭ de piele de cămilă, gazele viĭ, arme tuarege, rogojinĭ cu culorĭ viĭ, ştofe colorate şi bătătoare la ochĭ, pieĭ de şacal şi de panteră, coşurĭ de alfa, o lume întreagă de obiecte curioase, o îngrămădire de tel de fel de mărfurĭ din cele maĭ deosebite şi maĭ curioase.

Ţipete acoperind zgomotul vocilor şi melopeea trăgănată a guzleĭ vestesc vecinătatea străzeĭ Ouled-Naih. In fie care seară femeile împodobite cu bijuteriile lor grele şi sunătoare danseazâ prin numeroasele cafenele maure din Biskra.

Aicĭ vara-ĭ arzătoare, temperatura variind între 40° — 48° la umbră, pentru a nu se coborî de cât arareorĭ dedesubtul luĭ 30°, în timpul nopţeĭ. Iarna-ĭ plăcută: din Octombrie până'n Aprilie temperatura mijlocie este de + 14°9', superioară cu 3°5' celeia din Nisa.

Dar Biskra o întrece maĭ ales prin uscăciunea climeĭ sale. Pe când cantitatea de ploaie este de 22 de milimetri în mijlociu la Nisa, la Biskra ea nu'ĭ decât de 17 milimetri. Aceste condiţiunĭ particulare fac din Biskra o staţiune de iarnă prielnică celor carĭ sufăr de reumatism, precum şi tuturor celor carĭ suportă cu greŭ umezeala regiunilor din Nordul Africeĭ.

La câţi-va kilometri de Biskra se află strâmtoarea Sfa. Pentru a ajunge la ea străbaţĭ o câmpie ondulată şi acoperită de pietre. Pe-o cărare bătută de caravane ajungĭ pe culmea strâmtoreĭ, de pe care se zăreşte la Nord-Est lanţul munţilor Aurès şi, la Sud Sahara. Văzut din strâmtoarea Sfa, deşertul apare astfel precum îl descrie Ptolemeu: «Asemenea uneĭ pieĭ de panteră aşternută pe pământ». Petele întunecate sunt oazele Biskra, Chatma, Filiach, Sidi-Khélif, iar cele maĭ îndepărtate El-Outaia, Sidi-Okba, detaşându-se pe nisipul galbăn al pustieĭ. Priveliştea e măreaţă, ţinutul solitar şi în natura aceasta ciudată soarele, când arzător, când acoperit de nourĭ marĭ şi albĭ, produce efecte negrăite de lumină.

Prin poziţiunea sa, Biskra este centrul politic şi militar, administrativ şi comercial al luĭ M'zab, însă centrul religios, Sidi-Okba, se află la 20 de kilometri maĭ la Sud. Situat în oaza cu acelaş nume, Sidi-Okba, populat de 5000 de arabĭ şi de doĭ europenĭ, este un loc de pelerinagiŭ foarte frecuentat, posedând o şcoală de drept musulman, de unde aŭ eşit teologĭ celebri, şi în care fanatismul musulman este puternic.

Străzile sale înguste, casele cele de pământ îĭ daŭ o înfăţişare mizerabilă; populaţia sa mişună pe uliţĭ, se concentrează prin moschee, care e una din cele maĭ vechĭ din Algeria, şi unde se odihneşte corpul luĭ Sidi-Okba, întemeetorul Kainruanuluĭ. Moscheea e prea mică pentru a cuprinde pe toţĭ credincioşiĭ carĭ staŭ pe afară înghemuiţĭ cu sutele şi psalmodiând versete din Coran. Nu fără greutate pătrunde vizitatorul în curte prin mulţimea indiferentă saŭ duşmănoasă, nu fără greutate scapă de acolo şi sue scara care duce la minaret.

De acolo se desfăşoară o privelişte minunată. Dedesubt palmieriĭ oazeĭ cu rădăcinile în apă şi cu vârful în foc; dincolo de oraşul înghemuit sub umbra sa se desemnează la Nord culmea lungă a luĭ Djebel Armar-Kraddou, la Nord-Est Biskra şi oaza sa, la Sud deşertul.

. . . .

In oraşul acesta în care domneşte fatalismul musulman predomină deasemenea şi fanatismul militar. El a supravieţuit după înfrângere. Pe stepa setoasă, pe deşertul nisipos, arabiĭ se dedaŭ cu pasiune la petrecerile lor favorite: curse repezĭ de cămile, fantazia (curse) strălucită, care evoacă amintirile marilor zib aĭ Islamuluĭ, atuncĭ când în burnuzurilor lor albe, pe caiĭ lor focoşĭ şi bogat împodobiţĭ cu hamurĭ, cu steagurile desfăşurate, eĭ se avântaŭ întru cucerirea lumeĭ. Eĭ fac „să grăiască praful de puşcă" cu o beţie sălbatică, şi în ochiĭ lor scânteetorĭ apare visul unuĭ trecut fantastic. Aĭ crede că citeştĭ în eĭ cântecul lor războinic, şi fără voe murmurĭ versurile pe carĭ Béranger le pune în gura cazaculuĭ nomad îmboldindu'şĭ fugarul cu gestul şi cu vorba:

«Strălucirea Europeĭ ce formează a eĭ mândrie,
Toată ştiinţa, care în-ă nu o poate apăra,
O vor înghiţi în norii prafuluĭ de pe câmpie
Ce'n văzduh pe lângă mine paşiĭ tăĭ vor înăiţa.

T. Simenschy.

Recolta trestieĭ de zahăr

E una dintre cele maĭ interesante. Negriĭ, înarmaţĭ cu solide cuţite ascuţite, taie—la câţĭ-va centimetri de la pământ, tulpina trestieĭ din care se scurge un lichior zaharisit şi alb. Sub arşiţa grea a soareluĭ equatorial însă, lichidul, sucul din trestiĭ, se solidifică repede la capătul tăiat, astfel că proprietăţile eĭ zaharicoase rămân intacte. Spectacolul uneĭ asemenea recolte e cu totul original.

DIVERSE

Sângele rece al unuĭ scafandru. — O aventură extraordinară este raportată de un ziar din Cape-Town: De câteva lunĭ o companie specială se ocupă cu explorarea funduluĭ oceanuluĭ pentru descoperirea rămăşiţelor naveĭ «Mildelbourg» încărcată cu un mare transport de argint, navă care a naufragiat în baia de Saldana. In timp ce un scafandru anume Smith căuta rămăşiţele năveĭ, se văzu atacat de o enormă caracatiţă, unul din aceĭ giganticĭ «Peşte drac» care voia să'l înlănţuiască în tetaculele sale enorme.

Smith trebuia să introducă în flancurile năvei o lădiță cu praf de pușcă care trebuea să fie aprinsă de sus cu un fir electric la un semn al său. El se întoarse repede spre monstru și'i aruncă cutia, care se repezi și o apucă crezând că-i o pradă. Scafandrul nu pierdu vremea. Sună la soneria de alamă spre a fi ridicat la suprafață și de a apăsa pe un buton electric care lansa un curent în cutia cu praf legată cu acumulatorul printr'un fir. După ce fu ridicat puțin, apa clocoti și marea se acoperi de sfărâmăturile gelatinoase ale monstrului, făcut bucăți de explozie. Scafandrul scăpă teafăr grație doar sângelui său rece.

Victima muștelor «musticos. — Unele regiuni ale Mexicului sunt invadate de un fel de muște mari, aurii, pe cari naturaliștii le-aŭ numit «băutoare de sânge», și a căror mușcătură e tot așa de veninoasă ca și a șerp'lor veninoși. Reverendul Robert Nevin, fiind trimis în deșertul Guererro în căutarea unor plante și animale rare.

Când naturaliștii îl sfătuiră să se păzească contra atacurilor muștelor «musticos» el dădu din umeri neîncrezător. Opt zile în urmă el fu găsit mort pe locul unde își petrecuse noaptea, cu sângele subt de teribilele muște.

Defunctul era foarte bine cunoscut în cercurile geografice savante din Statele-Unite. Era în vârstă de 66 ani și era consacrat pentru curagioasele explorațiuni, asupra căror a publicat mai multe cărți.

Profeți falși în Rusia — Era de superstițiune ce trece prin Rusia de mulți ani, e încă foarte favorabilă șarlatanilor cari profită de credulitatea țăranului rus, făcându-se să treacă drept profeți. Astfel în regiunea Sedlietz un țăran cu numele de Siwko se asocia cu o femeie Dașca și reușiră cu succes să facă să treacă drept profeți; îmbrăcați în robe albe, lungi, ei mergeaŭ din sat în sat anunțând că se apropie sfârșitul lumei; că o catastrofă groaznică va distruge rasa umană și că singurii cari vor fi salvați vor fi acei care vor abandona bunurile lor în serviciul noueî religii. Vre-o 40 de familii vândură pământurile și mobilele lor și remițând produsul vânzăreî în mâinile falșilor profeți, așteptaŭ cu nerăbdare sfârșitul lumeî. Catastrofa anunțată nu întârzie de a se arăta, dar cu totul subt altă formă; căci într'o bună zi cei doi falși profeți dispărură împreună cu cei 60.000 de franci, produsul înșelătorieî lor.

Desigur că aici nu se potrivește de fel proverbul care zice că «nu'i decât credința care salvează»...

Trad. de **L. Kl.**

VÂNĂTOAREA
DE
OUĂ DE BROASCĂ ȚESTOASĂ
ȘI
PESCUITUL CARIBILOR

Călătorii cari aŭ vizitat Venezuela și cari aŭ dus pașii lor până în susul Orenokuluĭ, aŭ avut, în fie-care zi, emoțiuni din pricina nesfârșiteî varietăți de vânat, a animalelor sălsălbatice și a peștilor, pe cari i-aŭ întâlnit. Această parte a Americeĭ de Sud poate să se numească, cu drept cuvânt, paradisul vânătorilor.

Am sub ochii meĭ descrierea unor ast-fel de expedițiuni, făcută de către un prieten, pe care o redaŭ cetitorilor «Ziaruluĭ Călătorilor» :

...«Ne-am sculat foarte târziŭ și am luat dejunul, un dejun destul de bun pentru locul în care ne aflam. După ce am mâncat, ne-am refugiat la umbra marilor copacĭ din pădure, așteptând ca servitorii noștri să strângă lucrurile și proviziunile de tot felul, cari serviseră la campamentul nostru.

,,Trebue să maĭ adaug că razele soareluĭ căzând perpendicular pe pământ, eraŭ așa de arzătoare și căldura într'atâta de nesuferită, în cât ne fu peste putință să plecăm la drum îndată după dejun. Plecarăm dar pe la patru ceasurĭ, cu caravana, în susul fluviuluĭ Orenok.

,,Știam că o vânătoare de ouă de broască țestoasă va avea loc nu departe de unde eram, și de aceea ne-am grăbit să asistăm la un spectacol așa de atrăgător.

,,După un ceas de drum, un sgomot confuz de vocĭ și o mare îngrămădire de indigenĭ, ne dădu de veste că am sosit la destinație.

,,De altmintrelea era, după cum v'am spus, epoca în care această localitate, de obiceĭ deșartă, adună pe de o parte mulțimea triburilor indigene, venite foarte de departe, iar pe de alta un roĭ de negustorași creolĭ, veniți și eĭ de cine știe unde, pentru acest vânat și comerț. Pe plaje domnea o mișcare și un sgomot care ne reamintea orașele eupeene.

,,Era o adunătură de *guarkerĭ*, de *chaymas*, de indienĭ din Orenok și Manganares, de *Guamos*, de *Chiricoas* și de mulți alțiĭ carĭ se deosibeaŭ între eĭ prin semnele tatuate pe pielea lor.

,,In fie-care an, recolta ouălor de broască țestoasă atrage această îmbulzeală de triburĭ și oamenĭ de diferite rase.

,,Broaștele țestoase din Orenok sunt de două specii: prima e broasca țestoasă *arraus*, animal fricos și bănuitor, care nu se urcă niciodată prea mult în susul fluviuluĭ. E o mare broască țestoasă de apă dulce, cu labele membranoase și în formă de palmă; carapacea'ĭ de pe spate e de culoare gri-închisă, iar cea de pe pântece e portocalie. Ea cântărește 50 de livre și ouăle sale sunt maĭ marĭ decât acele de porumbel. Pentru vânarea acesteĭ speciĭ am fost chemați să asistăm.

,,A doua specie, broasca țestoasă *terakay*, este cu mult maĭ mică, culoarea sa este verde-măslinie; ea nu se adună în cârdurĭ când sosește vremea ouatuluĭ, ci ouă fie-care separat.

«Noĭ știam că încă de la începutul luneĭ broaștele țestoase *arraus* se reuniseră în bandă și înotau împreună în spre cele patru sau cincĭ insule privilegiate, pe carĭ ele își depun ouăle, întinzând din când în când gâturile d'asupra apeĭ, spre a iscodi dacă nu cumva au a se teme de ceva din partea oamenilor. Indigenĭ de altmintrelea, departe de a le turbura linistea, le respectă și le protejază.

«Un fel de corden este întins pe mal, în fața insulelor unde are loc ouarea. Oameniĭ așezați acolo sunt însărcinați de a ține la distanță jaguariĭ și de a împiedica bărcile să se apropie prea mult de insule.

«Aceasta era situațiunea când am sosit la locul de vânătoare.

«Curâd noaptea își întinse vălul său negru peste natură. Acesta e momentul ales de broaștele țestoase pentru ouat. La lumina crepusculuiĭ văzurăm miĭ de *arraus* lunecând pe fața lucitoare a fluviuluĭ. Ele înotaŭ în grupurĭ enorme pe lângă malurile insulelor, în carĭ doreau să-șĭ depună sarcina lor. Le văzurăm îndreptându-se foarte iute spre țărm.

«Ouatul se face astfel noaptea, într'un amestec confuz, cu mare grabă și frică. Broaștele țestoase își depun ouăle în straturĭ, unele peste altele, acoperindu-le cu nisip.

«Nemișcați pe mal, așteptam sfârșitul acesteĭ scene, ale căreĭ amănunte ne scăpară. La un semn făcut de un om înarmat cu un băț de trestie de mare și care părea că conduce mulțimea, fiecare se îndreptă spre bărcile priponite la țărm.

«Un șef indian se învoi să ne ia în barca sa și din câteva loviturĭ de lopeți ne transportă pe una din insulele ocupate de broaștele țestoase. Il întrebaĭ cine era omul cu bastonul de trestie care dăduse semnalul plecăreĭ și care făcea parcă și pe preotul.

— E șeful recunoscut de toțĭ membriĭ expedițieĭ, îmĭ răspunse el; privește cum cercetează pământul cu bățul său, pentru a ști la ce adâncime se găsesc straturile de ouă depuse.

«Aceste straturĭ se afundă în pământ pînă la o adâncime de un metru și se întind peste treĭzecĭ de metri de-a lungul țărmuluĭ.

«Fiecare dintre oameniĭ aduşĭ pentru recoltare se înfățișează, la rîndul săŭ, înaintea omuluĭ cu trestia în mână, care, măsurând pământul și împărțindu-l în micĭ patrate, însemnă fiecăruia porțiunea de exploatat. După ce acest fel de adjudecațiune a loturilor a fost făcută, indieniĭ desgroapă cu mâinele ouăle, le pun în niște panerașe numite *mapiri* și apoĭ le așează în bărcĭ pentru a le transporta în lagărul comun.

«Avurăm marele noroc să asistăm la lucrările carĭ necesitează prepararia ouălor.

«Toate ouăle sunt aruncate în niște albiĭ de lemn pline cu apă, prealabil gătite de către oameniĭ tribuluĭ, carĭ ne-au acordat ospitalitatea. Cu ajutorul unor lopețĭ și bețe, aceste ouă sunt sfărâmate și-apoĭ multă vreme amestecate. O pătură deasă apare la suprafață. Această materie grasă este pusă apoĭ în niște căldărĭ sub carĭ arde un foc foarte viŭ. Evaporația produsă îngroașă materia oleoasă și după o scurtă clocotire ia consistența grăsimeĭ de porc, topită.

«Substanța astfel obținută este adunată și pusă deoparte; în țară ea se chiamă *manteca de tortugas*. Această untură de broască țestoasă în localitate e de o trebuință generală. Indieniĭ și creoliĭ o preferă înaintea celuĭ maĭ bun untdelemn de măsline.

«După ce operațiunea a fost sfârșită, dorind să dau șefuluĭ indienilor o dovadă de recunoștința datorită complezențeĭ sale, îl poftiĭ să mănânce cu noĭ. Nu se lăsă mult timp rugat și îndată se așeză la masă. Fiecare dintre noĭ ne întreceam servindu-ĭ bucățile cele maĭ alese, carĭ credeam că-ĭ vor plăcea maĭ mult. Un gest pe care 'l făcu el, îĭ desgoli brațul și o enormă cicatrice apăru.

— Ce-ĭ aceea?— îl întrebarăm într'un glas.

— Este amintirea uneĭ blestemate creaturĭ.

— A uneĭ femeĭ?

— De o sută de orĭ maĭ rea! A *caribuluĭ*.

— Ah, ziseĭ, știŭ: e un adevărat monstru.

— Maĭ rău decât un monstru: o plagă, o pacoste, rușinea creațiuneĭ.

«Tovarășul meŭ de călătorie mă privea cu un aer întrebător.

— Caribul, i-am spus, e un pește cât mâna de lung și care devorează un om cum am mânca noĭ un fruct de ananas. Trăesc cu miile aproape în toate fluviile Venezueleĭ și vaĭ de acela care cade în apele în carĭ se găsesc eĭ. Sunt legiunĭ întregĭ și mușcă de pretutindenĭ, așa încât cel maĭ bun înotător nu are vreme să ajungă la mal. Dințiĭ lor ascuțițĭ, maĭ tăioșĭ decât cuțitele de oțel, se adâncesc în pulpele picioarelor, în șoldurĭ și în toate părțile cărnoase ale corpuluĭ. O singură rană atrage după ea alte douăzecĭ.

«Din locurile mocirloase unde stă ascuns caribul, cum zărește picăturile de sînge de pe suprafața apeĭ se și aruncă cu miile înspre locul unde nădăjduesc că vor găsi o pradă. Insășĭ caimanul e maĭ puțin teribil și inspiră maĭ puțină frică.

Il întrebaĭ pe șef să-mĭ spue cum i-a provenit rana.

— Pescuiam, începu el, pe unul din brațele fluviuluĭ Orenok, tocmaĭ la vărsarea luĭ în țara compatrioților meĭ Guaraniĭ. Prinsesem deja în plasă câteva duzinĭ de *bagre*, de *payare* și de *caribĭ*, căcĭ trebue să vă spun că acest scârbos animal are o carne gustoasă, când o ștafetă veni să mă înștiințeze că un trib vecin, cu care eram în dușmănie, ne atacase.

«In graba mea vârîĭ mâne în apă pentru a-mĭ scoate rețelele și iată cât m'a costat lucrul acesta zise el arătându-ne cicatricea».

«Șeful indian care se exprima foarte bine în limba portugheză, își urmă maĭ departe povestirea.

— Tribul meŭ, zise el, trăește ca toate triburile Guarane, în mijlocul câmpiilor inundate, carĭ formează vărsările Orenokuluĭ. Locuințele noastre sunt făcute în copacĭ, maĭ întâĭ pentru că nu avem pământ sănătos pentru a le zidi pe el, și apoĭ pentrucă astfel suntem maĭ în siguranță în potriva atacurilor dușmanilor noștrĭ.

«Fiindcă ne lipsește pământul chiar pentru înmormântarea morților noștri, când moare vre-unul dintre noĭ, îl înfășurăm cu o frânghie saŭ cu o viță de liană și dăm drumul cadavruluĭ în apă. Caribiĭ se însărcinează cu îndeplinirea funcțiuneĭ de cioclu și sfârșesc iute funebra lor însărcinare.

«După două ceasurĭ de la ceremonie, scoatem frânghia din apă, la capătul căreia nu maĭ atârnă de cât un schelet, cu totul curățit de carne, la fel cu acela pe care l'am văzut în muzeul din Angostura.

— Și ce facețĭ cu oasele? îl întrebaĭ pe binevoitorul vorbitor.

— Le așezăm în niște sicrie de papură și le atârnăm pe ramurile cele maĭ înalte ale copaculuĭ în care familia noastră și-a construit locuința aeriană. Noĭ credem că astfel facem onorurile funerare ale acelor din prejurul nostru, ca și aceĭ care-șĭ îngroapă morțiĭ saŭ îĭ ard.

Indianul nostru, tot vorbind, mânca mereŭ. Dar dacă bucatele le găsise prea gustoase, apoĭ nu fu acelaș lucru și cu vinul cel roș, pe care-l găsi acru și răŭ de băut. Imĭ veni în minte să ĭ daŭ șampanie. Experiența avu un succes desăvârșit. Șeful băŭ cu atâta poftă gustosul lichid încât după masă, în loc să se ducă în lagărul săŭ, se culcă într'un colț în cortul nostru, unde căzu în curând intr'un som adânc».

Trad. de **Nelli Nelini.**

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventurĭ moderne —

— Urmare —

Se gândea la acela de care se despărțise. La omul pe care cu cincisprezece zile înainte nicĭ nu-l cunoștea, și care totuși acum, forma obiectul tuturor preocupărilor sale. Il revedea, intrând fără să stea la îndoială într'o luptă care nu-l privea numaĭ din dragostea sa de oamenĭ, numaĭ din dorința de a contribui cu lumina spiritului săŭ deprins să cerceteze și să descopere cele maĭ încurcate enigme, în lupta începută de niște oamenĭ cinstițĭ împotriva uneĭ adunăturĭ de bandițĭ.

Și dânsa, multimilionara, care până atuncĭ nu ascultase decât de capriciile voințeĭ sale; dânsa, femeia independentă care nu cunoscuse alt mobil de acțiune de cât acela impus de propriele sale gândurĭ și înclinărĭ,—se vedea acum supusă voințeĭ alteia, ascultând de ordinele date de dânsul, fără ca ascultarea aceasta să i se pară împovărătoare.

Chiar în momentele acelea aștepta sosirea unuĭ noŭ watman, fără ca să cunoască motivele înlocuireĭ.

Și avea să acorde toată încrederea eĭ acestuĭ om necunoscut numaĭ pentru motivul că-ĭ era recomandat de Dick Fann.

De-o dată cine-va bătu în ușe.

— Intră! murmură Floriana.

Ușa se deschise și în prag apărură doĭ servitorĭ carĭ purtaŭ o targă. Pe targa aceasta era culcat Jean Brot.

După ce Floriana arătă care era camera rezervată groomuluĭ, și după ce acesta fu culcat în patul săŭ, servitoriĭ se retraseră, și Floriana rămase din noŭ singură cu gândurile sale.

Dar se pare că în ziua aceia nu îĭ era dat să stea prea mult pe gândurĭ. Jean Brot era lângă dânsa, surâzător și îĭ întindea o scrisoare.

Floriana o luă repede și citi adresa.

— E de la d. Dick! și se înroși de

plăcere. Mâna îi tremură când rupse plicul. Inima îi bătea cu violență.

Iată ce spunea scrisoarea: ,,Astă seară se va prezenta watmanul Natson, din partea mea. Să-l primești îndată, și să-l înștiințezi de momentul plecărei. Să n'ai în omul acesta nici o încredere; este omul luĭ Larmette. Trebue însă să te porți în așa fel cu dânsul, în cât să n'aibă nici o bănuială.

«Am regulat lucrurile în așa fel încât să nu te poți întâlni în tot timpul drumului cu tatăl d-tale. Noi ne vom revedea la San-Francisco. Dar în tot timpul acesta voi veghea de aproape ca să nu ți se întâmple nimica rău. Consideră te rog pe Jean Brot ca pe reprezentantul meŭ.

«Te asigur că vom învinge. Te rog să distrugĭ această scrisoare îndată ce veĭ citi-o.

Al d-tale devotat
(ss) Dick Fann

Frazele detectivuluĭ îi dădeaŭ impresia că o mare primejdie o amenință, fără să știe însă bine, anume ce primejdie.

Nu se îndoia însă nici-o clipă de realitatea tuturor faptelor pe cari i le comunica Dick, și-ĭ era adânc recunoscătoare pentru grija luĭ de adevărat prieten.

Biata fată suferia simțindu-se neputincioasă să împărtășiască și ea măcar o parte din pericolul pe care Dick Fann îl lua întreg asupra sa.

Rămase multă vreme pe gândurĭ, și numaĭ vocea ștrengaruluĭ o chemă la realitate!

— Domnișoară!...

Mâna copiluluĭ arăta scrisoarea pe care Floriana o ținea mereŭ în mână.

— Nu trebue s'o ardem? întrebă dânsul.

— Da.

Jean aprinse un chibrit și scrisoarea fu arsă.

Două lacrimĭ marĭ picurară din ochiĭ Florianeĭ.

Ce insemnaŭ lacrimile acestea? Nu putea să-șĭ explice, dar se simția cuprinsă de o tristeță de moarte.

Cu admirabilul eĭ instinct de femee, Floriana ghici adevărul.

Dick Fann voise ca cel puțin în timpul traversăriĭ continentuluĭ american, călătoarea să n'aibă a se teme decât de elementele naturiĭ și de oboselile drumuluĭ.

Folosindu-se de ovația neașteptată a automobiliștilor din New-York, Dick Fann se amestecă prin mulțime.

Mergea privind în jurul săŭ cu cea maĭ mare atenție, dar nu întâlni nici-o figură care să-l nelinișteascā.

Eraŭ acolo numaĭ oamenĭ entuziaștĭ, carĭ n'aveaŭ altă dorință decât să sărbătorească pe concurențiĭ matshuluĭ deschis de *Matin*.

De-o dată însă, Dick se opri.

La al doilea etaj al unuĭ imobil pe frontispiciul căruia eraŭ scrise cu litere de aur cuvintele: *Sports Palace*, descoperise un personagiŭ, a căruia înfățișare îl împietrise.

— Ah!... murmură dânsul, acuma s'a apucat să facă pe gustul luĭ Larmette!...

Fraza aceasta putea să indice că necunoscutul nu-ĭ apărea ca un dușman.

— Dânsul este, murmură detectivul: nu se poate să mă înșel... Nu l-am văzut nicĭ-odată, dar totușĭ îl recunosc.

Ce însemna această exclamație bizară? Recunoștea un om pe care nu-l văzuse nicĭ-odată?

Cu toate acestea, se vede că detectivul era sigur de ceia-ce spune, căcĭ, în loc să-șĭ vadă înainte de drum, se îndreptă spre Sports Palace.

In hotelurile americane orĭ-cine poate intra și eși, fără ca să fie întrebat ce caută; prin urmare nicĭ Dick Fann nu fu întrebat ce dorește.

Se urcă în ascensor și se opri la etajul al doilea.

Numără ușile de pe sală, și se opri la cea de a șeasea.

Dick intră. In încăpere nu se afla decât un singur om, care privea cu atenție mare în stradă și nicĭ habar n'avea că cineva intrase în locuința sa.

Era personagiul care de jos, atrăsese atenția luĭ Dick Fann.

Detectivul scoase cheia din broască, și închise ușa pe dinnăuntru cu zăvorul.

Omul dela fereastră se intoarse, cu o exclamație de uimire.

Era un gentleman corect îmbrăcat, care putea să aibă vre-o cinci zecĭ de anĭ.

— Domnule, începu dânsul.

Dar detectivul îl întrerupse:

— Sunt Dick Fann, detectiv amator, care și-a luat angajamentul să apere pe d-ra Floriana și pe tatăl eĭ, de bandițiĭ cu carĭ se află in luptă.

— Toate acestea nu mă fac de loc să pricep de ce te introducĭ d-ta ast-fel în domiciliul meŭ...

Cu cel maĭ mare sânge rece, Dick se așeză pe un scaun.

— Așa dar nu mă înțelegĭ? murmură gentelmanul.

Detectivul îl liniști cu un gest.

— Domnule Defrau, îĭ zise dânsul, aĭ primit o telegramă de la d-ra Floriana, în care ți se arată ce mare pericol era pentru d-ta să te întâlneștĭ cu dânsa în public.

— De ce mă numeștĭ d-ta Defrau?.. Nu te cunosc.

— Defrau este numele d-tale; nu maĭ nega. Semenĭ bine cu fica d-tale, și te-am recunoscut de la prima vedere. Prezența d tale aicĭ este o mare nesocotință.

«Și cum eŭ îmĭ primejduesc viața ca s'o apăr pe a d-tale, te rog să renunțĭ la asemenea procedee.

De astă dată, reprezentantul trustuluĭ de corindoane rămase tăcut.

— Pentru întâia oară în cariera mea de detectiv, mă întâlnesc cu un adversar demn de mine. Pentru întâia oară în viața mea, n'am siguranța izbânziĭ. Și totușĭ nu voesc ca d-ra Floriana...

Se opri o clipă, încurcat.

— Cu d-ta însuțĭ să fim învinșĭ. Dacă aĭ fi recunoscut de dușmaniĭ d-tale, partida este pierdută, și prețul acesteĭ înfrângerĭ îl formează treĭ viețe omeneștĭ.

— De ce treĭ? — întrebă d. Defrau, care văzu că ar fi nefolositor să maĭ nege. Eu nu înumăr decât două vieți: pe a mea și pe a copileĭ mele.

— Trebue s'o numerĭ și pe a mea, zise Dick, căcĭ n'aș maĭ putea trăi în urma...

Era să zică: d-reĭ Floriana, dar se stăpâni și sfârși;

—... în urma uneĭ înfrângerĭ.

D. Defrau îl privi un moment în tăcere.

— Poate că aĭ dreptate, d-le Dick Fann, murmură dînsul. Numele d-tale e celebru și am toată încrederea. Ce trebue să fac?

— Să disparĭ pînă în momentul când Larmette și tovarășiĭ săĭ vor fi arestațĭ.

— Așa dar, mă sfătueștĭ să-mĭ părăsesc copila?

— Atâta timp cât dușmaniĭ d-tale nu vor ști unde te aflĭ, fica d-tale nu va avea de ce se teme. De alt-fel, îțĭ jur că mă voĭ afla întotdeauna între ea și primejdie.

Se făcu din noŭ tăcere.

D. Defrau vorbi cel dântâĭ.

— D-le Dick Fann, zise dânsul, mă învoesc să te ascult, dar...

— Dar?

— Ițĭ voĭ spune o condiție *sine qua non*.

— Vorbește

— Stând în nemișcare, aș muri de neliniște. Trebui sa lucrez și eŭ, și acuma n'aș putea lucra decât în scopul apărăriĭ ficeĭ mele.

— Cum?.. Voeștĭ?..

— Să împart cu d-ta greutatea dueluluĭ... Voĭ lucra sub ordinile d-tale, și te voĭ asculta ca un soldat. Și dacă într'o zi, veĭ veni să-mĭ spuĭ desperat că totul e pierdut, eĭ bine, în ziua aceia voĭ putea să fiŭ alăturĭ de copila mea, să mor împreună cu dânsa.

Foarte emoționat, Dick întinse mâna nouluĭ săŭ prieten.

— Sunt lucrurĭ carĭ nu pot fi refuzate unuĭ părinte; să se facă după voia d-tale.

,,Numaĭ că, tovarășul meŭ de luptă nu trebue să samene nicĭ pe departe cu bogatul și prea cunoscutul domn Defrau. Voeștĭ să procedăm la o mică transformare?

— Cum crezĭ, răspunse cu simplicitate, tatăl Florianeĭ.

Englezul îl rugă să ia loc, și desfăcând geamantanul pe care îl puse jos când intrase, începu să-șĭ metamorfozeze tovarășul.

Peste o jumătate de oră Dick părăsea clădirea, alăturĭ de un adevărat mulatru,

în care nicĭ chiar însuşĭ Larmette nu l'ar fi putut ghici pe d. Defrau.

In stradă se despărţiră. D. Defrau se îndreptă spre compania de Jerry-boates, care leagă Hudson River de East-River, iar Dick Fann spre oficiul trans-atlanticelor.

Detectivul se apropie fără să stea la îndoială de ghişeul destinat biletelor de călătorie.

— Doresc să reţin o cabină pentru vasul «Turena», zise dânsul funcţionaruluĭ de serviciŭ.

— Lucru foarte uşor. Dar trebue să ştiţĭ că vasul acesta nu va pleca decât peste o săptămână. Ar fi maĭ bine să luaţĭ o cabină pe vasul *Savoia*, care pleacă mâine.

— Eŭ plec cu Turena.

— Cum voiţĭ. Aşa dar?...

— Reţin cabina No. 16; îmĭ voĭ aduce bagajele chiar în seara asta.

— Se poate, domnule, se poate.

Agentul deschise un registru mare, şi începu să-l foileteze.

— Ah! exclamă dânsul de-o dată, cabina 16 este închiriată.

Cu tot obişnuitul săŭ sânge rece, Dick Fann tresări.

— E închiriată?

— Da; dar maĭ sunt alte cabine libere.

— Eram însărcinat să reţin cabina numărul 16, explică detectivul; clientul meŭ este foarte superstiţios, şi ţine foarte mult la numărul pe care mi l'a indicat.

Agentul bine-voi să surâdă, ca un om care este în stare să înţeleagă superstiţiile; era însă în acelaş timp un surâs bine-voitor, pentru că nicĭ nu poţĭ surâde alt-fel faţă de un pasager de clasa întâia.

— Mi-aţĭ putea spune de cine este închiriată cabina?

— Nu e obiceiul să se spue numele.

— Ştiŭ bine. Dar poate că clientul meŭ s'ar putea înţelege cu proprietarul cabineĭ.

— All right!.. Inţeleg gândul d-tale. Şi cum la urma urmiĭ, interesul nostru este să facem pe placul tuturor călătorilor...

— Consimţĭ?...

— Iată, domnule, consultă d-ta însuţĭ registrul.

Dick ceti:

— Cabina 16. D. Davis. Supliment 25 de francĭ pentru timpul popasuluĭ la New-York. Tiketul şi suplimentul plătit.

Davis!.. Numele tovarăşuluĭ luĭ Larmette.

Numele acesta fu pentru detectiv ca o ţâşnire de lumină.

Iată pentru ce bandiţiĭ îndrăzniseră să prefacă corindoanele în pietre preţioase; n'aveaŭ de ce să se maĭ teamă de taxele vamale. Cutia cu aceste pietre pietre avea să rămână tot timpul în ascunzătoarea eĭ.

Davis trebuia să se reîntoarcă în Franţa şi pietrele preţioase aveau să treacă drept aduse din America. Prin urmare operaţiile îndrăzneţilor bandiţĭ eraŭ încoronate de cel maĭ deplin succes.

Detectivul îşĭ ascunse impresiile, se înclină în faţa funcţionaruluĭ şi se depărtă.

Se opri la cel dintâĭ biuroŭ telegrafic, de unde expedie următoarea telegramă:

«Davis, cabina 16, Turena. Aşteptaţĭ sosirea la Havre. Corindoanele la dînsul, sau sub scândurile cabineĭ. Telegrafiaţĭ fără întârziere la San Francisco sub iniţialele D. F. 303».

Adresa aceste telegrame era: A. N. Dumas, armator, Havre.

Eşind din biuroul telegrafic, Dick Fann îşĭ spunea:

— Dacă Davis va fi prins, Larmette este prins fără îndoială. Trebue numaĭ cincĭsprezece zile de răbdare şi după aceea Floriana va fi scăpată de orĭ ce primejdie.

Deodată faţa i se întunecă.

— Va fi scăpată de orĭ-ce primejdie şi nu va maĭ avea nevoe de mine! murmură dînsul.

Dar făcu o sforţare pentru a alunga aceste gândurĭ şi îşĭ văzu de celelalte treburĭ.

In aceiaş seară, pe când Dick Fann se odihnea într'o casă din East-River, unde venise şi d. Defrau care îşĭ păstra mereŭ înfăţişarea de mulatru, douĭ indivizĭ se întâlniră pe cheiul debarcaderuluĭ, la o mică distanţă de Hotel Central.

Aceştĭ douĭ indivizĭ schimbară următorul dialog:

— Eĭ bine, când pleacă d-şoara?

— Mâine, d-le Larmette.

— Bine. N'a făcut nicĭ o greutate când te-aĭ prezentat să te angajeze?

— Nicĭ una. Şi nu pricep de ce ar fi făcut.

— Dick Fann este un om foarte şiret!

— Dar dînsul n'avea de unde să bănuiască că eu sunt omul d-tale.

— Aşa cred şi eu. Dar unde este Dick Fann acuma?

— Asta nu o ştiŭ. Şi mi se pare că nicĭ d-şoara Floriana nu ştie maĭ mult decât mine.

Larmette bătu cu piciorul în pământ.

— Dracu să-ĭ ia pe americanĭ cu manifestaţiile lor stupide! Mulţumită zgomotuluĭ care s'a făcut, Dick Fann a putut dispare fără săĭ maĭ ştiŭ de urmă.

— Eĭ, ne vom regăsi noĭ! Nu purta grije de asta, stăpâne.

— Ştiŭ. Numaĭ că de aicĭ înainte va trebui să deschidă bine ochiĭ d. Dick, pentru că părăsim regiunile civilizate, unde este aşa de greu să provocĭ dispariţia unuĭ individ.

— De acum înainte cu mult maĭ uşor, nu e aşa, stăpâne?

— Fără îndoială.

— Aşa că, dacă l'aş întâlni în calea mea...

— Să nu maĭ staĭ la gândurĭ, Natson. Suprimându-l, mă scuteştĭ de o mare grijă.

Ceĭ douĭ bandiţĭ se despărţiră pe deplin înţeleşĭ.

Dick Fann era condamnat la moarte.

PARTEA III

Omul fără picioare

CAP. I

Carnetul luĭ Jan Brot

14 Februarie.— Azĭ dimineaţă automobilul nostru a fost coborât pe cheĭ. N'a suferit nicĭ o stricăciune în timpul transportuluĭ pe «Turena».

Natson l'a verificat. Omul acesta este amicul bandiţilor; aşa mi-a spus patronul. Prin urmare voĭ fi cu ochiĭ în patru... Trebue să recunosc însă că acest domn Natson este un mecanic foarte priceput.

Vom pleca la orele treĭ. Natson la cârmă, eŭ alăturĭ de dînsul, d-şoara Floriana şi guvernanta Patorne în cupeŭ.

Babornița are înfăţişarea uneĭ picturĭ; şi-a zugrăvit faţa par'că ar fi o adevărată expoziţie.

Ceilalţĭ concurenţĭ nu vor pleca decât mâine saŭ poate chiar şi maĭ târziŭ. Trebue să ia parte la o mulţime de banchete. Americaniĭ beaŭ, nu glumesc şi de aceea nu m'aş mira de loc dacă d-niĭ automobiliştĭ ar scrânti-o chiar de la început.

Iată-ne plecaţĭ.

Străzile New-Yorkuluĭ se înşiră una după alta şi sunt toate la fel. Nişte case înalte ca nişte turnurĭ şi zidurile acoperite peste tot de afişe enorme.

Şi peste tot un zgomot de infern. Tramvae, trăsurĭ, omnibuze, trenurĭ, fonografe-reclame, etc.

Oameniĭ merg ca şi cum ar fi plătiţĭ să alerge. Intr'un cuvânt oraşul nu seamănă de loc cu Parisul; nu e numaĭ cealaltă parte a lumeĭ, dar e şi o altă lume de gusturĭ.

Cu toate acestea automobilul înaintează.

Pe înoptate ne-am oprit la Albany, care se află la o distanţă de 148 km. spre nord-vest.

E un frig de moarte şi toată lumea stă închisă prin case. Am petrecut noaptea liniştiţĭ la hotel.

Şi când mă gândesc că am făcut abia 148 de km. din 16.000! Orĭ cum însă tot e un mic început.

Natson m'a poftit la un pahar de whiski; eŭ n'am primit însă.

15, 16, 17 şi 18 Februarie.—Patru zile carĭ seamănă bine una cu alta. In a patra zi eram la Chicago. Peste tot zăpadă şi noroĭ. Drumul a fost destul de greŭ; lângă Toledo era aproape să ne răsturnăm.

Chicago este un oraş american la fel cu celelalte.

E prin escelenţă oraşul cărneĭ şi americaniĭ spun lucrul acesta cu mândrie.

Eŭ nu prea înţeleg de ce sunt mândri, dar puţin îmi pasă.

D-na Patorne, sosind aci, s'a pus într'o toaletă extravagantă. S'ar zice că aşteaptă pe cineva.

Natson mă supraveghiază de aproape şi n'am chip să fac o mişcare fără ca dînsul să nu vină după mine. In modul acesta mă scuteşte pe mine de a'l mai urmări; acum îndată ce'l voi vedea că lipseşte, voi şti că pregăteşte ceva necurat.

Am cinat destul de bine. Pe la orele zece d-şoara Floriana anunţă că voeşte să se retragă în camera sa de culcare.

Dar iată că de odată se auzi zgomotul unui automobil.

Drace! Era acela pentru care se gătise d-na Patorne.

Larmette părăsise New-Yorkul cu 24 de ore în urma noastră şi iată că acum ne ajungea.

D-na Patorne era nebună de bucurie; Larmette îi face nişte ochi dulci... Canalia!

Sunt cât se poate de neliniştit... Oare unde este Dick Fann? Veghiază dînsul asupra noastră, după cum ne-a făgăduit? Şi dacă e aşa de ce nu'mi dă vre-un semn de prezenţa sa, pentru ca să mă liniştesc?

De la 19 la 28. — In zadar staŭ la pândă; nu se petrece nimic anormal. Peste tot domneşte mereŭ aceiaş zăpadă, acelaş noroi. Din când în când călătorim pe calea drumului de fier. Intr'un rând era aproape să fim tamponaţi de o locomotivă.

D-şoara Floriana deşi este foarte curagioasă, a dispus să mergem de acum numai pe drum.

Dar drumurile acestea americane sunt foarte nostime! Sunt nişte drumuri aşa de bune, încât une-ori trebue să ne închiriem cai pentru ca să ne tragă automobilul. E un spectacol vesel de tot. Şi fermierii de prin partea locului aŭ nişte pretenţii nemăsurate: cer patru dolari pentru ora de muncă şi caii ni-i închiriază cu 15 franci pentru un kilometru.

Ştiŭ bine că d-şoara Floriana este foarte bogată; dar cu toate acestea sunt aproape recunoscător d-lui Larmette când ne vine în ajutor.

Căci dânsul, cu maşina enormă pe care o posedă, poate face drumul cu multă înlesnire.

Banditul acesta şi-a preparat drumul mult mai bine de cât noi.

(Va urma).

POŞTA REDACŢIEI

Klar.—Rugăm scrieţi pe-o singură parte a hârtiei; cercetaţi şi alte izvoare şi trimiteţi bucăţi mai mari.

Nelli Nelini.—Vre-o traducere din călătoriile lui Chateaubriand prin America, ar fi bine venită.

I. S.—V. R.—De la d-voastră aşteptăm încă veşti bune.

Tipuri Siameze

Ilustraţia aceasta reprezintă o femee siameză cu copilul ei. După cum se ştie, siamezii sunt un popor din rasa *thai*,— o diviziune etnică a populaţiei Indo-Chinei, cu un caracter propriŭ. Costumul şi obiceiurile lor sunt păstrate cu multă încăpăţânare — din cele mai necunoscute vremi.

CURIOZITĂŢI NATURALE

„Cel mai mare cactus"

Şi poate cel mai bătrân, a fost fotografiat de curând în deşertul Arizona, între Rio-Bravo şi Columbia (America de nord). Acest cactus, după spusele indigenilor, ar fi de cel puţin 500 ani; el are o înălţime de 12 metri şi e în creştere încă.

TOŢI ABONAŢII LA

«ZIARUL CALATORIILOR»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) **O sobă «Godin» No. 3**, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «**Marcu**», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) **Una puşcă fină de vânătoare**, cu 2 ţevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică **Pieper-Bayard.**

3) **Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard,** modelul cel mai noŭ, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie,** cal. 22, **Pieper-Bayard,** semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman,** 44, calea Victoriei, furnizorul Curței Regale.

5) **Una oglindă mare venețiană** de cristal;

6) **Una măsuță de toaletă,** cu oglinzi de cristal;

7) **Una mașină de cusut** de mână;

8) **Două frumoase tablouri.**

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer,** str. Carol, No. 62.

9) **Una pendulă de biuroŭ;**

10) **Una chisea de argint de China,** foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat,** calea Victoriei, 53.

11) **Un gramofon perfecționat;**

12) **Una mandolină,** din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder,** calea Victoriei, 54.

13) **Una fructieră,** argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon,** B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) **Una toaletă de bambu veritabil,** cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, **D. Litmann,** strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) **2 ceasornice** de argint, pentru bărbat.

19) **5 abonamente** pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) **5 abonamente** pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.50 p. 6 luni.

Anul XII.—No. 685. 10 BANI IN TOATA ȚARA Mercurĭ, 23 Iunie, 1910

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « « «

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA

O DRAMA IN MADAGASCAR. — (Vezĭ pag. 4424).

O dramă în Madagascar

Pe coasta capricioasă a insuleĭ Madagascar, în fața neliniștituluĭ ocean Indian, sunt risipite maĭ multe cătune și porturĭ micĭ, animate de populația aborigenă, malgașă, numită și Betsimisaraka. Poziția topografică și starea climaterică ale acestuĭ litoral sunt dintre cele maĭ neobicĭnuite. O singură zi să explorezĭ localitatea aceasta, țĭ-ar fi de ajuns să constațĭ o mulțime bogată de diverse amănunte cu totul interesante — din maĭ multe puncte de vedere. Aerul e, chiar când se înfierbântă prea tare sub arșița soareluĭ, de-o umiditate voluptoasă, plină de miresme. Vegetația deasă și bogată constitue un decor pitoresc pentru această regiune sălbatecă.

Ziua în care s'a petrecut grozava dramă despre care vorbim, era una din multele zile cețoase, cu aerul plin de umezeală și de sălbăticiune.

Doĭ betsimisarakas din Mananara, Sarobatsy și Anoabé, convertițĭ de un misionar catolic și căsătorițĭ nu de mult, treceaŭ pe plaja zebrată de lagune multiforme din marginea oceanuluĭ Indian. Valurile mereŭ furioase veneaŭ tumultuoase, lovind cu vânj malul stâncos și sfărâmându-se în milioane de părțĭ. Sarobatsy care privea de câte-va clipe în tăcere pe tânăra luĭ soție, cu ochiĭ ca opalul, și părul ca abanosul, întrebă pe frumoasa luĭ Anoabé :

— Spune'mĭ iubita mea dacă țiĭ la mine tot atât cât țin eŭ la tine.

— O, — îĭ răspunse Anoabé, crede-mă scumpul meŭ, țiŭ din ce merge tot maĭ mult la tine.

Sarobatsy o îmbrățișă cu pasiune. In acelaș moment, la vre-o cincizecĭ de metri în urma lor, zăriră figura mică de degenerat, prost iluminată de un zâmbet sardonic, a luĭ Ankasina, negustorașul care de maĭ multe zile — îndrăgostit nebun de Anoabé, se ținea după ceĭ doĭ tinerĭ fericițĭ, asemenea unuĭ duh rău. Un cocotier și maĭ înainte puțin, niște trestie de zahăr sălbatecă, le sugeră gândul de a se ascunde și a aștepta în tăcere depărtarea negustorașuluĭ din preajma lor.

Fu însă zadarnică dorința lor. Ankasina se opri în locul unde dispăruse eĭ după cocotierĭ și—simulând pierderea unuĭ obiect din legăturile luĭ, căuta să le descopere ascunzătoarea. După câte-va minute zărindu'ĭ le făcu o plecăciune batjocoritoare și—pentru că se ridicaseră să'șĭ continue drumul, îĭ întrebă unde merg. I se răspunse că merg la Ivongo, un sat la o depărtare de vre-o treĭ-patru klm.

— Tot acolo merg și eŭ, zise Ankasina, și—pentru că drumul e foarte greŭ și impracticabil, sunt de părere că ne vom putea ajuta la nevoe unul pe altul, și zicând acestea el învălui pe Anoabé într'o privire languroasă și hotărâtă, plină de iubire pătimașă.

Recunoscând greutățile trecereĭ uneĭ coaste aproape orizontale din apropiere de Ivongo, și ne maĭ sperând că vor scăpa de el, îl lăsară să meargă alăturĭ de eĭ.

Umblară vre-o jumătate de ceas, părăsiră plaja și se apropiară de primejdioasa coastă, pe care eraŭ nevoițĭ să treacă în preajma imediată a satuluĭ Ivongo.

Locul acesta vine cam la 170 klm. de marele port vestic Tamatava al Madagascaruluĭ și abundă în stâncĭ de șist cristalizat.

Aci, trecerea primejdioasă era foarta îngustă și pusă între oceanul sgomotos ce un infern, și o prăpastie înconjurată de lagune și mlaștinĭ. Partea din spre ocean era maĭ joasă, dar fiind puțin maĭ accesibilă din cauză că era maĭ piezișă și avea colțurĭ de carĭ te sprijineaĭ cu folos, fu de toțĭ trecătoriĭ—rarĭ de altfel — preferată.

Ceĭ treĭ drumețĭ, foarte nemulțumițĭ în sinea lor unul de altul—maĭ ales ceĭ doĭ bărbațĭ, ajunseră la începutul primejdioaseĭ pante lungă de 40 metri, pe care, la o înălțime de 10—15 metri, trebuiaŭ să o parcurgă.

Ankasina, negustorașul, pășĭ înainte cu cele două legăturĭ ale luĭ fixate la cele două extremitățĭ ale uneĭ cobilițe drepte, pusă pe umăr. El mergea cu multă băgare de seamă și par'că un gând straniŭ de cutezător strălucea în noaptea ochilor luĭ perversĭ.

Pe la jumătatea panteĭ, se opri. Fiind la vre-o 10 metri departe de ceĭ douĭ soțĭ, se întoarse cu multă anevoe spre Anoabé care stătea, răsuflând din greŭ, deasupra bărbatuluĭ eĭ, ținându-se cu mâinele de un colț de stâncă, și îĭ spuse căĭ nebun după ea și că cu orĭ-ce preț vrea s'o aibă.

Sarobatsy, care nu se aștepta la un asemenea lucru, se învinețĭ și o tremurătură violentă de nervĭ îĭ zgudui întreaga ființă. Cu ochiĭ țâșnitorĭ de furie, răspunse mânios la insolențele lașuluĭ tovarăș de călătorie, care părea gata — văzându-ĭ reaua poziție în care se afla — să-l prăbușească, cu ajutorul unuĭ cap al cobilițeĭ în prăpastia vuitoare de desubt a oceanuluĭ. Mișcarea luĭ de ură și de răzbunare, îĭ fu fatală : în acea clipă perindu-ĭ noțiunea împrejurăriĭ grele și puterea încordată până atuncĭ, de-a se menține în loc, înălță de-odată brațele 'n aer și cu ochiĭ ficșĭ și plinĭ de desnădăjduire, văzând-o pe iubita luĭ Anoabé că rămâne îngrozită cu ochiĭ spre negustorașul triumfător ce-o privea ironic, printr'o sforțare suprafirească, îĭ apuca un colț al rochieĭ și o trase după el în vuetul apeĭ oceanuluĭ de jos... Două țipete de disperare și de ură în acelaș timp, umplură văzduhul de jale, iar apoĭ căderea abia perceptibilă a două corpurĭ aduse o notă nouă în gălăgia predominantă a valurilor.

Ankasina, negustorașul rău și mic la suflet, rămase maĭ întâĭ încremenit de spectacolul grozav la care asistase. In fațăĭ insula S-ta Maria cu coastele joase începea să se 'ntunece par'că. Dar, după câte-va clipe de uluială, firea luĭ perversă domină totul. Ankasina părăsi cu și maĭ multă grijă panta fatală și — cu un surâs felin pe figura-ĭ de antropofag, își urmă calea spre satul Ivongo...

Fl.

De la aromânii din Veria

Șueratul strident al mașineĭ anunțase popasul. Fără să cunosc pe nimenĭ, mă daŭ jos în gară.

Precupețiĭ te-asurzesc prin strigătele lor răgușite, un fel de țipete scârțâitoare.

Un simandicos birjar grec, îmbrăcat într'un anteriu lung pînă la glesne, cu o giubea pe care erau maĭ malte firetur de cu nasul încovoiat, buzele cărnoase și dințiĭ cam marĭ, după ce 'mĭ face un politicos compliment plin de lingușire, îmĭ ia giamantanul și o pornim la drum. Caiĭ sunt niște mârțoage hămesite, ale căror coaste se pot număra pe degete.

Dangătul argintiŭ al orologiuluĭ din Veria, ce se pierdea tremurând departe, pe câmpia tăcută, numărase patru ore.

Pornim pe șoseaua acoperită de un strat gros de pulbere, care șerpueşte prin mijlocul unor plantațiĭ de viță, ce stau zmerite și însetoșate de ploae.

Soarele par'că zăbovea în mersul săŭ triumfal și razele luĭ dogoritoare din luna luĭ Cuptor, ne acopereau de năduşeală.

Toată natura părea cufundată în somn, în toropeala dulce din August. Doar câte-o rîndunică maĭ zbura, cu ciocul căscat.

Din depărtare se zărește orășelul Veria; el are o populație de 15.000 locuitorĭ și e așezat pe un platou înalt, ca un fel de disc întins, care domină întreaga câmpie a Saloniculuĭ.

Acest orășel e vechiŭ, foarte vechiŭ. Fosilele de la marginea acestuĭ orășel, niște inele de fier înfipte la Wasómati într'o peșteră, sunt probe că înainte vreme, în decursul veacurilor indepărtate, marea acosta platoul și că Veria a fost cândva port în care ancorau corăbiĭ. Și în istorie Veria trebue să fi jucat un rol însemnat; despre aceasta ne vorbește cu prisosință castelul venețian din mijlocul orașuluĭ și alte multe statuĭ și lespezĭ funerare.

La început Veria a fost un orășel curat grecesc și populația luĭ n'a fost atât de numeroasă.

Populația satelor: Duvra, Castania, Topliani și Doleani, pe de-o parte de frica haiducilor, iar pe de alta de aceea a bașîbuzucilor luĭ Bobut Pașa, a emigrat la Veria, lăsându-șĭ în părăsire satele, carĭ au devenit moșiile căpeteniilor de bașîbuzucĭ.

In raport cu timpul și numărul satelor emigrate la Veria, populația grecească (5.000 suflete), nu prezintă nicĭ un progres, și aceasta trebue să consterneze pe pan-eleniștĭ.

Românĭ în Veria sunt peste 4.000 suflete, veniți pe vremea călăuluĭ satrap Ali-Pașa de prin plaurile Pinduluĭ, din comunele Abela, Perivoli, Samarina, etc.

Portul lor e ca al tuturor aromânilor din Pind, afară de negustorĭ carĭ îmbracă palton, ițarĭ și cioarecĭ. Eĭ sunt ospitalierĭ, gospodarĭ de ți-e drag să te uițĭ la dînșiĭ - și întreprinzătorĭ în comerț.

Comerțul îl fac cu vite și brânzeturĭ. Mulțĭ sunt și crescătorĭ de vite.

Turcĭ se găsesc foarte puținĭ, dar de la anexarea Tesalieĭ și pînă în zilele noastre și prin emigrarea koniarilor din satele din Sarighiol, numărul lor crește cumplit.

Un vânt bate din spre miază-noapte și învolburează noianul de pulbere, care întunecă tot văzduhul.

Vizitiul plesnește din biciŭ și mărțoagele, gâfâind greu, își întind gâturile ca niște girafe.

Iată legumărnle acoperite cu pădurĭ de arborĭ binecuvantațĭ, fructiferĭ, din mijlocul cărora apar ca niște cadâne la fereastră frumoasele vile, scunde și albe.

Trecem bariera, porțile vecheĭ cetățĭ; se văd rămășițele de ziduri ce ocoleaŭ orașul. Iată-ne ajunșĭ la Mearif—cavesi, frumoasa cafenea ridicată ridicată pe un răzor cu virane acoperite cu băligar. Intrăm în oraș.

Ce impresie penibilă pentru vizitatorul care, setos de a vedea orașul, întâlnește la primul săŭ pas pe strada principală— un fel de bulevard — tot case joase, murdare, tencuite cu pământ, cu gardurile sparte, cu câte un ochĭ de giam pe unde răzbește lumina! Intâlneștĭ fețe ciuruite, pipernicite, puhave, cu buzele întoarse, nasul subțire ca un plisc, bătrânĭ schilozĭ tolănițĭ la soare, copiĭ de pe carĭ curg zdrențele, țiganĭ carĭ își aŭ cartierul lor țigănesc, postațĭ pe strada principală par'că pentru a stârni desgust și scârbă călătorilor.

Halal de primăria orașuluĭ! In lipsa unuĭ hotel, am găzduit la un han românesc.

E tocmaĭ orele șease și în dorință de a mă răcori, o iaŭ razna spre cafenea; când cine va mă smucește de haină. Ce bucurie! Un fost camarad de liceŭ, actualmente mare comerciant în localitate.

Da, îl recunosc, nu s'a schimbat de loc și scenele din viața noastră de școlarĭ mi se perindează pe dinainte.

— Haide nene, să luăm o halbă la Barbuta—o cafenea turcească.

Parcurgem piața. In dreapta și în stânga, tot prăvăliĭ greceștĭ, fără firmă.

Icĭ, colea, pepenĭ sparțĭ din care se degajează un miros nu tocmaĭ plăcut, o duhoare urâtă.

Intr'o pulbere ce te silește să umbli cu ochelarĭ, stropitoare neexistând, iată-ne în fața prefectureĭ, o clădire mărează fără gust, lipsită de curățenie, iar de acì la cafenea. Din acest loc poate fi privit mărețul castel venețian de lângă prefectură, care după atâtea veacurĭ stă încă în picioare și poate dacă o mână profană nu l'ar nimici, va istorisi generațiunilor viitoare faima și culmea putereĭ de odinioară a venețienilor.

Alăturea de noĭ, cu ochĭ visătorĭ, fumând alene dintr'o lulea lungă de un metru, stă un turc cu două pumnale la brâŭ și treĭ pistoale ca pe vremea luĭ Pazvantoglu, și se uită chiorâș la noĭ.

Ce luptă titanică trebue să desfășoare comitetul june turc pentru educația acestuĭ popor îndărătnic, setos de sânge pentru ca să-ĭ reformeze caracterul!

Dornic de a cutreera orașul am apucat-o de la prefectură pe o stradă laterală, prin cartierele turceștĭ.

Case înalte cu curțĭ spațioase și pomĭ înăuntru.

Nicĭ o fereastră fără perdele. Tăcerea e mormântală ca într'un vast labirint.

Din când în când apare la poartă câte o turcoaică și se furișează ca o nălucă la vederea ghiaurilor.

Lăsăm înapoĭ episcopia grecească, admirăm monumentala clădire, gimnaziul grecesc abia de curând isprăvit și străbatem cartierile greceștĭ unde fusese vechiul oraș..

Casele sunt înalte, foarte înalte, hodorogite, cu acoperișul gata a se nărui, unde sălășluesc ciorile, străzile prea înguste, în cât cu greŭ ar putea trece o trăsură, în fundul cărora abia se strecoară câte un buchet de raze răslețe.

Nu e cartier creștin în care,— orĭ cât de mic ar fi, să nu se găsească câte o bisericuță, de și toate sunt destul de apropiate, dar aceasta din cauza cruzimilor turceștĭ.

La un loc sunt 72 bisericĭ, dintre carĭ, românii, după multe străduniĭ și marĭ jertfe aŭ căpătat una, și aceasta destul de modestă de și aŭ dreptul la maĭ multe.

Ce maĭ dragoste părintească arată patriarhul grecilor, numaĭ pe românĭ îĭ năpăstuește cum zice înțeleptul popor românesc.

Inconjurațĭ de toate părțile de străinĭ, aceștia spre deosebire de toțĭ frațiĭ lor din împărăția otomană, nu numaĭ că și-aŭ menținut și își mențin naționalitatea, dar în mijlocul oceanuluĭ grecesc eĭ se afirmă că Aromâniĭ cu școale și bisericĭ româneștĭ din ce în ce maĭ numeroase și maĭ avute își duc cu bărbăție lupta înverșunată contra grecilor carĭ, din fundul Eladeĭ se năpustiră asupra lor ca să-ĭ extermine de pe suprafața pământuluĭ.

Dovadă sunt ceĭ patru anĭ de tristă memorie înainte de proclamarea constituțieĭ când 80 martirĭ aŭ căzut victimile demagogilor dela Atena, pe altarul națiuneĭ, și nu maĭ știm câțĭ rănițĭ.

Deși împușcațĭ pe drumurĭ ca și pe piețele marĭ ale orașuluĭ, deși regimul hamidian îĭ persecuta ca pe niște veneticĭ și superioriĭ lor îĭ înarmaseră cu răbdare, totuși s'aŭ găsit junĭ, ca căpitanul Nicea un al doilea Tudor Vladimirescu Olteanul, care a arborat flamura națională și a răzbunat orfaniĭ rămașĭ pe drumurĭ, sângele inocent al morților. Aŭ devenit spaima grecilor carĭ aŭ plătit îndoit sângele armânesc.

La Veria există două școlĭ româneștĭ, una de băețĭ cu peste 350 de elevĭ și alta de fete cu 170 eleve.

Am ținut imediat să vizitez școalele româneștĭ.

Din nefericire localurĭ propriu zis nu există, ci case cu chirie.

De oare ce e vorba de localurĭ de școală, cu regret mărturisim că conducătoriĭ școalelor aromâneștĭ carĭ aŭ cheltuit sume colosale la Bitolia și alte centre, focare de intrigă și discordie unde eleviĭ sunt recrutațĭ din diferite naționalitățĭ prin mijlocul cantinelor, aŭ neglijat tocmaĭ regiunea VerieĬ care stă în fruntea tuturor.

La școala de băețĭ un lucru m'a

surprins. Intr'o cameră pe o masă am observat ziarul ,,Universul", ,,Românul dela Pind", ,,Deşteptarea" şi alte câteva turceştĭ, maĭ multe reviste şi alăturĭ o mică bibliotecă.

— Aci, mi s'a răspuns de tovarăşul meŭ, este clubul unde se adună inteligenţa «cu tineretul, citeşte şi discută diferite chestiunĭ naţionale şi economice».

Trebue să mărturisim cu plăcere că, pe când toate centrele armâneştĭ se caracterizează prin desbinărĭ şi calomniĭ, la Veria inteligenţa stă în bun raport cu poporul, ceeace contribue foarte mult la progresul şi prestigiul naţional.

La Veria m'am convins că inteligenţa conştie de menirea eĭ se ţine strâns legată de popor şi prin clubul eĭ urmăreşte un dublu scop: pe de-o parte ca să formeze poporul, iar pe de alta ca să deştepte în tinerĭ gustul citireĭ şi să-ĭ apropie cât maĭ mult de limba naţională. Nevoia îĭ constrânge a se solidariza şi maĭ mult ca să se monteze pe toate căile şi astfel să înfrunte maĭ cu înlesnire atacurile şi stavilele puse de duşmaniĭ secularĭ, de grecĭ.

Pentru ca lipitorile jidoveştĭ şi cămătariĭ grecĭ să nu le stoarcă sângele, aŭ înfiinţat societatea filantropică ,,Averchie" al căreĭ preşedinte este valorosul dr. G. Badralexi dela facultatea de medicină din Bucureştĭ, un tânăr care a captivat pe toţĭ prin amabilitatea, blândeţea, simplicitatea şi popularitatea sa şi care se impune străinilor prin ştiinţa sa medicală fiind preferit de străinĭ şi chiar de grecĭ.

Abia expirase anul şi această societate poseda un capital de 4000 leĭ. Fiecare membru la înscriere plăteşte 20 piaştri şi o cotizaţie de 2 piaştri lunar.

Societatea ,,Averchie" e menită să devie un fel de ,,Albina" a Românilor din Ardeal.

N'avem decât să felicităm pe Armâniĭ din Veria acest popor eroic şi plin de vlagă, oferindu-l ca exemplu celorlalţĭ fraţĭ din Macedonia şi— ca român, termin rugând pe toţĭ autoriĭ şi literaţiĭ românĭ din ţară precum şi pe orĭ ce român darnic să doneze orĭ ce carte bună bibliotecеĭ sărace a Verienilor, menită formăreĭ şi cultivăreĭ poporuluĭ.

Vasile P. Delastali

Mormintele mameluciIor

Cairo, capitala Egiptuluĭ e unul din cele maĭ interesante oraşe de pe suprafaţa Pământuluĭ.

Plantaţiunile carĭ înecaŭ în verde aproape tot solul pe care stă azĭ oraşul acesta, aŭ fost — sunt vre-o 8 sute de anĭ—distruse, făcându-se loc *nouluĭ* cartièr, cartierul *Ismaïlièh*. Oraşul este traversat de marele canal Khalig. El are o populaţie de aproape 400 miĭ de locuitorĭ. Toate culturile işĭ aŭ reprezentanţiĭ reprezentanţiĭ respectivĭ în acest oraş, şi în afară de numeroasele minarete şi moscheĭ, peste 40 de bisericĭ—aparţinând diverselor comunităţĭ creştine

şi maĭ multe sinagogĭ, sunt frecuentate de enoriaşĭ.

Frumuseţea Cairuluĭ rezidă în primul rând în nenumăratele sale minarete luminate de miĭ de focurĭ (învelişurile lor de metal) de un soare totdeauna strălucitor, apoĭ în străduţele sale cu căsuţe bizare, în grădinile sale mereŭ verzĭ, în cerul săŭ deapururea albastru. Şi alte multe, fac din acest oraş ceva cu totul atrăgător.

In Vechiul-Cair, care se află la 2 klm. spre sud-est de Cairo, se află vestitele morminte ale mamelucilor carĭ aşteaptă şi primesc vizitele a nenumăraţĭ turiştĭ.

Mormântul acesta — cum i se zice — e o adevărată necropolă, nn oraş al morţilor, închis cu totul de ziduri în care nu bate o singură inimă.

Ceva maĭ departe de aci, pe marginea deşertuluĭ se înalţă maĭ multe monumente de cea maĭ curată architectură sarasină, cu 8 saŭ 10 moscheĭ alăturea. Acestea sunt mormintele califilor, cu totul în ruină.

Ilustraţia arată clădirea mormintelor mamelucilor.

CELE TREI AVENTURIERE

— **Mare roman de aventurĭ senzaţionale** —

CAP. I.

Imĭ daţĭ voe să vă citesc o parte din carnetul meŭ personal?

«Mă numesc Carol. Locuesc în oraşul Havre, alăturĭ de cazarmă, într'un apartament compus din treĭ încăperĭ, dintre carĭ una este în acelaş timp şi sală de mâncare şi biroŭ de lucru.

D. Brasset, profesor la liceŭ, era furnizorul tuturor nevoilor mele. Mă adăpostea, mă hrănea, mă îmbrăca, -- nevoĭ fizice, stăruia să capăt o bursă la liceŭ şi veghea ca să-mĭ pricep întotdeauna lecţiile, — nevoĭ morale!

Nu sunt fiul săŭ, căcĭ atuncĭ m'aş numi Brasset, pe când eŭ mă numesc Carol.

Acum douĭ anĭ,—aveam pe atuncĭ cincĭ-spre-zece anĭ — ingeniozitatea spirituluĭ meŭ m'a făcut să observ că toţĭ oameniĭ aŭ două nume, dintre carĭ unul patrimonic. Şi eŭ n'aveam de cât un singur nume: Carol.

Când am pus d-luĭ Brasset o întrebare în această privinţă, dânsul mĭ-a răspuns:

— Tu n'aĭ de cât un singur nume. Şi cum, de sigur, mă voĭ fi arătat supărat de răspunsul acesta, profesorul a adăogat:

— Asta cel puţin până la alte dispoziţiĭ.

Am bănuit eŭ că d. Brasset spunea lucrul acesta numaĭ pentru a mă consola, pentru că d. Brasset e un om tare bun, maĭ ales cu mine.

Nu știŭ bine cum e un tată, dar cred că nu poate fi maĭ bun de cât așa.

In tot timpul săptămâneĭ ne duceam împreună la liceŭ. Dumineca făceam lungĭ preumblărĭ prin împrejurimile orașuluĭ.

In timpul vacanțeĭ marĭ făceam escursiunĭ maĭ lungĭ, oprindu-ne și seara pe unde se întâmpla, și simțindu-ne tare fericițĭ.

Și în timpul acestor escursiunĭ, d. Brasset mă instruia, mă învăța ceea ce nu se află scris nicĭ într'o carte: să cunosc oamenii și natura.

In ultimiĭ doĭ anĭ lărgisem cercul rătăcirilor noastre. Străbutusem Germania și Anglia, și asta numaĭ pentru ca să mă pot deprinde maĭ bine cu limbile acestor două țărĭ.

Așa că, fără să fiĭ pretențios, pot spune că la 17 anĭ, eram un tânăr destul de instruit. Eram bacalaureat și vorbeam bine franceza, engleza, germana și italiana. Această din urmă limbă o învățasem numaĭ de la d. Brasset, care o cunoștea de minune.

Intorcându-mă acasă după ultimul meŭ examen de bacalaureat, eram foarte vesel.

— Acum voĭ învăța electricitatea. Mă atrage foarte mult, și-apoĭ, cred că acolo e tot viitorul, spuneam d-luĭ Brasset.

Dar profesorul mă opri zâmbind:

— Puțină liniște, tinere!... Veĭ învăța electricitatea dacă voeștĭ, dar maĭ întâĭ, trebue să te folosești de vacanță. Iți propun o mică călătorie la Paris.

La Paris!... Orașul acesta avea un mare farmec pentru mine, poate și pentru cuvântul că nu-l vizitasem nicĭ odată.

D. Brasset surâse.

— Vom vizita Parisul și împrejurimile, adăugă dânsul. E mult de când pregătesc călătoria aceasta, — și dacă vre-o întâmplare nenorocită, mi-o zădări plăcerea de a fi călăuza ta, făgăduește-mĭ că veĭ urma indicațiile pe carĭ le veĭ găsi în sertarul biroulul meŭ, pe o hârtie albastră.

Am fost surprins de accentul cu care d. Brasset îmĭ făcu această rugăminte.

Am voit să-ĭ pun oare-carĭ întrebărĭ, dar dânsul nu mi-o îngădui.

— Nu, mă întreba nimic... Făgăduește-mĭ numaĭ... Nimenĭ nu trebue să bănuiască că veĭ face această călătorie... Nimenĭ, mă auzĭ?

Apoĭ, luându-mă de umerĭ și împingându-mă spre ușă:

— Sânt orele șease, prin urmare maĭ avem un ceas până la masă. Du-te de fă o mică preumblare prin port. Aĭ nevoe să maĭ aspirĭ puțin aer curat, după toate emoțiile prin carĭ aĭ trecut. Sânt foarte mulțămint de tine.

Am eșit râzând.

Oare puteam eŭ bănui ce avem să se întâmple?

CAP. II.

D. Brasset avea foarte multă dreptate. De când se începuseră examenele trăiam într'o atmosferă cerebrală încărcată, și îndată ce am pășit în stradă am simțit toată înțelepciunea sfatuluĭ bătrânuluĭ meŭ prieten.

Acuma eram scăpat de grijĭ, și preumblarea avea un deosebit farmec.

In port, bătut în față de adierea dulce a măriĭ, admirând splendida panoramă, am petrecut o oră fericită.

Nu mă maĭ gândiam acum de cât la cele două lunĭ de vacanță, pe carĭ aveam să le petrec în împrejurimele Parisuluĭ, în dulcea tovărășie a d-luĭ Brasset.

Aș vrea să vă schițez puțin figura profesoruluĭ; dar oare se poate schița figura sa slăbuță, puțin palidă, ca a tuturor oamenilor de știință?

Atât aș putea spune că întotdeauna d. Brasset îmĭ făcea impresia unuĭ om plin de curaj; nu-l văzusem nicĭ odată în mijlocul unor primejdiĭ marĭ, și totușĭ aveam această impresie.

De-odată, m'am simțit coprins de nevoia să îmbrățișez cu o ultimă privire casa pe care aveam s'o părăsesc. In casa aceia crescusem, acolo era o parte din ființa mea.

Oare nevoia aceasta de-a-mĭ revedea culcușul, de și nu știam încă data plecăriĭ, nu era o presimțire?

Știŭ că am plecat repede spre casă, silindu-mă să aleg drumul cel maĭ scurt.

Eram sub influența unuia din acele fenomene de telepatie, despre carĭ mi s'a vorbit la cursurile de psihologie.

Apropiindu-mă de casă, am zărit ferestrele deschise. M'am gândit că poate d. Brasset citea lângă fereastră, cum avea obiceiul să facă de multe orĭ, și pentru ca să nu-l văd mirându-se de graba mea, m'am silit să merg maĭ încet.

La intrare n'am observat nimic neobișnuit.

Mi-a deschis și de astă dată, ca de obiceĭ, bătrâna proprietară.

Am urcat scările în fugă.

Aveam la mine cheia apartamentuluĭ. D. Brasset, care rămânea une orĭ la liceŭ maĭ târziŭ de cât mine, voise ast-fel, pentru ca să nu aștept nicĭ odată afară.

Am deschis ușa repede și am pătruns în încăperea în care lucra de obiceĭ d. Brasset.

Profesorul era în adevăr acolo, dar era numaĭ corpul săŭ, căcĭ sufletul zburase.

M'am simțit aruncat de-odată în mijlocul necunoscutuluĭ, care de acum inainte avea să devie tovarășul înverșunat al vieții mele întregĭ.

Mi-ĭ cu neputință să spun ce s'a petrecut în mine. Mi se părea că nu maĭ sânt aceiaș ființă. S'ar fi zis că un Carol nou se născuse în mine.

Așa dar d. Brasset era mort. Stătea în fotoliul săŭ, lângă fereastră; alăturĭ de el, jos, era o carte care avea următorul titlu:

Undele herțiene. — Razele X.

Titlul acesteĭ cărțĭ a produs asupra mea o impresie bizară.

Ochiĭ nemișcațĭ aĭ mortuluĭ păreaŭ că fixează asupra-mĭ o privire enigmatică.

Durerea nebună care mă cuprinsese la început, când am văzut că-mĭ pierdusem singurul sprijinitor și prieten, dispăru, fiind înlocuită de o curiozitate intensă și neexplicabilă.

Timp de un sfert de oră am avut un alt suflet, — sufletul unuĭ savant arzând de dorința să afle soluția uneĭ probleme.

M'am apropiat de mort, și l'am examinat ca un chirurg care caută să-și dea seamă de rezultatele uneĭ operațiĭ.

Pe o circonferință de mărimea uneĭ monede de cincĭzecĭ de banĭ, părul cărunt al profesoruluĭ dispăruse de pe tâmpla stângă, ca ca și cum ar fi fost arc. In centrul spațiuluĭ rămas gol, avea o pată neagră și o mică gaură.

Am observat apoĭ că la vesta mortuluĭ, alpagaua era arsă în dreptul buzunaruluĭ.

Am băgat mâna în acest buzunar cu o liniște pe care nu voĭ înțelege-o nicĭ odată.

In acest buzunar era ceasul de argint pe care bunul profesor avea obiceiul să-l consulte întotdeauna când trebuia să mă scol, saŭ să mă culc.

Am examinat ceasornicul acesta cu multă dragoste, ca și cum tic-tacul săŭ ar fi avut ceva din glasul celuĭ mort.

Dar și ceasul acesta de argint era mort; nu maĭ auziam tic-tacul săŭ.

Și capacul de argint al acestuĭ ceasornic era perforat, ca și craniul stăpânuluĭ săŭ.

O curiozitate teribilă mă chinuia. Am deschis capacul. Rotițele ceasorniculuĭ eraŭ pe jumătate topite. S'ar fi zis că un foc mistuitor se aprinsese in acest ceasornic.

Spun *in* ceasornic, pentru că gaura pornia dinăuntru in afară.

Fără voe mi-am îndreptat privirea spre fereastră.

Și-am descoperit îndata și acolo urmele aceluiaș foc mistuitor.

Ce flacără țâșnise oare din acea

fereastră, ajungând până la ceasornicul profesoruluĭ?

Şi aproape fără voia mea, ca şi cum ar fi vorbit în mine o altă ființă, murmuraĭ:

— Electricitate!... Scânteĭ!... Fulger!...

Dar ziua aceia fusese de o seninătate perfectă.

O adiere uşoară de vânt desmierdase fără intrerupere oraşul.

Atuncĭ?

Putea oare să existe un fulger pe care nimenĭ să nu-l vadă? Un trăsnet pe care nimenĭ să nu-l audă?

Asemenea presupunerĭ nu puteaŭ fi făcute de cât de un om nebun.

Şi totuşĭ, un fulger, o scântee electrică, dacă voițĭ, străbătuse distanța dintre ceasornic şi fereastră, atingând şi tâmpla d-luĭ Brasset.

CAP. III.

Când caut să-mĭ aduc bine aminte, n'aş putea spune ce s'a petrecut anume în acele momente tragice. Gândurile cele maĭ contradictoriĭ se încrucişaŭ în creerul meŭ.

Vedeam urmele neîndoInice ale electricitățiĭ şi nu puteam pricepe ce izvor o produsese.

Am trecut dintr'o dată, de la bucuria şcolaruluĭ care a izbândit la examene, la tristeța adolescentuluĭ rămas orfan. De-aş fi pierdut un tată adevărat, nu cred să mă fi simțit maĭ singur.

In haosul gândurilor mele, câte-va impresiĭ eraŭ totuşĭ maĭ lămurite.

Maĭ întâĭ era siguranța că protectorul meŭ murise fulgerat.

Şi-apoĭ, că privirea mea fixase multă vreme ochiĭ fixĭ aĭ domnuluĭ Brasset.

Mă cuprinsese un fel de halucinație. Mi se părea că ochiĭ profesoruluĭ aveaŭ însuflețire bizară, *o însuflețire fără mişcare.*

Sufletul se reîntorsese oare pentru o clipă în corpul pe care-l părăsise?

Cine ar putea explica vre-o dată fenomenele acestea carĭ scapă de sub stăpânirea ordineĭ materiale?

Am înțeles însă privirea mută a ochilor nemişcațĭ. Privirea aceasta îmĭ ordona să lucrez, să urmez sfaturile mortuluĭ.

M'am îndreptat fără multă întârziere spre biuroul prietenuluĭ meŭ.

Sertarele eraŭ toate deschise. Dar oare în care dintre ele se aflaŭ instrucțiunie despre carĭ îmĭ vorbise d. Brasset?

Presimțeam că voĭ afla un mare mister.

Mi-am amintit că prietenul meŭ ținea toate hârtiile sale prețioase în sertarul al doilea din dreapta; în adevăr acolo am găsit o hârtie albastră, frumos îndoită, pe carĭ se aflaŭ scrise instrucțiile cu plecarea la Paris.

Eraŭ numaĭ câte-va liniĭ, pe carĭ abia le-am putut ceti, din cauza lacrimilor carĭ îmĭ umpleaŭ ochiĭ.

Iată ce-mĭ spunea profesorul:

,,Nimenĭ nu trebue să cunoască scopul călătorieĭ tale. Orĭ-ce indiscreție ar putea fi foarte primejdioasă, nu pentru tine Carol, căcĭ tu personal eştĭ apărat.

,,Tu, scumpul meŭ copil, n'aĭ a te teme de cât de ruină, *cel puțin pentru moment*".

Să mă tem de ruină?... Dar eŭ nu-mĭ cunoşteam nicĭ o avere, nicĭ un fel de proprietate.. Oare?...

,,Pleacă la Paris, spunea profesorul maĭ departe, fără ca cine-va să-țĭ cunoască ținta călătorieĭ, şi dacă e cu putință, chiar fără să ştie lumea că plecĭ.

,,Coboară în gara de Vest, şi urcă-te îndată în trenul de Havre; te veĭ coborî din noŭ la Saint-Germain-en-Laye. Pun alăturĭ de aceste rândurĭ un plan al oraşuluĭ, pentru ca să nu maĭ aĭ nevoe să cerĭ lămurirĭ nimănuia.

Te veĭ opri în strada Verde, Te veĭ opri în fața vileĭ înconjurate de grădinĭ, pe pilaştriĭ, la întoarcerea căreia sunt gravate cuvintele: *visul de aur*. Veĭ suna. Servitoruluĭ care va veni să-țĭ deschidă, iĭ veĭ spune aceste simple cuvinte: ,,Sunt Carol! Voesc grotele Girgento!"

,,Şi veĭ afla, dragul meŭ, ce secret teribil am păstrat toată viața.

,,Notă. — Trebue să ajungĭ la locul arătat maĭ înainte de a fi împlinit optsprezece anĭ.

Maĭ jos, hârtia era ruptă. Am privit-o în zare, crezând că voĭ maĭ descoperi vre-un semn, vre-un indiciŭ; dar nu maĭ era nimic.

Mi-am cuprins capul între mâinĭ; creerul îmĭ ardea.

Ce însemnaŭ toate acestea? Ce însemna acea călătorie misterioasă? De ce moartea pentru alțiĭ, de ce ruina pentru mine?

M'am întors din noŭ alăturĭ de iubitul meŭ prieten. Mărturisesc că în momentul acela am avut nebuna speranță că profesorul avea să se ridice pentru a-mĭ da explicațiile de carĭ aveam aşa de mare nevoe.

Dar şi iluzia aceasta a prierit curând.

,,Ştiŭ pe din afară cuprinsul hârtieĭ albastre, mi-am zis; ar fi bine s'o distrug, pentru că ceia-ce va exista numaĭ în gândul meu, nu va atrage atenția duşmanilor.

,,Duşmaniĭ meĭ... Aşa dar, am duşmanĭ?... Cine poate să mĭ dorească răul, când eu nu nutresc nicĭ o ură împotriva nimănuĭ?

Am ridicat din umerĭ cu oare-care nerăbdare. Numaĭ prietenul meu mort ar fi putut răspunde la toate aceste întrebărĭ.

Şi după un moment de cugetare maĭ limpede, mi-am zis:

Duşmaniĭ vor trebui să se arate. E vorba numaĭ să am puțină răbdare, şi să privesc cu atenție.

Am maĭ citit odată cuprinsul hârtieĭ albastre, şi după aceia am ars-o. Atuncĭ puterea necunoscută care mă susținuse până în momentul acela, dispăru dintr'o dată.

Ochiĭ mi se întunecară. Mi să păru că totul se învârtea în jurul. O ruptură se produse în mine, şi-mĭ pierduĭ cunoştinta, căzând pe scândurĭ, alăturĭ de bine-făcătorul meŭ, care dormea somnul de vecĭ.

Când mi-am venit în fire, am constatat cu mirare că eram culcat într'o cameră, care nu era camera mea.

Nu cunoşteam nicĭ unul dintre obiectele carĭ mă înconjuraŭ.

Prin fereastra deschisă am zărit verdeața uneĭ grădinĭ.

Un moment m'am întrebat dacă nu cum-va visam. Un zgomot uşor însă mi-a dovedit că eram treaz. M'am întors cu fața în partea de unde venea sgomotul.

Care nu mi-a fost mirarea când am zărit la o mică distanță silueta Clotildeĭ, camerista d-reĭ Lespelat. D-na Lespelat este soția intendentuluĭ liceuluĭ, în casa căruia fusesem de maĭ multe-orĭ împreună cu d. Brasset.

Dorința de a afla ce se petrecuse cu mine mă chinuia. Am făcut o sforțare teribilă şi am reuşit să şoptesc numele Clotildeĭ.

Din fericire, Clotilda nu era de loc surdă, şi m'a auzit îndată.

— Ah? d-le Carol, aşa dar mă recunoştĭ? exclamă ea.

Şi părea foarte încântată de faptul acesta.

— De sigur că te recunosc; te-am văzut doar de multe orĭ.

Şi cu toate acestea, d-le Carol, până acum mi-aĭ vorbit mereŭ ca uneĭ străine. Nu pomeneaĭ de cât despre o casă verde şi despre un oare-care Girgento.

— Aşa dar am avut delir?... In câte avem astăzĭ?

— In 5 Octombrie.

— 5 Octombrie, repetaĭ eŭ, ducându-mĭ mâna la frunte.

Dar brațul îmĭ recăzu îndată de-a lungul corpuluĭ; era aşa de greŭ!

Clotilda, încântată că putea vorbi continuă:

— Oh! domnule Carol, sânt două lunĭ şi jumătate de când te păzesc aicĭ... Aĭ fost între viață şi moarte, din cauza uneĭ ,,meringite", (voia să spue meningită)... Aşa i-am auzit pe doctorĭ.

— Aşa dar am fost bolnav răŭ?

— Bolnav de moarte. Şi cum eraĭ

singur, fără rude, d. și d-na Lespelat te-au transportat aici, în căsuța lor de pe coasta Sanvic. D-lor au plecat în vacanță, lăsându-mă pe mine să te îngrijesc.

Acum înțelegeam de ce eram așa de slab, și un gând neliniștitor străbătu creerul meu îndurerat.

Implinisem 17 ani la 20 Iulie și trebuia să fiu la casa din Saint-Germain încă înainte de a fi împlinit optsprezece ani... Cât timp mai aveam înaintea mea?

Un calcul repede mi-a arătat că-mi mai rămâneau 286 de zile pentru o călătorie care reclamă abia douăzeci și patru de ore.

Această constatare mă liniști, și cu oare-care nepăsare, întrebai:

— Când crezi că voi putea eși din casă?

Clotilda râse.

— Asta nu se va întâmpla tocmai așa de curând, domnule Carol. Acuma, după ce ți-ai regăsit rațiunea, trebue să-ți recapeți și puterea. Ești slab ca un schelet; prin urmare va trebui să mai stai în casă cel puțin 15 zile, pentru a te mai îndrepta puțin.

Răspunsul acesta nu mă supără, pentru că făceam socoteala că tot îmi mai rămâneau 271 de zile ca să-mi fac călătoria.

Trebue să mărturisesc că făceam călătoria la Saint-Germain, pentru ca să ascult de ordinele necunoscutului meu prieten, și nici de cum din propria-mi pornire.

(Va urma)

Ceva despre peșterile dela Tismana

Peștera de sus, dela mânăstirea Tismana, e pe la jumătatea muntelui drept ca un perete și colțuros. Această peșteră se zice că a fost locașul sfântului Nicodem, fost prim-stareț al mânăstirei acum peste 600 ani și nimeni n'a pătruns în ea.

Ceva mai jos, la dreapta mânastirei se află o altă grotă de o mărime colosală, prin care curge un râu. Acolo se poate intra și eși cu ușurință până la un loc — de unde începe un bazin mare și adânc de apă. Pe un bloc de piatră, în fața intrării, s'a săpat în 1907 sau 1908, următoarele: ,,Am mers până la un loc ,,unde am dat de un bazin mare cu apă ,,dar a trebuit să ne înapoem, fiindu-ne ,,imposibilă înaintarea mai departe''. Urmează apoi câteva semnături.

Sus, deasupra peșterii sfântului Nicodem, se vede într'un bloc de piatră, încrustată forma unui balaur de o mărime colosală.

Se zice că în acel balaur era deghizat diavolul care venise să ispitească pe sfânt, dar acesta a rugat pe Dumnezeu să-l împetrească în blocul acela de peatră tocmai când se cobora în spre peșteră.

La stânga groteí de jos se află o altă peșteră mică unde se zice că a fost iarăș locuința unui călugăr în timpurile de demult.

Starețul mânăstirei mi-a arătat moaștele sfântului Nicodem (singur degetul arătător, căci restul ar fi fost furat de Turci și vândut Serbiei — așa se zice—) apoi vesmintele de pe atunci ale sfântului, brodate în fir de aur între cari și trei epitrahiluri brodate iarăși cu fir gros de aur și presărate ici-colea cu pietre prețioase, — acestea din urmă dăruite de către un Rege strein de pe atunci care venise cu suita și o fică a sa bolnavă să viziteze acele locuri dar cu gânduri rele pentru mânăstire și sfânt.

Acest rege păgân, după ce i-a fost vindecată fica de către sfânt, ar fi voit să dea foc mânăstirei cu tot ce se afla într'însa; de asemenea și sfântului pe care îl credea un mare vrăjitor; dar în urma minunilor sfântului s'ar fi convins de puterea religiei creștine și s'ar fi călugărit și el împreună cu fica sa și întreaga suită, dăruind apoi obiecte de preț mânăstirei.

Ioan P. Sichitiu

Ceremonii religioase neobicinuite

Convoi mortuar de o originalitate frapantă (după o stampă veche).

După cum știm, aproape în toate țările și la toate popoarele găsim în multe împrejurări, moduri personale, originale, ca de pildă la o cununie, la înmormântare, la botez, etc.

Mormântul unui muntean «tho»

In unele părți sunt fără nici un interes aceste ceremonii, în altele însă au o importanță și un interes deosebite. Pentru a face un istoric, sau chiar o sumară descriere a tuturor acestor tradiții de peste tot locul pe Pământ, ți-ar trebui câțiva zeci de ani de muncă titanică și desigur ai scrie asupra acestor chestiuni — zeci de volume.

Noi, în cadrul limitat al «Ziarului Călătoriilor» ne mărginim deocamdată a da două ilustrații în cari se pot vedea următoarele:

1. Cortegiul pitoresc, impunător și luxuriant al înmormântărei unui șef *tho* din Tonkin;

2. Mormântul unui muntean *tho* cu o aparență dintre cele mai curioase.

In curând poate vom relua tema, împărtășind noi amănunte asupra acestui subiect interesant.

NOTIŢE MONOGRAFICE

— Urmare —

Câineni.— Dela gura Lotrului, plecăm tot mai departe, spre miază-noapte, către graniţa dela Turnu Roşu. In mersul trenului, admirăm tot mai mult valea Oltului, aici strânsă între pereţi de munţi, aci întinsă la poalele munţilor tărăgănaţi, ce desfăşoară plaiuri de verdeaţă şi livezi de pruni.

După o cale de o oră, ne pomenirăm în gara Câineni. Ne dăm jos. De aici, satul vine pe malul stâng al Oltului şi ceva mai înainte de gară. Pentru a ajunge în el, treci Oltul pe un frumos şi solid pod stătător de fier.

Satul, aşezat la poale de munţi, cu case mari şi frumoase, gospodării înconjurate mai toate cu zid; în faţă, la malul Oltului, cu depozite mari de copaci de brazi, tăiaţi de a curmezişul de o apă limpede-mică, dar prea îndestulătoare pentru a da răcoreală vitelor şi înlesniri femeilor la spălat şi cu destulă forţă pentru a pune în mişcare o roată de moară, are o înfăţişare plăcută şi înstărită.

Locuitorii sunt moşneni. Ocupaţia lor, ca prin toate părţile muntoase: creşterea vitelor, cultura prunilor, exploatarea lemnului, transporturi, lucrări manuale în pădure, cariere, cale ferată: negoţ de vite. Banca populară, ce o aŭ, are un capital de 80 mii lei. Aŭ şi o mică cooperativă de băcănie şi băuturi, dacă nu cum-va s'o fi ascunzând sub masca tovărăşiei, interesele numai a câtorva.

Oamenii vioi, prezentabili la înfăţişare, cu toate că şi pe aici am observat tipuri urâcioase, alcoolice, ce prin părţile câmpene, n'am văzut.

Trecând înnapoi Oltul, ceva mai înainte e satul «Câinenii de Vâlcea», în aceleaşi condiţii ca şi Câinenii Argeşului.

Ajunşi aşa dar la Câineni, călătoria noastră, pe valea Oltului, trebuia să înceteze, căci tabla dela gura Râul Vadului, îţi arată că treci pe pământul Austro-Ungariei; iar santinelele îţi spun că n'ai voie a merge mai departe, dacă n'ai hârtii de trecere. Cu toate acestea, valea Oltului nu se isprăveşte aici, apa Oltului izvorăşte mult mai departe, tocmai din partea de apus a munţilor Moldovei, curge prin partea răsăriteană a Ardealului şi fără a ţinea socoteală de paşaportul cerut trecătorilor la graniţă, ba nici chiar de ameninţarea şi stavilele munţilor dela Turnu Roşu, intră triumfătoare în Românin, arătând tuturor că între Român şi Român nu trebue să fie barieră, dând pildă tuturor Românilor că prin stăruinţă totul se învinge, chiar şi piedicile naturale.

Influenţaţi dar de gândul, că cum o fi oare în ţara unde s'a plămădit prima sămânţă românească, cum or fi trăind oare acei ce numai o clipă le-a strălucit libertatea în viaţă, acum 300 mai bine de ani, ne hotărârăm a trece şi dincolo, pentru a ne face măcar cât de puţin idee.

Ne prezentăm la gara şi vama din Câineni, facem o cerere pe timbru de 30 bani, plătim taxa de lei 1.45 a câte un bilet de liberă trecere pentru 3 zile, câte un bilet de transport până la Sibiu a 1.60 lei, şi plecăm cu gândul a vizita măcar Sibiul şi o localitate dela ţară, curat românească.

Spre Sibiŭ.— Dela Câineni înainte, valea se strânge. Până la Sibiŭ facem 3 ore. Pe această distanţă, trenul se opreşte în opt gări. Cea mai însemnată dintre ele e gara şi vama aşa numită Turnu-Roşu. Până aici, localitate destul de înaintată de la graniţa românească, merge tot trenul nostru. De aici înainte, trenul unguresc. La înapoiere, trenul unguresc merge şi el pe pământul românesc, până la Câineni. Ajunşi în vama ungurească, facem un popas bunicel. Pe de-oparte schimbarea trenurilor, pe de alta verificarea actelor de trecere şi controlarea bagajului. De aceea, de pe peron, jandarmul ungurese ne face semn a trece în o sală pentru controlul bagajului. Ne supunem. După ce geamantanele ne sunt cercetate şi însemnate, trecem într'o altă sală unde ni se cercetează actele şi ni se trece numele şi profesia într'o condică. Până la plecarea trenului mai fiind timp, mergem în restaurant şi cum timpul era târziŭ şi noi nemâncaţi, cerem o porţie de mâncare şi un ţap de bere. Cu toată foamea, abia am consumat porţia ungurească. Nu că era râŭ gătită, dar era mare. Nu-i cuvânt şi plata fu mare: 80 fileri pentru mâncare şi numai 17 pentru bere. La plată, ne-am încurcat în socoteli. N'aveam bani de-ai lor. Nevoia ne-a făcut să schimbăm bani de-ai noştri, pe bani nemţeşti. Pentru 1.10 lei ni se daŭ 1 coroană, saŭ 100 fileri saŭ 50 crăiţari. Suiţi în tren, dela Turnu-Roşu înainte, valea desfăcându-se din ce în ce, ne rotim cu ochii când de-oparte când de alta a liniei. Trenul însă merge destul de încet pentru a putea observa locurile. Aici e momentul a semnala, că trenurile din Ungaria merg mult mai încet ca ale noastre. Aveaŭ dar toată dreptatea acei ţărani austriaci — nu ştiŭ unde am cetit — cari mergând pe jos, pe lângă un tren de al lor şi fiind învitaţi de călătorii trenului a se ridica şi ei în sus, aŭ răspuns că nu le dă mâna, fiindcă ei se grăbesc.

Incetineala trenului m'a făcut să observ mai de aproape maşinele. Le-am văzut mici, vechi, cari la noi le-ar fi scos de mult din uz! Plata trenului e însă mai ieftină ca la noi.

Din distanţă în distanţă răsar satele săseşti, frumoase, regulate, curate, mai toate însă învelite cu olane. Pe câmp, ogoare cu porumb, ogoare cu cartofi, lucru ce m'a mirat şi multă fâneaţă. Iarba bine strânsă, în stoguri nu tocmai mari, multe având deasupra un acoperiş de scânduri, sprijinit pe nişte furci, ce-i dă putinţa a fi ridicat saŭ scoborât după nevoe. Pământul, în calitate, ori, pe unde l'am observat, nu e nici pe departe de pământul de dincoace, ci mai mult galben. In definitiv, partea din Ardeal pe cât am vizitat-o până dincolo de Sibiŭ, la Sălişte, mi-a făcut impresiunea nu a unei câmpii ci a unui plaiŭ, cu pomi pe el, cu multă fâneaţă şi presărat cu ogoare.

Ne apropiam tot mai mult de Sibiŭ. Conductorul maghiar, un om scurt, slab la faţă, cu mustaţa galbenă şi rară, pe un ton molatic strigă: ,,Şeliiinbeer''! De odată se treziră în noi o amintire şi o nedumerire: Cum, aici e Şelinbergul? Aici e locul, unde acum 310 ani Viteazul Mihai a răpus oştile lui Andrei Batori, făcându-se stăpân al Ardealului? Negreşit că aici, căci conductorul mai strigă încă odată la cele de pe urmă vagoane — Şelinberg, iar pe faţada gării sta scris acelaş nume. De aci până în Sibiŭ nu mai e nici o staţie. Incă puţin, trenul se opreşte, conductorul îşi face datoria ce în forfoteala de lume nu se aude; pe faţa gării stă scris mare: ,,Nagyszeben'' (Sibiŭ), iar noi ne dăm jos.

Oraşul Sibiu—Oraşul Sibiu e aşezat pe apa Sibiu. Şase părţi din zece sunt populaţie nemţească, trei părţi românească şi una maghiară şi alte naţionalităţi.

Nu mi s'a întâmplat nici odată până aici, să văd o populaţie nemţească în număr mai mare. E plăcut, impresionabil chiar. Ce vrei, te mişcă mult, să vezi de-o dată un număr de peste 100 oameni, toţi croiţi par'că pe aceiaş măsură, toţi bălai, toţi cu ochii albaştri, toţi chipeşi. Spectacolul acesta mi s'a prezentat chiar în seara zilei venirei noastre în Sibiu, în grădină: ,,Erlen Parc'' şi unde se dedea un concert de muzică militară.

Sibiul e un oraş modern. Străzi largi, curate; clădiri măreţe, mai toate învelite cu ţiglă şi olane. E luminat cu electricitate. Pe unele străzi, pe marginea trotuarelor, am văzut apă curgătoare. Aceasta îţi face o impresie frumoasă. In Câmpulung am mai văzut aşa ceva. Pe străzile principale circulă şi tramvaele.

In Sibiu, am văzut o grădină publică, cum nu cred să fie multe prin oraşele Transilvaniei şi puţine chiar prin România. Amintesc numai: e destul de mare, cu o poziţie de teren foarte variată, udată de apă curgătoare, care o face a fi verde şi vioaie chiar în timpul verei. Spiritul de economie şi de practică al sibienilor l-am văzut tot în această grădină. Pe malul apei curgătoare, din grădină, am văzut sădită multă răchită; uniforma ofiţerilor e simplă, mult mai simplă ca la ofiţerii noştrii: Pe băncile grădinei, în timpul de distracţie, nemţoaicele nu se ruşinează a întrebuinţa mâinile cu împletitul horbotelor. Sârmele, prin cari se conduce electrici-

tatea în luminarea oraşuluĭ, nu sunt susţinute prin stâlpĭ ca la noĭ, de multe orĭ prea pompoşĭ, şi deci costisitorĭ, ci prin un fel de mânere de fier, instalate la case particulare.

In Sibiu e şi reşedinţa mitropolitului român neunit saŭ: greco-oriental. Biserica catedrală (mitropolia) e cea maĭ grandioasă clădire din Sibiu. Costă aproape 800 miĭ coroane. Toată suma e strânsă prin colectă, de la credincioşiĭ românĭ şi alţĭ bine-voitorĭ, între carĭ şi împăratul actual 1.000 galbenĭ. Ideea înfiinţăriĭ bisericeĭ actuale în Sibiu a fost dată de energicul pastor: mitropolitul Andreĭ Şaguna, de când s'a început şi colecta, şi s'a adus la îndeplinire, adică constituirea şi sfinţirea, sub actualul mitropolit I. Meţianu. In Sibiu e şi un seminar românesc cu două secţiunĭ: una teologică şi alta pedagogică.

Sălişte. — Dorinţa noastră ardea, maĭ ales, de a vedea cuprinsul unuĭ sat românesc din Transilvania şi locuitoriĭ luĭ. După indicaţiile date de uniĭ şi alţiĭ, ne-am propus a vizita comuna Sălişte. După o călătorie de 2 ore cu trenul, din Sibiu — ajungem în gara Sălişte. Din gară în sat, o luăm pe jos; localitatea fiind la depărtare cam de 3 km. Pe marginile şoseleĭ bine pietruită şi plantată, se întind ogoare de porumb, cartofĭ, împestriţate cu ogoare de ovăz secerat. Dar tocmaĭ acum vedem, că localitatea ce o vizităm nu e un sat, ci un târg!

Casele sunt înfăţişătoare, marĭ, frumoase, multe cu două rândurĭ şi toate învelite cu ţiglă. Ele sunt puse în linie, formând străzĭ. Străzile, afară de câteva, sunt înguste, dar pietruite şi udate în chip natural cu apa isvoarelor eşită din coastele dealurilor vecine. Pârâul ce trece prin mijlocul satuluĭ e bine îngrijit. In târguşor, pe lângă prăvăliĭ, se găsesc hotelurĭ şi restaurante.

Dintre clădirile publice: culturale, economice, distractive, însemnez: 1. Şcoala. Aceasta e o clădire măreaţă, rară, care ar putea foarte bine sta şi în mijlocul Bucureştilor. Costă aproape 70 miĭ coroane. Nu trebue să ne mire aceasta. Deviza sălişteniIor şi în genere a tuturor românilor din Ardeal este: «Prin cultură la putere». Spesele zidireĭ s'aŭ acoperit jumătate din fondul de rezervă al caseĭ de economie (casa de părtrare); cealaltă jumătate din dărnicia benevolă a credincioşilor localĭ şi diferitelor coloniĭ de săliştenĭ de prin România. La acest local pe lângă salele de clasă, cancelarie, am văzut şi o frumoasă şi spaţioasă sală festivă, cu parchet pe jos, păreţiĭ decoraţĭ cu figurĭ, galeriĭ—e o podoabă. La sfinţirea luĭ, făcută în anul 1903, a luat parte însuşĭ mitropolitul actual Meţianu. Numărul învăţătorilor ce funcţionează e de 9 şi 2 învăţătoare. Studiile lor sunt: 4 clase gimnaziale şi 4 anĭ la şcoala normală, secţia pedagogică a seminaruluĭ. Remunerarul lor e între 1—2 miĭ coroane pe an. Sunt plătiţĭ din fondul cultural al bisericilor. De aceea, controlul se face din protopopĭ şi inspectorĭ. 2. Biserica. In Sălişte sunt 3 bisericĭ, toate clădirĭ frumoase. Intreţinerea lor se face din acelaş fond ca şi şcoalele. Iată cum: Satul şi credincioşiĭ aŭ donat în timp şi pot şi acum diferite sume de banĭ, orĭ moşiĭ, din venitul cărora se întreţin instituţiile arătate. 3. O bancă populară, numită: «Casa de păstrare», pe acţiunĭ. 4. Diferite reuniunĭ saŭ corporaţiĭ ca: Reuniunea pompierilor, reuniunea meseriaşilor, reuniunea de cântărĭ, înfrumuseţărĭ, înmormântărĭ, etc. 5. O lăptărie cu o fabricaţie a untuluĭ în chip sistematic, tot pe acţiunĭ. 6. Săliştenii, pe lângă instituţiile arătate, s'aŭ îngrijit a avea şi locurĭ de petrecere. Acestea sunt: Sala festivă din localul şcoaleĭ şi un pavilion frumos, aşezat în piaţă, unde se fac horile şi alte serbărĭ. Imprejurul pavilionuluĭ, grădina cu pomĭ şi florĭ nu lipseşte. De multe orĭ vara, es la câmp la petrecere, în locul numit «Netedu» şi în alte părţĭ.

Locuitoriĭ din Săliştea se ocupă cu negoţul, parte sunt meseriaşĭ şi parte agricultorĭ. Mulţĭ, maĭ ales bărbaţiĭ, pleacă şi în alte părţĭ, cu deosebire în România, ocupând diferite meseriĭ, diferite întreprinderĭ, muncind, economisind şi trimiţând şi la aĭ lor rămaşĭ acasă, orĭ chiar făcând darurĭ pentru susţinerea diferitelor mişcărĭ nobile. Portul, atât al bărbaţilor, cât şi al femeilor, e cel românesc, port neîntrecut în frumuseţe şi eleganţă. Industria casnică, în această localitate, nu numaĭ că nu e neglijată, dar e în floare. Am vizitat familiĭ susţinute numaĭ cu lucrul mâinelor sale. Aicĭ am văzut răsboae în lucru întocmaĭ ca şi cele «Statu Palmă», cu singura deosebire că aceste dela noĭ costă 45 leĭ unul, sunt în miniatură aproape şi suveica se încurcă în iţe; pe când acelea costă numaĭ 20 leĭ, sunt marĭ şi suveica umblă în ele de n'o zăreştĭ.

In definitiv Săliştea nu lasă nimic de dorit, din orĭ-ce punct de vedere a'ĭ privi-o, aşa că poate servi de minune—tipul, idealul—satelor noastre.

Locuitoriĭ sunt harnicĭ, deşteptĭ, întreprinzătorĭ, cu dor de înaintare, cu inimă românească pînă la jertfă, energicĭ, căcĭ energicĭ se pot numi cu drept cuvânt aceĭ ce în zecĭ de anĭ urmăresc un ideal. (Fondurile pentru construirea catedraleĭ s'aŭ strâns în timp de 60 anĭ; strângerea unuĭ fond pentru un teatru românesc e începută de 30 anĭ şi încă continuă). Oamenĭ moralĭ, bunĭ, credincioşĭ. In satul Galeş, în apropierea Săliştei, în lipsa localuluĭ bisericesc în reparaţie de câteva lunĭ, închinăciunile şi le făceaŭ oameniĭ în o sală de şcoală, unde m'a prins cu totul mirarea când am văzut acolo: sfânta masă, icoane şi alte lucrurĭ venerate, denotând prin aceasta şi o stare de cultură, închipuindu-şĭ pe Dumnezeŭ orĭ unde. La noĭ, în satul Băneasa-Vlaşca, am arătat că populaţieĭ îĭ lipseşte biserica de zece anĭ, nu de câteva lunĭ, şi totuşĭ nu i-a venit nimănuĭ în minte aşa ceva. Maĭ mult de cât cele arătate, Săliştenii sunt oamenĭ sănătoşĭ, voinicĭ, frumoşĭ: iar femeile neîntrecute, fermecătoare, caracterizare destul de meritată făcută de d. Iosif Vulcan, prin cuvintele:

Nu-ĭ român ca sălişteanul
Ce-ĭ maĭ frumos ca o femee
Şi nimic maĭ frumos ca o săliştencă.

Tot aicĭ şi prin această parte de loc, am mâncat pâine făcută cu cartofĭ, de n'o pot uita! E excelentă ca gust, hrănitoare şi întrebuinţată chiar şi în multe birturĭ. Tocmaĭ acum am găsit explicare—cultureĭ celeĭ marĭ de cartofĭ! Nu e mâncare la româniĭ Ardelenĭ, saşĭ orĭ ungurĭ, unde cartoful să nu-şĭ aibă şi partea luĭ de întrebuinţare! Şi când te gândeştĭ, că la noĭ, în România, ţară liberă, cu multe instituţiĭ culturale, ţară bogată de întreţine şi alte naţiunĭ, poporul se hrăneşte exclusiv cu mămăligă şi aceea ca vaĭ de ea ca calitate, ca preparaţie.

Din Săliştea ne întoarcem în ţară şi apoĭ pe la casele noastre, înţelegându-mă cu colegul de escursiune, ca pe ziua de 15 August să ne găsim în oraşul Bacăŭ, pentru a vizita în urmă şi acest judeţ.

Partea a II-a a călătorieĭ de vacanţă, din vara an. 1909. — In ziua de 16 August, am plecat din Adjud spre Tg.-Ocna. Calea ferată merge pe valea Trotuşuluĭ. Trotuşul vine din Transilvania, trece munţiĭ Tarcăuluĭ pe la trecătoarea Ghimeş-Palanca, pe unde trece şi trenul în Ardeal, udă mândrele şi bogatele sate: Agaş, Goioasa, Asăŭ, Comăneştĭ, Dărmăneştĭ, oraşul T.-Ocna; apoĭ devale: Oneştĭ, Căiuţul, Balca, Urechieştiĭ, Adjudul, vărsându-se apoĭ în Siret.

Această vale, cu deosebire dela Tg-Ocna înainte spre Palanca, e de o frumuseţe rară. Dealurile, măgurile, munţiĭ, aşezaţĭ de-oparte şi alta a văeĭ, îmbrăcaţĭ cu pădurĭ de fag şi brad, prezintă o înfăţişare plăcută şi sănătoasă prin mirosul de pădure şi brad ce exală. Apele: Trotuşul şi Asăul scaldă şi răcoreşte valea. Iarba de pe şes şi coaste o împodobesc. Toate acestea, cum şi diferite fabricĭ şi produse naturale, fac din valea Trotuşuluĭ un loc nu numaĭ de odihnă, de întremare pentru doritoriĭ de pace, dar şi un izvor nesecat de bogăţie pentru ceĭ harnicĭ, pricepuţĭ şi întreprinzătorĭ. Semănăturile de porumb, prin părţile unde se cultivă maĭ cu tot dinadinsul, între Adjud şi Tg.-Ocna, mi s'aŭ părut slabe, iar pământul inferior.

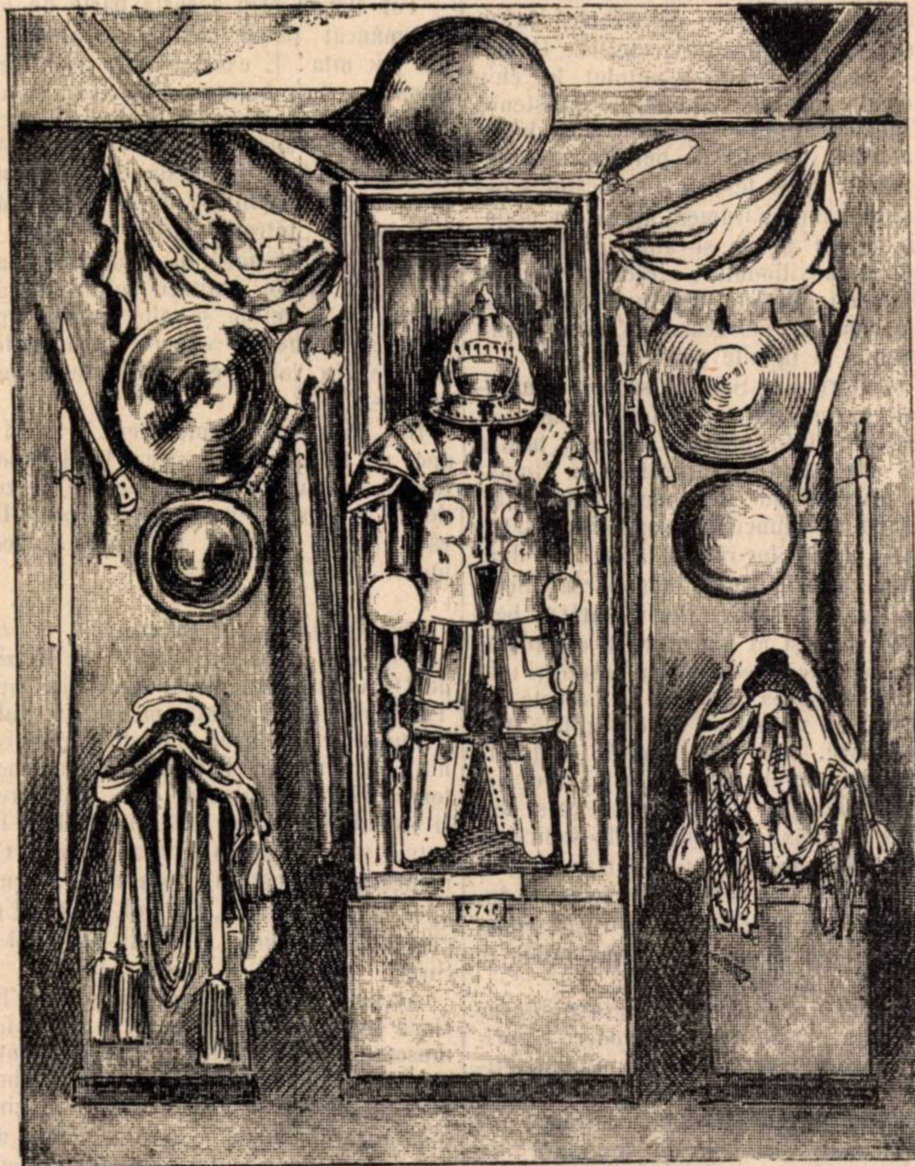
(Va urma).

C. G. Coman,
institutor rural

Din «*Albina*».

Documente bizare

Sunt câţiva anĭ de când s'a rezervat, in muzeul armateĭ franceze, o secţiune pentru vestigiile maĭ caracteristice ale tuturor armatelor de pe Pământ, şi în deosebĭ «suvenirile epopeeĭ coloniale».

Drapele sfâşiate, cu semne cabalistice şi pete de sânge pe ele, trofee de-ale hoardelor barbare carĭ ajunseră să cucerească Occidentul, sceptre curioase, insigne de puterĭ dispărute, arme de războĭ diferite, halebarde, iatagane, tomahavkhe, etc., etc. Fiecare din aceste obiecte istorice şi ciudate, spun cât o naraţiune din cele maĭ documentate. Ele sunt în adevăr nişte documente pe cât de bizare pe atât de interesante şi de preţioase.

Un drapel povesteşte istoria unuĭ războĭ cumplit în Algeria, în Indo-China; o cască aminteşte vitejia cutăruĭ mare general care a comandat cutare corp de armată în biruinţa din cutare loc, şi a. m. d.

In mijlocul acestuĭ colţ al secţiuneĭ despre care vorbim, din muzeul armateĭ, a căreĭ ilustraţie o alăturăm, se află costumul împăratuluĭ Chineĭ, având în laturile luĭ, în dreptul mânecelor tuniceĭ, sceptrul şi bastonul de comandament ale fiilor din «imperiul ceresc».

Toate, dar absolut toate aceste obiecte, vorbesc nespus de mult.

RĔSBUNAREA

Inoptase. Nourĭ negri şi deşĭ ca noaptea se ridicaŭ dela miază-noapte şi o linişte adâncă acoperea pădurea. Din când în când câte un fulger făcea ca nouriĭ ce se ridicaŭ mereŭ, să apară şi maĭ sombri, şi maĭ grozavĭ. Tunetul se auzea ca de sub pământ, din imensa lor depărtare.

Plecasem de cu ziuă, când soarele era sus şi lucea cu tărie, adevărat lună a luĭ Iunie. Eram patru inşĭ. Plecasem la pândă de epurĭ, seara trebuia să fie bună, maĭ ales că pe cer nu se vedea nicĭ un nouraş.

— Numaĭ de nu va ploua zice Tudoran, cel maĭ bătrân din toţĭ. care omorâse nenumăraţĭ epurĭ în viaţa luĭ, încât putea să facă din blana lor costume pentru un regiment.

— Ia tacă-ţĭ gura măĭ coabe! nu maĭ spune prostiĭ de acelea, orĭ ţi-e dor de ploae, zice Vasile Lungu, unul cu gâtul ca de taur şi braţele ca două tulpinĭ de lemn de ştejar. Un adevărat uriaş, te-o ploua destul.

Ajunserăm; locul de pândă era foarte bun. Ne pusesem pe brâncĭ în desişul pădureĭ, iar în faţa noastră aveam luminişul cu pricina.

— Hâm! n'am spus eŭ că o să plouă, mormăia Tudoran, ce ştiţĭ voĭ? He! era bine dacă ne întorceam.

In adevăr, nouriĭ veniaŭ cu o iuţeală ameţitoare şi se apropiaŭ mereŭ. O adiere de vânt începuse a mişca frunzele copacilor.

— Haideţĭ acasă, şi cât vom putea de repede, ziseĭ eŭ atuncĭ, sculându-mă de jos, epurĭ nu or să vie, ba încă o să tragem o scăldătură sdravănă.

— He, he, dragul meŭ, d-ta să fiĭ sănătos, eŭ pun rămăşag că n'o să eşĭ din pădure şi furtuna te va fi prins.

Părea că e o profeţie adevărată, căcĭ deodată cerul se despică de sus şi până jos, o lumină orbitoare ţâşni, şi un bubuit teribil cutremură pădurea; copaciĭ trosneaŭ sinistru şi furtuna începu.

Vântul îmĭ luase pălăria şi mergeam cu capul gol. Se făcuse atât de întunerec împrejurul nostru că abia ne vedeam unul cu altul. Nu maĭ ştiam pe unde eram. De sigur pierdusem drumul şi acum cine ştie în ce parte a codruluĭ ne găseam.

Mergeam cam de vreo două ore şi din pădure nu puteam eşi cu nicĭ un preţ... Când deodată prin furtuna care mugea groaznic străbătu un strigăt, un ţipăt care ne înfioră pe toţĭ până în măduva oaselor. Ne oprirăm pe loc, uitându-ne unul la altul, fără a face vreo mişcare.

— La dreapta! strigă Vasile Lungu şi la glasul luĭ fugirăm spre dreapta, nesocotind furtuna şi ploaia care cădea cu furie. Un torent puternic ne tăia calea şi frica ne opri în loc. Nu se maĭ auzea

nimic, de cât furtuna care vuia îngrozitor. Ascultarăm cu luare aminte'; oarecari vorbe se auzeaŭ acolo, aproape de noi. Fără a vorbi, ne îndreptarăm toţi ca unul, spre acolo.

— Iartă-mă... am fost nebun; tu eşti bun la suflet, iartă-mă! — am auzit noi, prin mugetul furtuneĭ.

Ne întoarserăm să ne uităm, dar nu vedeam nimic. Ascultam...

— Ha! tu credeai că veĭ rămâne nepedepsit? un şarlatan, un vampir, credeaĭ că-ţi va trece şi asta ca celelalte? eh! nu. Şi, acum te am în ghiara mea, pe tine care m'aĭ nenorocit, tu care mi-aĭ răpit toată fericirea mea, tot ce aveam maĭ scump în lume ha, ha, ha! pregăteşte-te de moarte păcătosule.

— Gheorghiţă! bunule, iartă-mă, dă'mĭ viaţa şi te voĭ face bogat, te voĭ răsplăti, iţĭ daŭ oricât cerĭ, orice vreĭ.

— Ileana, pe Ileana să mi-o daĭ nemernicule şi te ert, iţĭ ert moartea părinţilor, tot, dar, pe Ileana, eştĭ în stare să mi-o daĭ? Oh, nu răspunzĭ, bine...

— Dar nu, eŭ nu ştiŭ unde este, a fugit, nu sunt eŭ vinovat.

— Ha, nu ştiŭ ce mă împiedică să nu te strivesc ca pe un şearpe, mincinos, infam ce eştĭ. Nu ştiĭ? N'aĭ omorât-o tu? Tăgăduestĭ încă?

— Ertare, ertare! Ce vreĭ? Nu maĭ ştiŭ ce e cu mine, ce vreĭ? Ah, Ileana! Te fac bogat.

In acest timp furtuna se potolise; luna, care era sus, azvârli câteva raze carĭ făcură să strălucească ca diamantele picăturile de ploae pe copacĭ şi iarbă.

In faţa noastră, ca la vre-o zece paşĭ, văzurăm atuncĭ ceva teribil. Un om culcat jos şi peste el un altul, cu genunchiul pe pieptul luĭ plin de apă, cu un cuţit în mână, iar lângă el, jos, o puşcă.

— Spune, mizerabile — zicea cel cu cuţitul, —spune ce-aĭ făcut cu ea saŭ te omor.

— Nimic, nu am făcut nimic, eŭ, oh!

— Nu? Staĭ atuncĭ, mizerabile, care aĭ suflet de pisică, când din şease tăeturĭ iţĭ curge sânge şi nu morĭ, staĭ!

Şi'ĭ puse cuţitul în unul din obrajĭ, înţepându'l.

— Ertare! Da, am... omorât-o; am îngropat-o la moara din stâncă, pe malul iazuluĭ. Ertare!

Cel ce ţinea cuţitul se ridică, privi în sus, apoĭ:

— Tu, mizerabile, care m'aĭ nenorocit; tu, câine blestemat, care aĭ omorât pe Ileana mea, ah, pe Ileana!

Şi avântă cuţitul spre gâtul nenorocituluĭ de jos. Sărirăm. Era prea târziŭ. Un ţipăt de moarte şi cuţitul se afundase pînă în prăsele în gâtul nenorocituluĭ; un val de sânge ţişni.

Rămăserăm încremeniţĭ, neputincioşĭ a face vre-o mişcare.

— Staĭ, strigă Vasile, desmeticindu-se cel dintâĭ din spaimă şi repezindu-se.

Dar omorâtorul auzi, văzu şi ca fulgerul luă corpul ce se zbătea în spasmele agonieĭ în braţe şi fugi cu el pe malul torentuluĭ ce gemea lugubru.

— Staĭ! — strigarăm cu toţiĭ, întinzând puştile — staĭ!

Incă douĭ paşĭ şi s'ar fi prăvălit în prăpastia torentuluĭ. Traserăm şi căzu jos. Cum toţĭ trăsesem spre picioare, eram sigurĭ că nu'l omorâserăm. In cădere, se opinti, şi corpul inert din braţele luĭ se prăvăli jos, în torent. Leşinase; gloanţele îĭ rupseseră piciorul drept. Il ridicarăm şi, aşternând haina luĭ Iancu Morunjos, îl culcarăm şi'l udarăm cu apă, cu toate că era leoarcă.

— Ia staĭ niţel, zic eŭ, am ceva, am o doctorie bună! Şi scoţând o sticluţă cu rom, îĭ descleştaĭ dinţiĭ şi îĭ turnaĭ în gură o bună înghiţitură. Se desmetici.

— De ce nu m'aţĭ omorât? V'aşĭ fi binecuvântat! Dar lasă, tot o să mor!

Şi scoţând dela brâŭ un pistol, trase în propriul luĭ piept. Pistolul, fiind însă ud de ploae, nu luă foc.

Ah! Ce, Doamne, nu vreĭ să mor? La ce aş maĭ trăi eŭ, un nenorocit?

— D-ta aĭ omorât un om, luă cuvântul Lungu, pentru ce? Aĭ putea să ne spuĭ saŭ veĭ spune jandarmilor?

Se gândi puţin, apoĭ fără introducere începu:

— Aveam mamă, tată şi o fată pe care o iubeam, Ileana, ah! (şi duse mâna la inimă). Plecasem în armată; am stat şease lunĭ şi mi-a dat drumul în concediŭ. Sosind în sat, voiam să mă duc acasă. Casa era la capătul satuluĭ, dar n'o maĭ găsiĭ; o dărâmase boerul pe care l'am omorât. Logodnica mea, Ileana, şedea cu părinţiĭ meĭ într'un bordeĭ.

Intr'o seară veniră patru oamenĭ, luară pe Ileana, omorâră pe bătrânĭ şi dispărură. Am cercetat şi am aflat că între aceĭ oamenĭ era şi boerul. Pe ceĭ treĭ oamenĭ i-am luat Duminică, i-am dus la cârciumă, am făcut cinste şi am plecat. Pînă seara eĭ aŭ înebunit şi după aceea aŭ murit. I-am omorât eŭ, punându-le cucută în rachiŭ. Astuia aţĭ văzut ce i-am făcut. Şi acum m'am răzbunat, că el a omorât pe Ileana mea!

Vorbind, ochiĭ luĭ căpătară o lucire stranie. Se sculase în piciorul cel bun şi se rezimase de un copac, când de o dată exclamă:

— Ha! tu eştĭ, Ileano? N'aĭ murit?

Ne uitarăm împrejur; nimic. El strângea copacul în braţe, îl mângâia şi săruta. Incremenirăm. Apoĭ, cu un hohot de râs:

— Vin, Ileano, de ce fugi?

Şi din două săriturĭ cu piciorul sănătos, se prăvăli în torentul cel groaznic.

Inebunise! Ne-am uitat; nimic. Se prăpădise.

Cine era, de unde, nu am aflat. Reculegându-ne, am pornit-o spre casă. Luna lumina cu feeria eĭ de raze calea, căcĭ era noapte şi se însenínase.

* * *

Dese-orĭ când, stând în casă şi afară plouă şi tună, mă gândesc fără să vreaŭ la acel necunoscut, de care nu ştiŭ altceva decât că îl chema Gheorghiţă,— cum îl strigase nenorocitul pe care îl omorâse în pădure.

Mă gândesc la suferinţa ce a 'ndurat el, care reeşea din povestea spusă scurt, dar teribil, şi îmĭ zic:

— Cine ştie! Cine ştie misterele dragosteĭ teribile la ce duce pe om!

Şi în fundul sufletuluĭ mi se pare că el avea dreptate.

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventurĭ moderne —

— Urmare —

Automobilul nostru pe lângă al săŭ, îmĭ face impresia uneĭ broaşte care ar alerga alăturĭ de un epure.

Ştiŭ că într'o fabulă a luĭ La Fontaine, autorul a adus lucrurile aşa fel, în cât broasca a câştigat cursa; dar epurele d-luĭ La Fontaine se distra, pe când epurele nostru îşĭ vede de treabă cu cea maĭ mare seriozitate.

Cu toate greutăţile drumuluĭ, am reuşit în fine să ajungem la Colombo.

Am poposit aicĭ într'un hotel prost îngrijit, unde n'am putut găsi de cât o hrană mizerabilă. Sunt însă cât se poate de sănătos, şi domnişoara de asemenea. Natson pare că nicĭ nu simte ostenelile drumuluĭ. Cât despre d-na Patorne, ilustra guvernantă, îşĭ petrece tot timpul frezându-şĭ părul.

Niciodată nu mi-am putut închipui că o femee la vârsta aceasta s'ar maĭ putea încăpăţâna să placă cuĭ-va.

Dar cel puţin dânsa nu ne voeşte răul; pe când pasageriĭ de pe *Bolera!...*

1 Martie, orele 1 dimineaţa. Orĭ în camera în care dormeam acuma, orĭ în plin câmpul Invalizilor, mi-ar fi fost, cred, tot una.

Camera aceasta e în subsol şi are o fereastră care dă drept în curte; nu are nicĭ transparente, nicĭ perdele.

Adormisem. — O rază de lumină preumblându-se pe figura mea, mă deşteptă.

Din fericire, în momentul când m'am deşteptat am deschis ochiĭ, fără să fac vre-o mişcare.

Adică nicĭ ochiĭ nu i-am deschis de tot, ci numaĭ am ridicat puţin pleoapele, cum ni se întâmplă de multe orĭ când ne deşteptăm din somn.

Am zărit în curte o umbră omenească, care îndreptase lumina uneĭ lanterne asupra patuluĭ meŭ.

Apoĭ umbra se îndepărtase, îndrep-

tându-se spre hangarul în care eraŭ trase automobilele.

Am sărit îndată din pat, mi-am pus pantofiĭ în picioare, şi am îmbrăcat o haină la întâmplare.

Când am ajuns în curte, omul dispărea în hangar.

Oare ce căuta dânsul acolo? Privind bine recunoscusem cine era omul cu lanterna : Natson.

Prin urmare, un duşman. De vreme ce căutase să se asigure că dorm maĭ înainte de a pătrunde în hangar, fără îndoială că se punea acolo la cale ceva necurat.

Nu trebuia să fie cine-va mare filosof pentru ca să ghicească lucrul acesta.

Afară era un frig de crăpaŭ pietrele; cu toate că eram aproape gol, m'am apropiat de hangar, şi am privit printr'o crăpătură.

A trebuit să-mĭ muşc limba pentru ca să-mĭ opresc un strigăt.

La lumina uneĭ lanterne am zărit acolo treĭ persoane : Larmette, inginerul Botera şi Nadson.

Oameniĭ aceştia stăteaŭ de vorbă şi operaŭ la automobilul nostru.

— Eştĭ sigur că ştrengarul nu se va deştepta?

Ştrengarul !.. Despre mine era vorba.

— Sunt sigur, răspunse Natson ; nicĭ dânsul, nicĭ femeile nu se vor deştepta. Le-am pres..rat opium în mâncarea de astă seară.

Drace !... Aşa dar înghiţisem opium şi totuşĭ nu dormeam. Aveam mare noroc !...

Natson, fără să bănuiască cine-l maĭ auzea, continuă :

— Dânşiĭ n'aŭ băgat de seamă nimic. De aceia d. Botera n'are nevoe să se grăbească.

— Nimic nu va trăda opera d-tale? întrebă Larmette, apropiindu-se de Botera, care nu ştiŭ ce tot robotea la roatele automobiluluĭ nostru.

— Nimic. Automobilul îşĭ va continua drumul timp de două ore fără nicĭ un accident.

— Prin urmare vom ajunge până în apropierea fermeĭ despre care e vorba?

— Tocmaĭ. D-ra Defrau va putea fi condusă îndată acolo.

— Pentru ca să nu-ĭ maĭ dăm drumul de cât atuncĭ când tată-l eĭ va fi în mâinile noastre.

— La ştirea dispariţieĭ copileĭ sale, despre care ziarele vor vorbi cu mult zgomot, bătrânul vulpoĭ va trebui să-şĭ arate capul...

— Aşa cred şi eŭ ..

După un moment Botera se ridică.

— Am sfârşit, zise dânsul. Ce sfârşise? Nu puteam şti. Aveam însă siguranţa că a doua zi, un accident neprevăzut avea să ne oprească automobilul în drum.

La urma urmiĭ, eram înarmat cu un revolver. Şi când are cine-va în buzunar un mic prieten cu şease focurĭ, se simte destul de puternic pentru a apăra pe ceĭ ce-ĭ sunt dragĭ.

Banditiĭ se pregăteaŭ să iasă din grajd, şi de aceia m'am grăbit şi eŭ să intru în casă şi să mă culc din noŭ. Era şi timpul, pentru că devenisem aproape un sloĭ de gheaţă".

1 Martie, orele zece seara.—Suntem la Buda, într'un hotel confortabil.

Accidentul prevăzut nu s'a întâmplat.

Natson a avut o mutră tâmpită toată ziua.

După două ore de drum încercase să oprească automobilul, dar d-ra Floriana îĭ ordonă să meargă înainte.

Cum d. Natson părea că n'are de gând să asculte ordinul, mi-am înarmat revolverul.

Botera alerga înaintea noastră.

Când i-am ajuns, la o distanţă de vre o 20 de mile, Larmette şi inginerul căscară nişte ochĭ să ne înghită.

Cu greŭ şi-aŭ revenit în fire ; după gesturile pe carĭ le făceau, vedeam bine că se ceartă.

— Trucul d-tale nu merge, spunea desigur Larmette.

,, — Nu pricep care să fie cauza, răspundea Botera".

Nicĭ eŭ nu înţelegeam, dar îmĭ părea grozav de bine că planul banditilor nu reuşise.

In seara aceia mi-am preparat eŭ însumĭ cina ; în modul acesta eram sigur că nu puteam fi adormit cu opium. După ce m'am culcat, banditiĭ mi-aŭ închis uşa pe dinafară.

Dar şi aci odaia de culcare se afla în rândul de jos, aşa în cât nu mi-a fost de loc greŭ să sar pe fereastră.

M'am apropiat de fereastra cameriĭ luĭ Larmette şi am privit înăuntru.

După cum mă aşteptam, d. Larmette era în conferinţă cu Natson.

D. Larmette era supărat şi vorbea cu vocea ridicată ; norocul meŭ să aud ce spunea.

Îĭ reproşă luĭ Natson neoprirea automobiluluĭ nostru.

— Eĭ, răspunse Natson, dacă n'ar fi fost blestematul acela de ştrengar, care mă ameninţa cu revolverul, te asigur că aş fi oprit. Dar aşa...

Urmă un moment de tăcere.

— Ştrengarul acesta trebue să rămâe undeva în drum, zise bijutierul. D-ra Defrau nu trebue să părăsească teritoriul american, fără să trădeze maĭ întâĭ urma tatăluĭ eĭ. Prin urmare ştrengarul Jean, devenind prea supărător, trebue înlăturat.

,,Drace !.. drace !... îmĭ spuneam eŭ, iată că lucrurile se încurcă...

Dar n'avuĭ timp să mă emoţionez prea mult asupra soarteĭ mele, căcĭ uşa se deschise cu violenţă şi Botera intră.

Inginerul era foarte palid.

— Ce aĭ, Botera ?

La această întrebare a bijutieruluĭ chilianul răspunse :

— Cineva a reparat roata la care operasem.

— A reparat-o, exclamară ceĭlalţĭ doĭ.

— Au reparat-o, orĭ aŭ înlocuit-o. Iată de ce nu s'a întâmplat accidentul pe care l'am prevăzut.

— E tot mâna aceluĭ ştrengar blestemat ! urlă Larmette.

— Ah, întru cât priveşte acest lucru, aş fi putut jura că nu eram eŭ vinovatul.

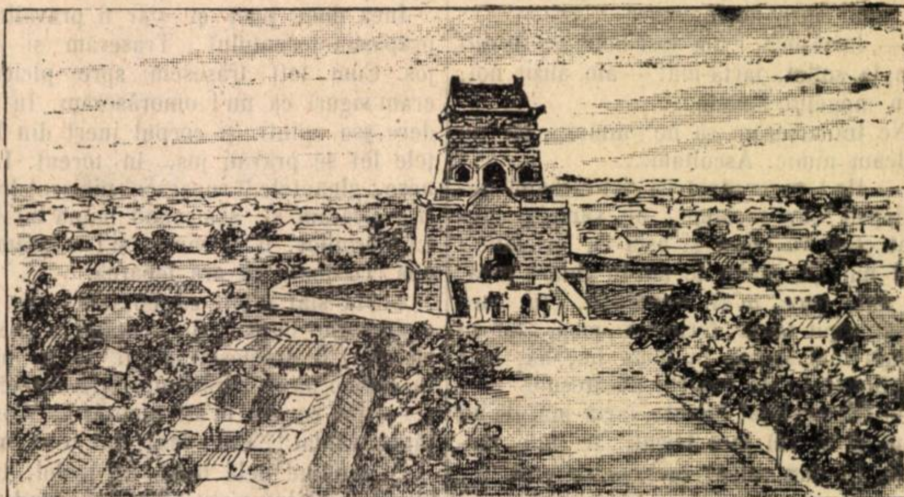
— E cu neputinţă. Opimul..., încercă să intervie Natson.

Dar bijutierul nu'l lăsă să sfârşească.

— Se prea poate ca opiumul d-tale să nu-şĭ fi făcut efectul. Blestematul acela de băiat a avut norocul să înghiţă o cantitate prea mică şi atuncĭ totul se explică.

— Dar chiar aşa, tot nu-mĭ pot explica. L'am văzut doar dormind ca un

VEDERI DIN PEKING

Turnul pătrat din Peking

buştean. Să admitem că s'ar fi trezit maĭ târziŭ; de unde putea dînsul să ghicească ce făcuse d. Botera?

— Dar dacă nu e dînsul, cine poate fi atuncĭ?

Toţĭ treĭ se priviră, încurcaţĭ, fără îndoială de această întrebare.

Iĭ înţelegeam foarte bine, căcĭ şi eŭ însumĭ eram încurcat.

Eram poate şi maĭ încurcat decât dînşiĭ, pentru că mă ştiam cu totul nevinovat în ceea ce priveşte repararea automobiluluĭ Ca şi dînşiĭ mă întrebam: Cine a putut interveni în daravera asta? De odată un gând mă făcu să tresar aşa de puternic, încât fu aproape să mă lovesc cu capul de geam.

Şi gândul acesta fusese provocat de cuvintele luĭ Larmette:

— Ştrengarul trebue să fie... Numaĭ dacă nu cumva sunteţĭ dispuşĭ să puneţĭ lucrul pe socoteala luĭ Dick Fann.

— Ah, drace! dînsul trebuia să fie. Dick Fann.

Cum procedase? In ce mod descoperise conspiraţia acelor oamenĭ? N'aş fi putut răspunde la această întrebare, dar eram sigur că nu mă înşel. Dick Fann făgăduise d-şoareĭ Floriana că va veghia mereŭ asupra eĭ şi se ţinea de cuvânt. E de mirare cât de multă încredere avem în uniĭ oamenĭ; signranţa mea era absolută.

Ceĭ treĭ conspiratorĭ însă n'aveaŭ aceiaş credinţă oarbă. De aceea, la vorbele luĭ Larmette i-am auzit exclamând:

— Asta nu se poate! Dick Fann n'a maĭ apărut de la New-York. Nu zic că nu e cu putinţă să ne urmărească şi să ne pregătească vre-o surpriză, dar pînă acum nu s'a arătat încă.

— N'avem de ce ne maĭ teme acum, răspunse Larmette. Radiumul este în loc sigur şi corindoanele sunt departe de aicĭ.

— Cred, prin urmare, că Dick Fann nu se afla în hangar în acelaş timp cu noĭ...

— De sigur că nu.

— Prin urmare nu dînsul este acela care ne-a zădărnicit manevra.

Larmette întinse mâinile, ca şi cum ar fi voit să impue tovarăşilor săĭ un moment de tăcere.

— După teoriile acestuĭ blestemat poliţist, zise dînsul, în cazul nostru ar trebui să procedăm prin eliminare. După ce vom fi dat la o parte tot ce nu putea să se întâmple, ceea ce va rămâne, probabil, trebue să fie adevărul.

Douĭ inşĭ eraŭ în măsură să ne joace festa cu automobilul. Despre unul suntem cu toţiĭ de părere că nu s'a putut amesteca. Atuncĭ celalt trebue să fie vinovatul. Nu trebue să ne maĭ întrebăm ce mijloace a întrebuinţat Jean, pentru că lucrul n'are mare importanţă. Ştrengarul acesta se pune în calea planurilor noastre, prin urmare trebue să dispară.

Natson întinse mâinile, ca şi cum ar fi voit să gâtue pe cineva. Dar Larmette îl desaprobă:

— Nu vreaŭ să întrebuinţez mijloace de acestea, carĭ sunt bune numaĭ pentru începătorĭ. Luĭ Jean trebue să i se întâmple un accident. Intâmplarea trebue să ne scape de dînsul.

— Ce accident?—întrebă mecanicul.

— Ştiŭ şi eŭ? De aicĭ pînă la San-Francisco pot interveni multe împrejurărĭ în calea noastră. Şi după ce cele două femeĭ vor fi rămas singure, nimic nu ne va maĭ împiedica să ne punem în aplicare planul de la început. Bătrânul Defrau este salvat pentru moment, dar în cele din urmă tot va trebui să cadă în cursă.

Bijutierul se ridică. Am înţeles că conspiratoriĭ aveaŭ să se despartă şi m'am reîntors repede în camera mea.

M'am culcat şi m'am prefăcut că dorm. Nu trecu mult şi cineva descue uşa; un cap se introduse prin deschidere, aruncă o privire repede în cameră şi dispăru. Duşmanul se asigurase că rămăsesem toată vremea nemişcat şi plecă fără să maĭ încue uşa.

Conferinţa era terminată şi prin urmare nu maĭ era nevoe să fiŭ ţinut prizonier.

Şi cu toate acestea am rămas multă vreme prizonierul uneĭ *ideĭ*. Ce *întâmplare* aveaŭ să provoace ceĭ treĭ mizerabilĭ pentru a se scăpa de mica mea persoană?

Se vor găsi poate oamenĭ carĭ să obiecteze că această preocupare de primejdia care mă ameninţa era o laşitate.

Eŭ mărturisesc că n'am putut să dorm multă vreme din pricina acestuĭ gând. Se pare că oameniĭ timpurilor vechĭ eraŭ destul de curagioşĭ; şi totuşĭ, din vremea lor se povesteşte despre un oarecare Damocles, care trăia cu o sabie suspendată d'asupra capuluĭ săŭ.

Eĭ bine, sabia d-luĭ Damocles nu mi se pare nimic pe lângă afacerea mea.

O sabie se vede, pe când *întâmplarea* care mă ameninţa pe mine, nu se vedea de loc.

Şi cred că asta constitue o mare deosebire.

CAP. II

Ochiul luĭ Dick Fann

(Continuarea carnetuluĭ luĭ Jean Brot)

Intre 2 şi 5 Martie. — Drumul devine din ce în ce maĭ răŭ. Intâlnim tot localităţĭ sinistre, cu drumurĭ noroioase.

Ce ţară!.. Eŭ sunt de părere că era mult maĭ bine în departamentul Seneĭ.

Am răcit, şi nu maĭ am somn de loc de când am descoperit planurile d-lor Larmette şi comp.

Un zid de cactuşĭ în Mexic

Cactus-ul fiind o plantă specială în ţinuturile tropicale şi deşerte, se poate constata că clima Mexicului se potriveşte admirabil pentru cultura sa. Nicăerĭ nu sunt atât de multe varietăţĭ de cactuşĭ ca în vechiul imperiŭ al Aztecilor. Varietăţile cele maĭ remarcabile, ca «cercus», «cactuşĭ sucoşĭ», etc., ating înălţimĭ de 10-11 metri.

Cele maĭ frumoase specimene se găsesc prin deşertul Sonora.

Ilustraţia pe care o alăturăm de aceste rândurĭ reprezintă un zid viŭ de cactuşĭ mexicanĭ.

L. K.

Am putut vorbi cu d-ra Floriana, asupra acestuĭ lucru, şi dânsa mi-a spus:

—Veghiază în timpul nopţiĭ, ziua voĭ veghia eŭ pentru amândoĭ.

,,In timpul drumuluĭ maĭ poţĭ dormi câte puţin în automobil.

Am ascultat, dar somnul din timpul zileĭ, şi maĭ ales în asemenea condiţiĭ, nu odihneşte de loc. Mereŭ era de făcut câte o mică reparaţie, şi mizerabilul acela de Natson părea că-şĭ face o plăcere nelăsându-mă să dorm.

Mereŭ mă deşteaptă pentru a-mĭ spune câte ceva; de obiceĭ lucrurĭ fară importanţă.

Dacă ar fi să-mĭ ascult pornirea, i-aşĭ sbura îndată creer.ĭ. Dar n'aşĭ folosi nimic cu asta, pentru că aşĭ fi arestat şi condamnat ca asasin. Şi bătrâna mea mamă, care mă aşteaptă la Menilmontant, ar muri de supărare.

Nicĭ odată n'am crezut că un băiat de treabă ar putea deveni asasin cu plăcere. La orele cincĭ făcusem haltă la Big-Springs. In cincĭ zile am străbătut 306 kilometri, adică câte 61 de kilometri pe zi. Şi când mă gândesc să mergem câte 15 ore pe zi, ajungem la viteza de 4 kilometri pe oră, adică viteza unuĭ drumeţ care merge târându-şĭ piciorul.

Şi pe drumurile franceze, automobilul făcea câte optzecĭ de kilometri pe oră. Asta poate să vă dea o idee lămurită despre frumuseţea drumurilor americane!

La hanul din Big-Springs, care se decora cu pomposul titlu de hotel, ne aştepta o surpriză. Era o telegramă semnată Dick Fann. Telegrama aceasta venea din Havre. Era adresată d-reĭ Floriana şi d-luĭ Larmette.

Ce putea să însemne asta?

N'am căutat multe expricaţiĭ. La rigoare, patronul putea să fie şi în Franţa, dar ochiĭ să eraŭ în America.

Larmette, care făcea întotdeauna pe politicosul, spuse că telegrama trebuia deschisă de d-ra Floriana.

D-ra nu se împotrivi, pentru că era de sigur şi dânsa foarte curioasă; şi ceti cu voce tare:

,,Hoţiĭ corindoanelor de la Larmette descoperiţĭ.

,,Corindoanele regăsite. Davis numele hoţuluĭ. A fost arestat *Havre* la sosirea vasuluĭ *Turena*. Davis otrăvit pentru a nu trăda complicii. S'a găsit printre corindoane şi un tub de radium. Legătură cu celalt furt. Anchetă. Davis era funcţionar la Larmette şi reuşise să-ĭ câştige încrederea. Salutărĭ.

(ss) Dick Fann.

Urmă o tăcere teribilă. Bijutierul se îngălbenise ca un mort.

Ochiĭ îĭ licăreaŭ ca nişte cărbunĭ aprinşĭ.

Işĭ muşca buzele până la sânge, fără îndoială pentru a nu izbucni în injuriĭ la adresa patronuluĭ.

Afacerea aceasta trebuia să-l plictisească peste măsură. Eŭ îmĭ băgasem mâinile adânc în buzunarele pantalonilor, pentru că altminterĭ aşĭ fi bătut din palme de bucurie.

După un minut, bijutierul îşĭ regăsi glasul; dar ce glas!..

— Imĭ pare rău că abilul detectiv nu şi-a dat adresa, zise dânsul.—Aşĭ fi fost fericit să-ĭ transmit mulţumirile şi felicitările mele.

Apoĭ se îndreptă spre uşe.

Dobitoaca de Patorne, care nu înţelesese nimic din toată această afacere, voi să-l oprească pentru a-şĭ exprima bucuria sa că hoţiĭ fuseseră descoperiţĭ, împreună cu lucrurile furate.

Dar bijutierul o respinse aproape cu brutalitate, lăsând-o peste măsură de uimită de această nedelicateţă.

Larmette se duse să se întâlnească cu Natson şi cu Botera. I-am supraveghiat de la o fereastră din catul de sus.

N'am putut auzi ce spuneau, dar după gesturĭ am cunoscut că eraŭ foarte supăraţĭ.

Fără îndoială că urechile patronuluĭ trebuiaŭ să ţiuiască în momentele acelea de cuvintele pe carĭ bandiţiĭ le pronunţaŭ la adresa sa.

Am tras concluzia că de oarece Larmette era aşa de supărat, eŭ trebuia să fiu vesel.

Pe când mă întorceam din acest mic spionaj, îndreptându-mă spre încăperea hoteluluĭ pe care americaniĭ o numesc vorbitor, am zărit-o pe d-ra Floriana,— uşa era deschisă — sărutând telegrama pe care o primise de la Dick Fann.

Eĭ!... Şi la urma urmiĭ, de ce nu? E aşa de bine patronul!.. Cred că ar fi o pereche minunată.

Numaĭ că, cum până atuncĭ nimenĭ nu mă rugase să-mĭ bag nasul în această afacere, m'am întors câţi va paşĭ, şi am început să tuşesc ca şi cum aş fi avut cel maĭ straşnic guturaĭ.

Când am intrat în vorbitor, d-ra Floriana era roşie ca un mac, de şi ascunsese telegrama.

15 Martie.—Incă zece zile de drum, dintre carĭ treĭ de popas la Cheyena pentru reparaţiĭ urgente.

Sântem aproape să intrăm în zona muntoasă. Casele şi fermele sânt din ce în ce tot maĭ rare. Intâlnim în calea noastră *indienĭ*, carĭ ne privesc cu cel maĭ mare sânge rece, ca şi cum trecerea *automobiluluĭ* nostru nu i-ar mira de loc.

Oare d. Larmette să fi renunţat la planurile sale contra mea?

Pleacă întotdeauna înainte ca automobilul săŭ, şi la locul de popas găsim întotdeauna masa şi camerele pregătite. E o amabilitate desăvârşită.

Are însă dese convorbirĭ cu d-na Patorne, care-ĭ povesteşte fără îndoială tot ce vorbim noĭ în timpul zileĭ.

Vezĭ că, atât eu cât şi d-ra Floriana, ne ţinem bine limba, nu spunem de cât ceeace ne convine.

(Va urma)

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante prin viitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcţiuneĭ «Ziaruluĭ Călătoriilor», *strada Brezoianu, 11, Bucureştĭ.*